

Statusrapport
UiTPAS
November 2018

Identikit UiTPAS	2
Conclusies na 6 jaar UiTPAS in een notendop	3
Onderzoeksmethodologie	4
Inleiding	5
Complexe uitdagingen effenden het pad voor UiTPAS	5
Lokale kortingsystemen waren zeer versnipperd	5
Een collectieve aanpak biedt schaalbaarheid naar een groter verhaal	5
Van een verkokerd vrijetijdsbeleid naar meer aandacht voor geïntegreerd werken binnen vrije tijd en welzijn	5
Meetbaarheid van lokale participatie was een uitdaging	5
De veelheid aan informatie noopt tot gepersonaliseerde en gesegmenteerde aanpak	5
Participatie in de zone 30 blijft de regel	6
UiTPAS is een geïntegreerd participatieprogramma	6
UiTPAS is een spaar- en voordelenprogramma	6
UiTPAS maakt sociale kortingen mogelijk	6
UiTPAS maakt gesegmenteerd communiceren mogelijk	6
UiTPAS rolt uit	7
Starten met UiTPAS kan op twee manieren	7
Instappen in een bestaande regio	7
Een eigen UiTPASregio opstarten	7
UiTPAS is reeds actief in 41 gemeenten en 13 regio's	7
Pashouders, organisaties en lokale besturen evalueren UiTPAS	9
Pashouders en -gebruik stijgen	9
De participatiecijfers stijgen aanhoudend	9
Het aantal pashouders en aandeel pashouders met kansentariaef blijft stijgen	9
De leeftijdsgroepen -12 en +65 zijn sterk vertegenwoordigd	10

Ruim 100.000 pashouders spaarden reeds meer dan 2 miljoen punten	11	Regionaal samenwerken is kiezen voor bestaande of nieuwe samenwerking	47
34% van de gespaarde punten werd reeds omgeruild	14	Werken met UiTPAS op het lokale niveau	48
Het gebruik van UiTPAS tegen kansentarief stijgt fors	17	Geïntegreerd Vrijtijdsbeleid	48
Pashouders zijn overwegend tevreden	18	Samenwerking tussen de diensten loont	48
Pashouders bevestigen effecten UiTPAS	18	UiTPAS is een objectieve dataverzamelaar	49
Veel pashouders zouden UiTPAS aanbevelen (NPS)	20	UiTPAS faciliteert een gesegmenteerde publieksbenadering	50
Organisaties/aanbieders Gevarieerde groep aanbieders brengt aanbod	22	Geïntegreerd werken is een groeiproces	51
Culturele en sportaanbieders zijn sterk vertegenwoordigd	22	Een regionale trekker biedt een duidelijke meerwaarde	52
800 organisatoren hebben al meer dan 4000 omruilvoordelen aangeboden	24	Elk beleidsdomein kent zijn eigenheden en uitdagingen	52
Organisatoren zien positief effect op publiek	25	Digitale systemen koppelen is duur en complex	52
UiTPASpartners	31	Vrijtijds participatie van mensen in armoede	53
Ook in individuele gemeenten stijgt participatie	31	De toeleider speelt een cruciale rol	53
Het aandeel spaarders, ruilers en kortingen blijft stijgen	31	Participeren in groep biedt meerwaarde en sloop drempels	55
UiTPAS stimuleert intergemeentelijk vrijeijdsverkeer	32	UiTPAS steunt ook solidariteitsacties	56
Ook mensen in armoede participeren intergemeentelijk	32	Dialog, vorming en sensibilisering zorgen voor draagvlak	57
UiTPASpartners bevestigen ook hogere participatie	34	Gerichte communicatie maakt mensen in armoede wegwijs	58
Proces- en beleidsmatige evaluatie	36	Schoolfacturen overstijgen actuele opdracht en mogelijkheden UiTPAS	59
Beleidsbeïnvloedende tendensen en beslissingen	36	Correcte armoedecriteria zorgen voor billijke toekenning kansenstatuut	60
Kiezen voor UiTPAS is uitdagend en breed traject	37	UiTPAS faciliteert onder voorwaarden ook identificatie voor sociale kortingen	61
54% van de gemeenten zonder UiTPAS overweegt instap	37	Een rijk en divers aanbod	62
Zeven succesfactoren bepalen implementatie UiTPAS	38	Het gemeentelijk aanbod is automatisch UiTPASaanbod	62
Geïntegreerd vrijtijdsbeleid	38	Het aanbod van verenigingen vormt een waardevolle aanvulling	63
Vrijtijds participatie van mensen in armoede	39	Vrije tijd moet worden afgebakend	63
Een zakelijk en organisatorisch model	40	Grotere particuliere aanbieders moeten overtuigd worden	64
Regionale samenwerking verzekert een rijk en divers aanbod	45	Regionale samenwerking	65
Een rijk en divers aanbod	46	Structurele samenwerkingsverbanden grijpen UiTPAS aan	65

Regio en gemeenten verdelen de taken	66	Partnerwerk biedt de nodige ondersteuning	87
Thematische werkgroepen vormen regionaal forum voor UiTPAS	68	Voorstellen en adviezen	89
Samen werken is samen beslissen	68	Een Vlaamse best practice als katalysator voor een vlotte uitrolprocedure met een volwaardig aanbod	89
Er is nood aan een duurzaam en efficiënt werkingskader	70	UiTPAS wordt centraal ondersteund, regionaal gecoördineerd en lokaal uitgevoerd	91
Merkenbeleid of merkenstrijd?	72	Een niet-stigmatiserende vrijetijdskaart of een transversale sociale kortingskaart?	
Extra lokale toepassingen	73	Een kader en pragmatiek lijken aangewezen	93
UiTPAS treedt op als gast of gastheer van andere lidmaatschappen	73	Managementsamenvatting	95
De synergie met gemeenschapsmunten is nog onzeker	74	Startende UiTPASpartners hebben nood aan passende opstartondersteuning	96
Commerciële loyaltysystemen hebben een andere finaliteit	75	Inpassing in de lokale context vraagt voorbereiding, visie en flexibiliteit	96
European Disability Card is niet op korte termijn integreerbaar	75	Regionale samenwerking is onmisbare hefboom die ook uitdagingen stelt	97
Werken met UiTPAS op Vlaams niveau	76	Samenwerken en een geïntegreerde aanpak zijn noodzakelijke voorwaarden voor effectieve participatiebevordering met UiTPAS	97
Bovenlokaal georganiseerde aanbieders maken bovenlokale afspraken mogelijk	76	publiq jaagt aan, faciliteert en detecteert	100
Koepels en federaties kunnen lokale werking stimuleren en versterken	76		
UiTPAS creëert slimme lidkaarten: Herita, Museumpas	78		
Herita	79		
Museumpas	79		
Het kansenstatuut kan automatisch worden verlengd	80		
UiTPAS geldt ook binnen DKO	80		
Ook bovenlokaal aanbod wordt toegankelijk	81		
Iedereen Verdient Vakantie (Steunpunt Vakantieparticipatie) screent het sociaal statuut ook aan de hand van UiTPAS	81		
Rol van publiq	82		
publiq onderhoudt en ontwikkelt het technisch platform	82		
Het UiTPASprogramma biedt mogelijkheden voor pashouders, organisatoren en lokale besturen	82		
UiTPAS wordt continu en participatief (door)ontwikkeld en bijgestuurd	84		
Het technisch platform staat ook voor uitdagingen	86		

1. Identikit UiTPAS

UiTPAS is een spaar- en voordelenprogramma dat vrijetijdsparticipatie wil stimuleren. Dat gebeurt via een puntenspaarsysteem: per deelname aan een UiTPASactiviteit ontvangt de pashouder één punt. Die punten worden verzameld op het profiel van de pashouder en kan hij omruilen voor voordelen.

Specifiek aan UiTPAS is de extra aandacht voor mensen in armoede. Zij krijgen namelijk bovenop de spaar- en ruilkansen eveneens een structurele korting op het vrijetijdsaanbod dat het UiTPASlabel draagt.

UiTPAS wordt uitgevoerd door publiek vzw en is opgenomen in de beheersovereenkomst die de organisatie sloot met de Vlaamse overheid. Daarin staat dat minstens 100 steden en gemeenten met UiTPAS aan de slag zijn tegen eind 2021 voor minstens 300.000 pashouders waarvan minstens 100.000 mensen in armoede. In totaal wordt er gemikt op 12,5 miljoen gespaarde punten. Deze doelstellingen kaderen in de bredere ambitie van het Vlaams regeerakkoord 2014-2019 om UiTPAS verder uit te rollen en het aantal lidkaarten en kortingsystemen zoveel als mogelijk te vereenvoudigen en vervangen.

2. Conclusies na 6 jaar UiTPAS in een notendop

Na 6 jaar UiTPAS wordt de balans opnieuw opgemaakt. Eerder gebeurde dit eind 2013 na een pilootproject in de regio rond Aalst. Op basis van positieve effecten en indicaties werd beslist verder uit te rollen over Vlaanderen.

Dit rapport bevestigt dat korting drempelverlagend en participatieverhogend werkt voor mensen in armoede. Belangrijke voorwaarde is dat (verenigde) mensen in armoede zelf worden betrokken bij de projectinvulling en er een draagvlak is bij aanbieders om drempelverlagende initiatieven te nemen die leiden tot een brede adoptie van het Vlaamse vrijetijdsprogramma.

UiTPAS bewijst zich voorts als een transversaal beleidsinstrument binnen cultuur, jeugd, sport en welzijn. Dit vertaalt zich in een sterkere samenwerking tussen de diensten en een zeer betrokken netwerk van de lokale besturen. Hierdoor zijn ook toekomstige besturen geïnteresseerd om met UiTPAS aan de slag te gaan.

We onthouden ook dat het spaar- en voordeelprogramma nog potentieel heeft voor de algemene pashouder die het programma als gids ervaart door het vrijetijdsaanbod. Door de sterke aandacht op de doelgroep mensen in armoede, raken de marketingmogelijkheden soms ondergesneeuwd. De automatische toepassing van deze sociale korting inspireert ook andere beleidsdomeinen, maar mag de vrijetijdspropositie niet onderuit halen. Al deze mogelijkheden en de brede impact voor de lokale besturen vergen een goede voorbereiding. Via regionale samenwerking kunnen deze uitdagingen gezamenlijk worden aangepakt. Hiervoor is Vlaamse ondersteuning nodig, maar deze is vandaag nog onzeker.

Vanuit publiek zetten we vandaag en in de toekomst in op 'Operational Excellence' van onze applicaties, voornamelijk voor een stressloze werking aan de balie. Dit gebeurt in samenspraak met de partners waarvoor een helder governance model wordt uitgewerkt dat een breed gedeelde kennis en draagvlak verzekert. Daarnaast gaat publiek inzetten op een complementaire bovenlokale communicatie en datagedreven marketing. Die intensievere aandacht op data-analyse verdient ook een begeleidingsaanbod naar de partners, zodat ook zij meer op maat van de pashouder kunnen communiceren.

De geografische dekkingsgraad van UiTPAS kan worden verhoogd door een vlot instapmodel dat een Vlaams best practice-model aanmoedigt. Deze uitrol wordt duurzaam ingebed in regionale structuren, die voldoende Vlaamse ondersteuning vereist. Op die manier verankert UiTPAS zich maximaal als vrijetijdsprogramma en ontstaat een kader dat tactisch inspeelt op een ontluikende Social Smart-City.

Deze bevindingen en aanbevelingen zijn het resultaat van de bevestigingen van de betrokken actoren, een diepgaande analyse van de vergaarde data en signalen die vanuit de partnerwerking werden opgevangen. Dit onderzoeksmateriaal staat uitgebreid beschreven met concrete voorbeelden in dit rapport. In het laatste hoofdstuk "Voorstellen en adviezen" gaan we in op actiepunten voor publiek vzw enerzijds en beleidsaanbevelingen naar de Vlaamse overheid anderzijds.

3. Onderzoeksmethodologie

Dit rapport is het resultaat van informatie die werd samengebracht via diverse onderzoeksmethodes.

In eerste instantie vergaart UiTPAS participatiedata als instrument. Het gebruik van UiTPAS levert dus een berg aan cijfermateriaal op die werd geanalyseerd. Daarnaast werden zowel de pashouders, de organisatoren als deelnemende steden en gemeenten bevestigd over hun ervaringen, bevindingen en suggesties die ze maken in het werken met het programma. Hiervoor maakten we gebruik van een online bevestiging die werd uitgestuurd naar de volledige set aan contactadressen die voorhanden was, met respect voor de recente Europese regelgeving rond gegevensverwerking.

Omdat steden en gemeenten als lokale regisseur een sleutelrol vervullen werd de lokale bevestiging aangevuld met 2 focusgroepen. Hierbij werden zowel alle lokale UiTPASstrekkingen uitgenodigd die de dagdagelijkse praktijk opvolgen als voor elke UiTPASregio een coördinator die het programma opvolgt vanuit een beleidstrategische managementfunctie. Aanvullend werden ook steden en gemeenten die nog niet met het programma aan de slag gingen aangeschreven via de contacten van de bestaande UiTnetwerk-samenwerkingen en de lokale trekkers van de netwerken vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede via Demos vzw.

Naast de participatiedata en de input vanuit de diverse bevestigingen maakte publiek ook een inhoudelijke analyse van tendensen, goede praktijken en aandachtspunten die gesignaleerd werden binnen de dagdagelijkse partnerwerking. We gebruikten de bestaande uitrolcriteria om deze analyse aan op te hangen. Deze criteria kwamen na het pilootproject tot stand in de commissie die vandaag ook de kandidaatdossiers beoordeelt. De criteria gelden als succesfactoren om van UiTPAS een succesvol beleidsinstrument te maken dat de participatie verhoogt.

De resultaten van de verschillende onderzoekstrajecten werden met de commissie besproken en vormgegeven in concrete aanbevelingen.

De gemeenschappelijke conclusies uit deze onderzoekstrajecten werden gebundeld in een besluit en vertaald naar actiepunten waar publiek mee aan de slag kan en beleidsadviezen.

4. Inleiding

4.1. Complexe uitdagingen effenden het pad voor UiTPAS

Lokale kortingsystemen waren zeer versnipperd

In Vlaanderen zijn door de jaren heen verschillende (lokale) kortingsystemen ontwikkeld voor mensen in armoede. Er waren gemeenten met kansenspassen, vrijetijdscheques, actiebonnen, ... soms alleen voor de doelgroep, soms niet-stigmatiserend. De voordelen of kortingen waren ook overal verschillend en quasi altijd beperkt tot aan de gemeentegrenzen.

Een collectieve aanpak biedt schaalbaarheid naar een groter verhaal

Heel wat steden en gemeenten zien zich met dezelfde uitdaging geconfronteerd bij het uitwerken van een kortingsysteem voor mensen in armoede enerzijds en met het maken van de digitale omslag om gericht en persoonlijker te communiceren over het vrijetijdsaanbod anderzijds. De collectieve aanpak van uitdagingen met een lokaal implementeerbaar Vlaams programma levert heel wat voordelen op voor lokale overheden.

Van een verkokerd vrijetijdsbeleid naar meer aandacht voor geïntegreerd werken binnen vrije tijd en welzijn

Vanuit steden en gemeenten merkten we een beweging op naar een meer geïntegreerd beleid dankzij het aanstellen van vrijetijdscoördinatoren en 'Teams' Vrije Tijd. Via de bestaande UiTcommunicatie waren ook al heel wat stappen gezet in het gezamenlijk communiceren over cultuur-, jeugd- en sportaanbod. Via de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie werd ook al de samenwerking tussen vrijetijdsdiensten en OCMW aangemoedigd. In 2019 kantelt het OCMW in een geïntegreerde gemeentelijke werking waardoor ook meer welzijnsgerichte diensten meer geïntegreerd kunnen worden aangeboden naar de inwoners.

Meetbaarheid van lokale participatie was een uitdaging

De Participatiesurvey was in Vlaanderen het belangrijkste instrument om de vrijetijdsparticipatie te meten. De bevraging wordt elke vijf jaar herhaald om tendensen en verschuivingen in kaart te brengen. Maar op lokaal niveau was het meten of registreren van vrijetijdsparticipatie vaak erg versplinterd per dienst of organisator en vaak ook niet te vergelijken over de muurtjes van diensten of gemeenten heen.

De veelheid aan informatie noopt tot gepersonaliseerde en gesegmenteerde aanpak

Gepersonaliseerde en gesegmenteerde communicatie komt meer en meer voor in digitale tijden. Zo'n platform vereist de nodige middelen die op een kleinere schaal niet altijd beschikbaar zijn. Vaak bleef de communicatie daarom generiek of afgestemd op makkelijke segmenten zoals 'de brochure met het programma voor de trouwe abonnees' of vindplaatsgerichte verspreiding van drukwerk door bijvoorbeeld een flyer in het buurthuis voor een laagdrempelige activiteit. Hiermee wordt vaak een bestaand publiek bereikt, maar veel minder een 'nieuw' publiek.

Participatie in de zone 30 blijft de regel

Het is niet voor elke gemeente mogelijk om een volwaardig vrijetijdsaanbod uit te bouwen. Inwoners verplaatsen zich dan ook vaak naar een omliggende gemeente om te participeren. Onderzoek leert ook dat we ons meestal begeven in een straal van 30 km of 30 minuten reistijd rond onze woonplaats. Er waren al enkele regio's waar regionale samenwerking sterk ontwikkeld was. Maar vaak gebeurt het nog gefragmenteerd in een afgebakende sector: bibliotheken, culturele centra, sportdiensten, ...

4.2. UiTPAS is een geïntegreerd participatieprogramma

UiTPAS is een spaar- en voordelenprogramma

UiTPAS is een voordelenprogramma waarmee gebruikers een punt kunnen sparen telkens ze deelnemen aan een culturele of vrijetijdsactiviteit van een UiTPASaanbieder. Deze gespaarde punten kunnen ze dan ruilen voor een korting op een toegangsticket, een gratis drankje bij een voorstelling, een gadget of één van de vele andere UiTPASomruilvoordelen. De organisator kan aan de hand van dit getrouwheidsprogramma zijn vast publiek belonen en tegelijkertijd een nieuw publiek aantrekken.

UiTPAS maakt sociale kortingen mogelijk

UiTPAS is echter meer dan een spaar- en voordelenprogramma. Het is een middel om korting te geven aan mensen die over minder financiële middelen beschikken. Door middel van het kansentarifief biedt UiTPAS een mogelijkheid om de financiële drempel die sommige mensen ondervinden, aan te pakken. Het kansentarifief wordt jaarlijks verlengd door de stad of gemeente van de pashouder.

De korting van het kansentarifief kan toegekend worden aan elke persoon met een UiTPAS waarop het recht op dit kansentarifief geactiveerd staat. De persoon kan zich dan identificeren als rechthebbende door de UiTPAS te laten inlezen aan de balie van de locatie waar de pashouder wil deelnemen. Mede dankzij deze toepassingsmogelijkheid en het feit dat een UiTPAS met kansentarifief niet visueel verschilt van een gewone UiTPAS, wil UiTPAS de financiële drempel op een niet-stigmatiserende manier aanpakken.

Korting geven gebeurt aan de hand van een solidaire kostenregeling. Het belangrijkste principe hierbij is dat het aandeel van de pashouder niet meer dan 25% van de totale kostprijs mag bedragen en dat ook de organisator een deel van de kostprijs derft. Zo draagt iedereen zijn steentje bij en wordt UiTPAS financieel haalbaar voor iedereen. De standaardverdeling van de kosten is 20-40-40, waarbij 20% betaald wordt door de pashouder met een kansentaruut, 40% wordt gedeeld door de organisator en 40% wordt terugbetaald aan de organisator door de stad of gemeente waar de UiTPAShouder woont.

UiTPAS maakt gesegmenteerd communiceren mogelijk

Tot slot levert UiTPAS ook geactualiseerde en geanonimiseerde gegevens over de participatie van pashouders op. Aan de hand van deze gegevens kunnen organisatoren gericht UiTPASgebruikers aanschrijven om hen te informeren over voordelen die voor hen interessant kunnen zijn. Het biedt evenzeer een inzicht in de bereikte en nog niet bereikte doelgroep.

4.3. UiTPAS rolt uit

4.3.1. Starten met UiTPAS kan op twee manieren

Er zijn twee mogelijke manieren om met UiTPAS te starten:

Instappen in een bestaande regio

Een lokaal bestuur kan er voor kiezen om in te stappen in een bestaande UiTPASregio. Zij moeten zich dan wel op één lijn stellen met het geheel van afspraken (o.m. solidaire kostendeling) die in de bestaande regio gelden.

Een eigen UiTPASregio opstarten

Daarnaast kan een lokaal bestuur er ook voor kiezen om zelf een UiTPASregio te starten. Een beoordelingsprocedure bereidt steden en gemeenten voor op de opstart- en implementatiefase met ondersteuning van publiek.

Hiertoe werd een beoordelingscommissie ingericht, die bestaat uit o.a. experts in het ontwikkelen van een lokaal vrijetijdsbeleid, het opzetten van netwerken met sociale partners en de doelgroep mensen in armoede.¹

De commissie beoordeelt de ingediende dossiers van de UiTPASKandidaten aan de hand van beoordelingscriteria (zie zeven succesfactoren onder 5.2.2.) en formuleert een advies. Op basis van het gemotiveerd advies van de beoordelingscommissie neemt de raad van bestuur van publiek een gemotiveerde eindbeslissing, inclusief de volgorde waarin de goedgekeurde lokale besturen kunnen uitrollen.

4.3.2. UiTPAS is reeds actief in 41 gemeenten en 13 regio's

Op dit ogenblik werken 41 steden en gemeenten in 13 regio's met UiTPAS. Per provincie krijgen we dit overzicht:

West-Vlaanderen

- Regio Zuidwest: Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Menen, Waregem, Wervik, Wevelgem, Zwevegem & Spiere-Helkijn
- Regio Westhoek: Diksmuide, Ieper, Poperinge & Zonnebeke
- Oostende

Oost-Vlaanderen

- Regio Meetjesland: Assenede, Eeklo en Maldegem
- Regio Gent: Gent, Merelbeke & Destelbergen
- Regio Dender: Aalst, Haaltert, Lede, Erpe-Mere, Dendermonde, Wetteren, Berlare, Ninove & Wichelen

Antwerpen

- Mechelen
- Lier
- Regio Kempen: Turnhout, Oud-Turnhout, Beerse & Vosselaar

Vlaams-Brabant

- Leuven

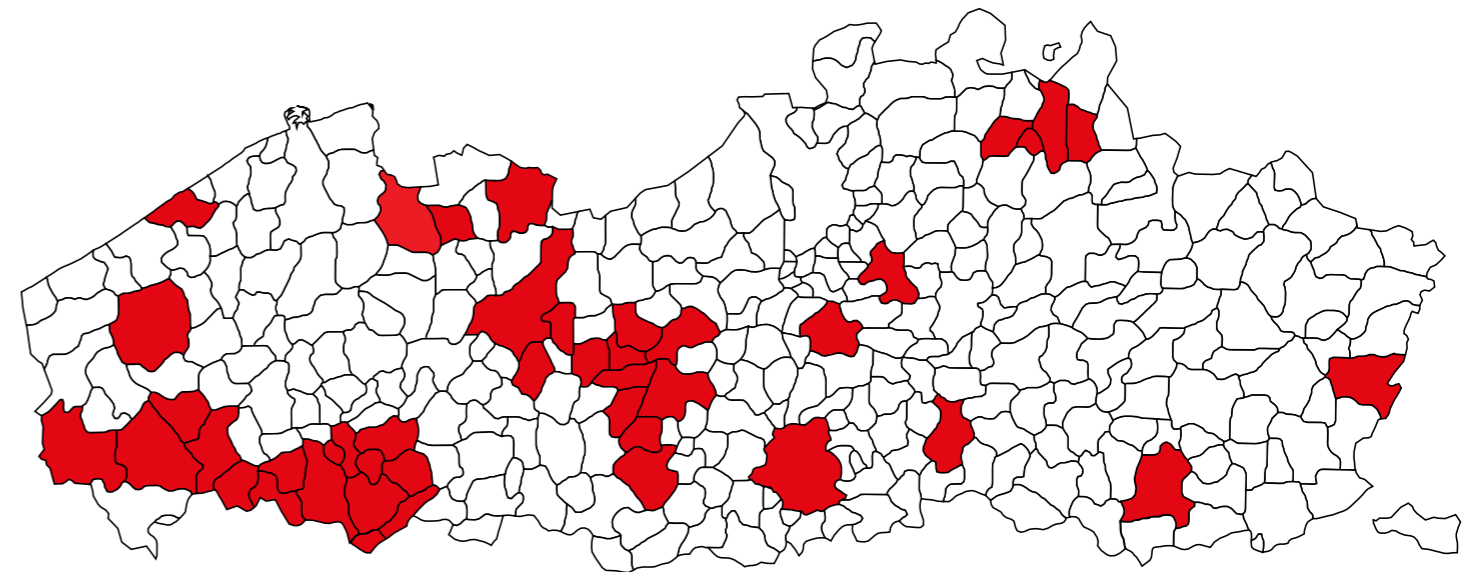
Brussel

- Paspardoe in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest i.s.m. de VGC en Muntpunt

Limburg

- Regio Haspengouw: Sint-Truiden
- Maasmechelen

Er lopen contacten met tal van lokale besturen om bij UiTPAS aan te sluiten. Voor 2019 zijn er concrete contacten voor 3 tot 4 nieuwe regio's om zich aan te sluiten. Daarnaast toonden al zeker 35 besturen heel concrete interesse om met UiTPAS aan de slag te gaan. Nu de gemeenteraadsverkiezingen net achter ons liggen, verwachten we dat met de nieuwe en/of zich verderzettende coalities de uitrol in een stroomversnelling zal komen. Veel besturen namen het afgelopen jaar immers een afwachtende houding aan.

¹ De beoordelingscommissie bestaat uit Inge Van de Walle (Demos), Licorice Leroy (Netwerk tegen Armoede), Bart Beuten (Cultuurconnect), Mark Bogaert (ISB) en Ellen De Grauwe (VVJ). Vertegenwoordigers van publiek en Departement CJM wonen de zittingen bij.

5. Pashouders, organisaties en lokale besturen evalueren UiTPAS

UiTPAS is een digitaal programma met als doel de vrijetijdsparticipatie te verhogen voor iedereen met bijzondere aandacht voor mensen in armoede. De deelname aan het UiTPASprogramma kan worden gemeten door de verschillende 'acties' die UiTPAS registreert: het aankopen van een pas, het deelnemen aan activiteiten via het sparen van punten, het inwisselen van voordelen en het toekennen van kortingen en kansentarieven voor mensen in armoede.

In dit hoofdstuk belichten we de geregistreerde acties en cijfers van het UiTPASprogramma. Deze lopen van 4 juni 2012 tot en met 30 juni 2018. Dit betekent dat we voor 2018 slechts over gedeeltelijke cijfers beschikken. We geven dit aan door in de grafieken de cijfers van 2018 enkel weer te geven met een punt. In het eerste deel stellen we de gebruiker centraal. Wie is die gebruiker en wat doet hij met UiTPAS? In het tweede deel nemen we het aanbod onder de loep. Welke diensten en organisaties werken mee met UiTPAS en wat is hun aanbod?

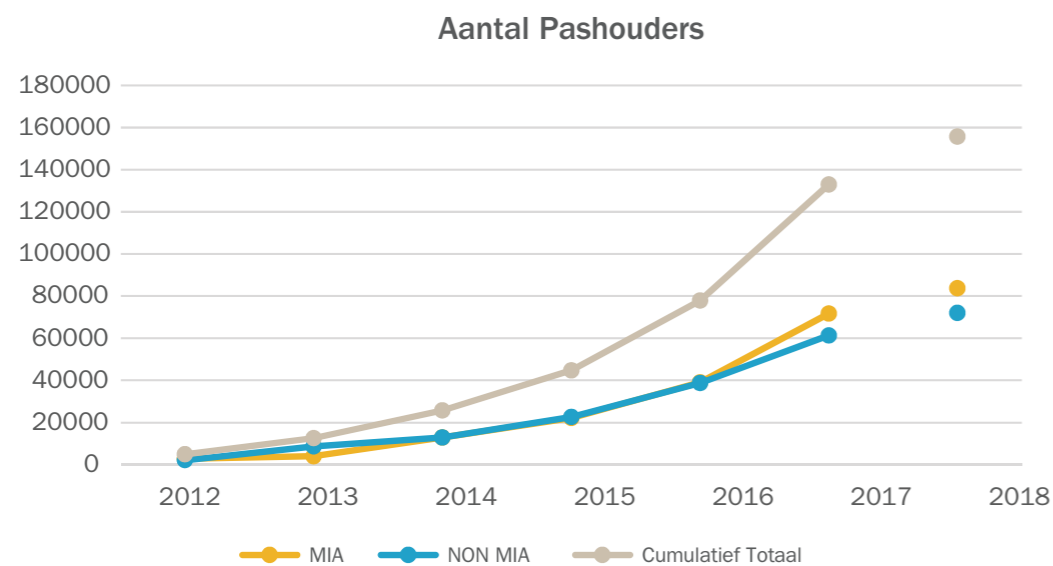
Ten slotte bezorgen de cijfers van UiTPAS ons ook interessante inzichten rond de vrijetijds mobiliteit in en buiten de gemeente. Biedt de regionale samenwerking een meerwaarde? En participeren ook mensen in armoede buiten de gemeentegrenzen?

5.1. Pashouders en -gebruik stijgen

5.1.1. De participatiecijfers stijgen aanhoudend

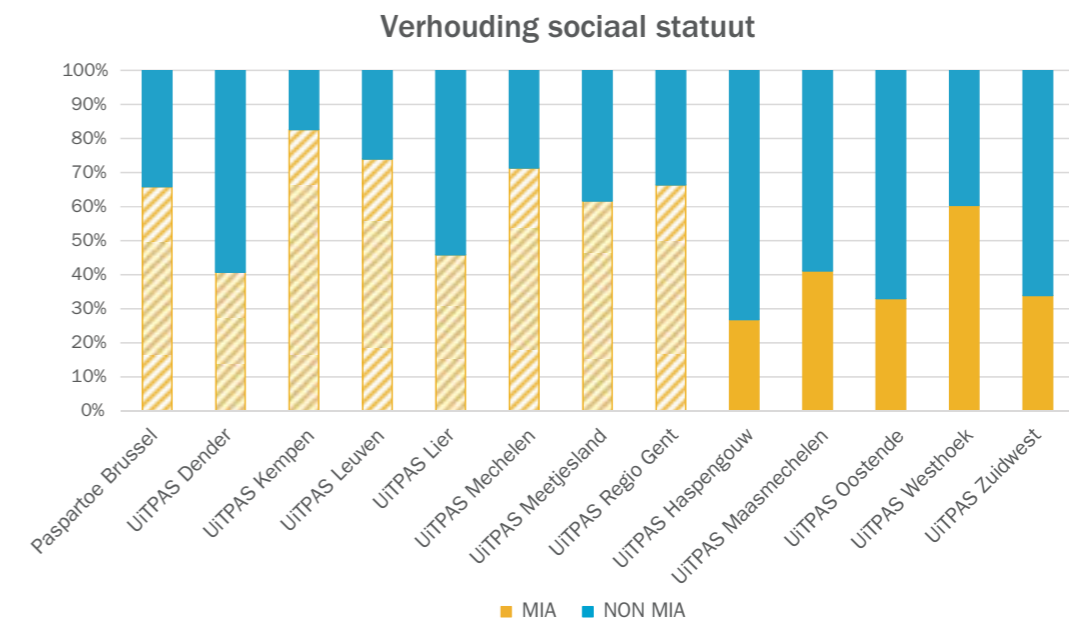
Het aantal pashouders en aandeel pashouders met kansentarieef blijft stijgen

Op 30 juni 2018 waren er 155.637 pashouders. Gemiddeld heeft 8% van de mensen die in een UiTPASstad of gemeente wonen, een UiTPAS op zak (gaande van minimaal 2% tot maximaal 18%).

Het aantal UiTPAShouders in de tijd. De grafiek telt het aantal pashouders dus cumulatief op. Voor 2018 werd een prognose gemaakt op basis van de te verwachten groei. Deze prognose werd gemaakt op basis van de cijfers in de eerste jaarhelft van 2018.

Ongeveer 54% van dit totaal aantal pashouders, of 83.666 personen, is geregistreerd met het kansentarieef. We zien wel grotere verschillen tussen de regio's. Regio's met een sterke vertegenwoordiging van mensen in armoede bij hun pashouders hebben vaak een bestaand kortingssysteem voor mensen in armoede geïntegreerd (bv. de vrijetijdspas in Stadsregio Turnhout, de cultuurbonnen in Leuven) of hebben zeer proactief gecommuniceerd naar mensen in armoede (bv. stad Gent via een jaarlijkse brief en automatische screening/verlenging na een jaar). UiTPAS Oostende, Zuidwest, Maasmechelen, Lier en Dender hebben verhoudingsgewijs dan weer meer algemene pashouders dan het gemiddelde. Voor sommige regio's (Zuidwest, Oostende, Maasmechelen, ...) valt dit te verklaren door het feit dat er geen veralgemeend kortingssysteem voor mensen in armoede was in de regio vóór de invoering van UiTPAS. In Regio Dender is tijdens het proefproject heel sterk ingezet op de verspreiding naar de algemene pashouder. De stad Lier integreerde op zijn beurt een aantal andere lidmaatschapssystemen waardoor ook daar heel wat gebruikers van hun vrijetijdsaanbod, vaak geen mensen in armoede, meteen over een UiTPAS beschikten.

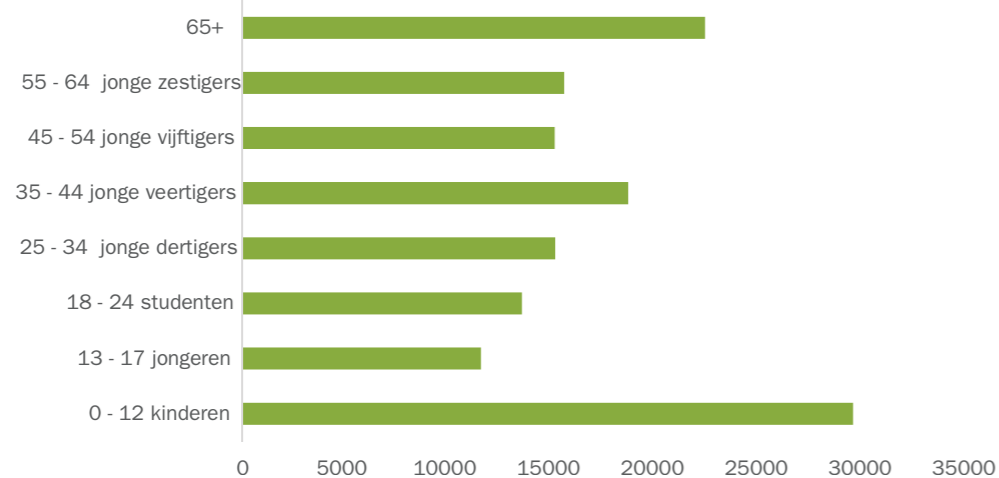
De verhouding per UiTPASregio tussen het aantal mensen in armoede met een UiTPAS en algemene pashouders. De regio's waarbij er al een individueel kortingssysteem voor cultuur bestond zijn gearceerd weergegeven.

De leeftijdsgroepen -12 en +65 zijn sterk vertegenwoordigd

Binnen de leeftijdscategorieën zien we dat de 65-plussers en de kinderen jonger dan 12 sterk vertegenwoordigd zijn. Binnen deze leeftijdsgroepen is de 'vrije tijd' het grootst. Bij de jongeren zien we nog een ondervertegenwoordiging ten opzichte van de andere leeftijdscategorieën. Dat is niet verwonderlijk, want deze groep vergt een specifieke aanpak.

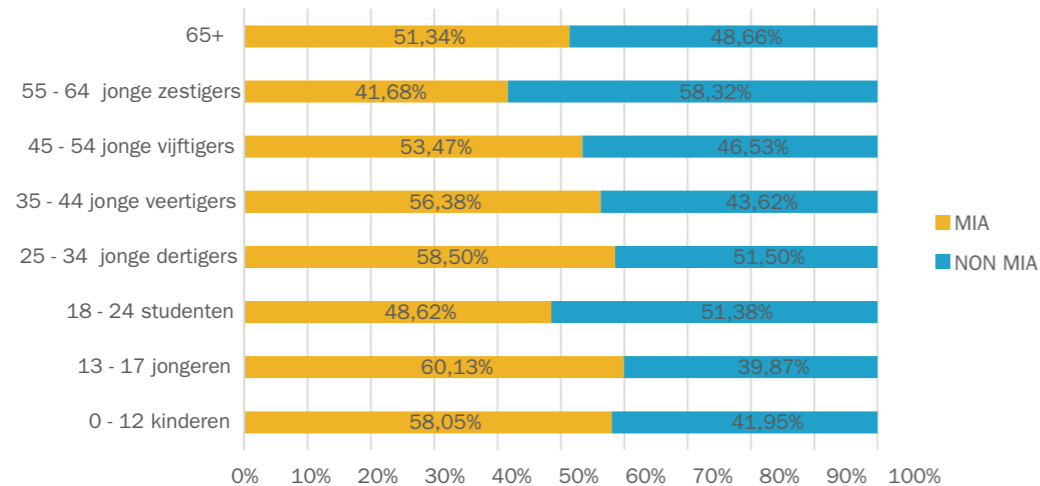
De verhouding tussen mensen in armoede en algemene pashouders is in vrijwel elke leeftijdsgroep in balans. Toch zien we dat bij de jongere pashouders (0-17) het aantal pashouders in armoede sterker vertegenwoordigd is. We stellen dat ook vast, zij het in mindere mate, bij de jonge dertigers en jonge veertigers. Dit heeft vermoedelijk als verklaring dat de UiTPAS met kansentarieef altijd meteen in gezinsverband wordt toegekend.

Aantal Pashouders per leeftijd

Het aantal pashouders opgedeeld per leeftijdscategorie

Sociaal Statuut per leeftijdsgroep

Het aantal pashouders verdeeld over leeftijdscategorieën, waarbij voor elke categorie ook de verhouding tussen mensen in armoede en algemene pashouders werd ingekleurd.

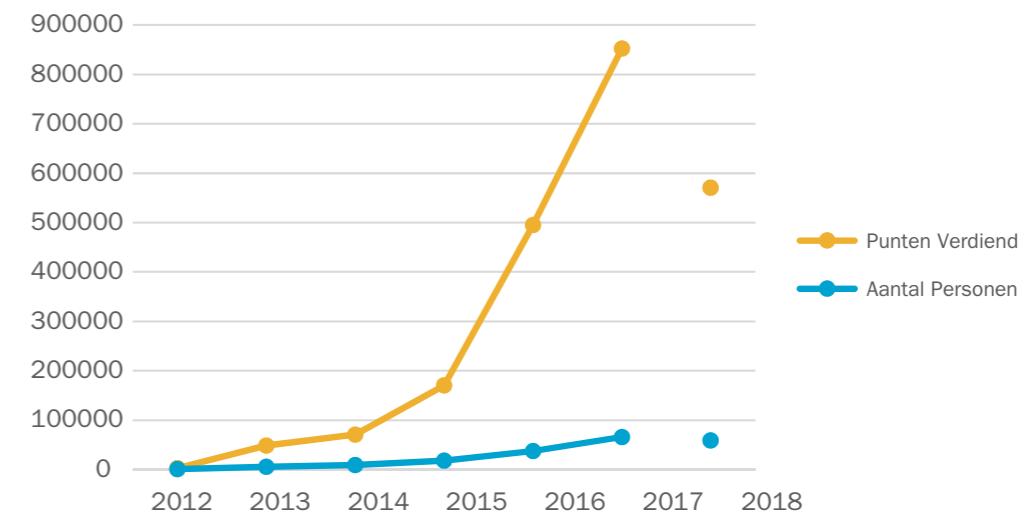
Ruim 100.000 pashouders spaarden reeds meer dan 2 miljoen punten

a. Aantal spaarders en gespaarde punten

Op 30 juni 2018 waren sinds de opstart 2.210.226 punten gespaard door 100.204 unieke pashouders. Alles samen heeft 64% van de pashouders al eens een punt gespaard. Als we het gebruik bekijken doorheen de tijd zien we enkele schommelingen. De opmerkelijke dip in 2014 is vermoedelijk toe te schrijven aan het herorganiseren

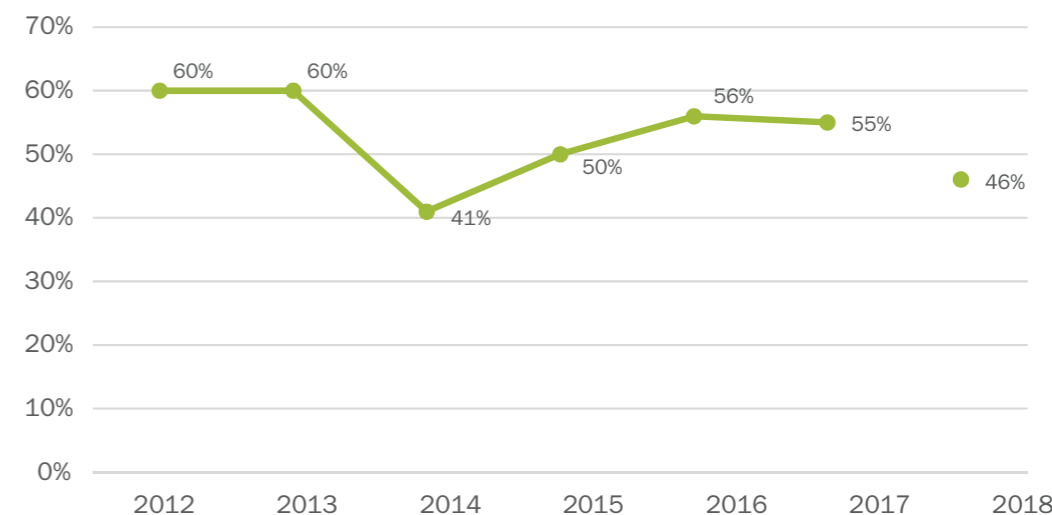
van de pilootregio na overdracht door publiek (toen nog CultuurNet Vlaanderen) dat het pilootproject trok in de regio. De taken werden overgedragen en er werd een trekker aangesteld door de stad Aalst die samen met de regio de taken verdeelde. publiek ondersteunde intussen bij de implementatie van Paspas Brussel (lancering in januari '14) in samenwerking met de VGC en Muntpunt en UiTPAS Gent (lancering in september '14). In eerste instantie werd gefocust op de pasverdeling, eerder dan op het eigenlijke gebruik van de pas of het uitbreiden van het aanbod. Na 2014 raakt het werken met het programma zowel bij de gemeenten, organisatoren als pashouders geleidelijk aan beter ingeburgerd en worden ook enkele technische kinderziektes overwonnen. We merken dat elke nieuwe opstart in een gemeente steeds hetzelfde proces doormaakt.

Aantal gespaarde punten

Het aantal gespaarde punten en het aantal gebruikers per jaar. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

Aantal Spaarders

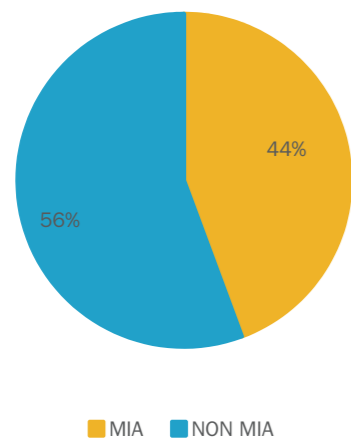

Het percentage spaarders onder de pashouders per jaar. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

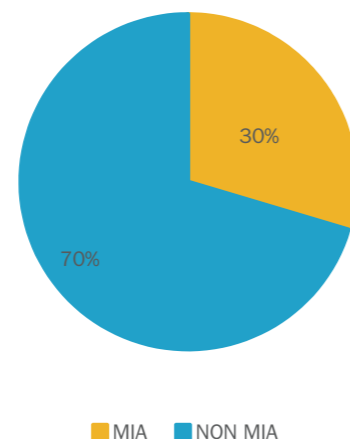
b. Spaarders met een kansentariaf

Als we inzoomen op het sociaal statuut van de pashouders zien we dat mensen in armoede hun pas in verhouding minder gebruiken om punten te sparen dan de algemene pashouder. Dit kan te wijten zijn aan het feit dat mensen in armoede de pas vaker verkrijgen op een plaats waar niet kan gespaard worden (bv. in het Sociaal Huis of OCMW), terwijl de algemene pashouder dit vaak doet in het zwembad, de bibliotheek of op een evenement. Bovendien wordt de UiTPAS met kansentariaf ook meteen uitgereikt aan alle leden van het gezin, terwijl het misschien gebeurt vanuit de vraag van een van de leden van het gezin.

Spaarders per statuut

Gespaarde punten per statuut

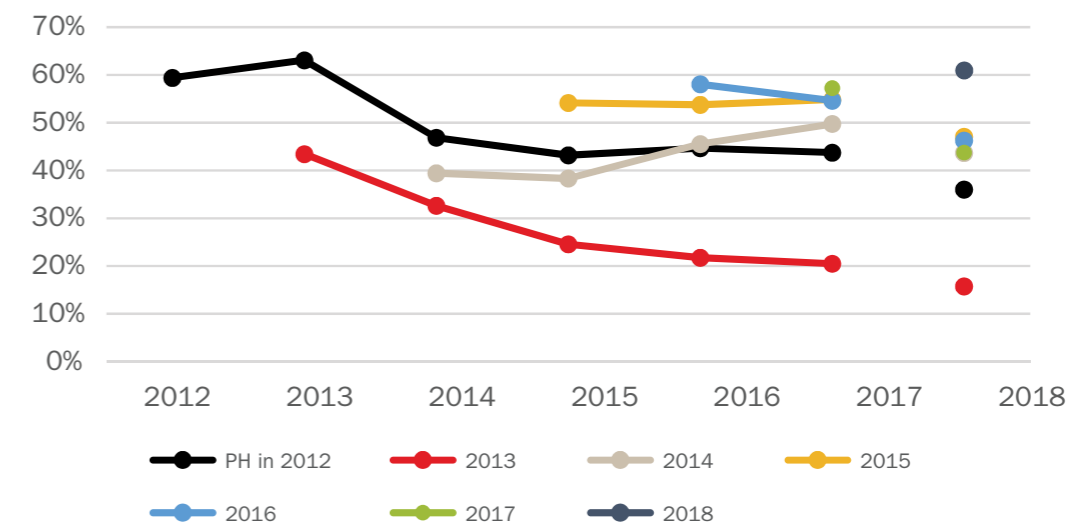
Het percentage spaarders onder de pashouders.

c. Survival rate

Een andere factor die we bij bovenstaande cijfers mee in rekening moeten brengen is de zogeheten 'Survival-rate': hoeveel procent van de pashouders die instapt in het programma blijft ook in de jaren daarop zijn pas gebruiken?

In onderstaande grafiek groeperen we de pashouders per aankoopjaar en bekijken we vervolgens over de jaren heen hoeveel procent van die pashouders hun pas (nog) gebruikt. Over het totale programma zien we over het algemeen een daling met de tijd. Deze is het grootst in het eerste jaar na aankoop, maar lijkt zich te stabiliseren in de jaren erna. Dit betekent dat de meeste mensen de pas gebruiken in het jaar van aankoop en dat het gebruik nadien licht afzwakt. Dit kan verschillende redenen hebben: verhuis, geen kansentariaf meer, geen interesse meer,...

Survival Rate Gemiddeld

Het percentage spaarders onder de pashouders per jaar. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

Opvallend is echter dat er geen afname maar een toename is wat betreft het aantal actieve gebruikers, voor de pashouders die in 2014 en 2015 een UiTPAS aankochten. We vermoeden dat het stijgend aantal actieve gebruikers het gevolg is van een sterk uitbreidend aanbod en specifiek de toevoeging van populair aanbod waardoor het eerste UiTPASgebruik bij pashouders soms pas een jaar tot 2 jaar na aankoop plaatsgreep. Of we een dergelijke stijging ook mogen verwachten bij mensen die in 2016 of 2017 een UiTPAS kochten, heeft dus vooral te maken met de regio waar ze wonen en of die regio erin slaagt om ook daar het laagdrempelig tot commercieel aanwezig aanbod op te nemen als partner.

Opmerkelijk is ook het spaargedrag van mensen die in 2013 een UiTPAS aanschafte. Hun spaaraandeel ligt merkbaar lager en daalt ook nog eens sterker door de tijd. De verklaring ligt hiervoor in een aantal acties waarbij heel wat UiTPAS'en via scholen werden verdeeld aan jongeren. Het initiatief hiervoor lag dus bij de scholen en niet bij de jongere zelf, waardoor ook de motivatie om hem ook effectief te gaan gebruiken initieel ontbrak.

34% van de gespaarde punten werd reeds omgeruild

UiTPAS heeft twee soorten voordelen: welkomstvoordelen en omruilvoordelen. Welkomstvoordelen krijg je bij aankoop van UiTPAS en omruilvoordelen krijg je door een vereist aantal gespaarde punten om te ruilen bij de organisator.

d. Welkomstvoordelen

Welkomstvoordelen ontvang je bij aankoop van de UiTPAS. Het is een pakket aan voordelen die worden opgeladen op je UiTPAS en die je bij de verschillende aanbieders kan gaan ophalen. Dit pakket verschilt per UiTPASregio en is ook enkel opneembaar als je een UiTPAS van de bewuste regio aanschaft. De financiële tegenwaarde van het welkomstpakket is steeds een veelvoud van het aankoopbedrag van de pas.

Ongeveer 25% van de pashouders heeft gebruik gemaakt van de ontvangen welkomstvoordelen: 170 verschillende welkomstvoordelen werden 54.195 keer opgenomen door in totaal 39.212 pashouders. Dit betekent dat een

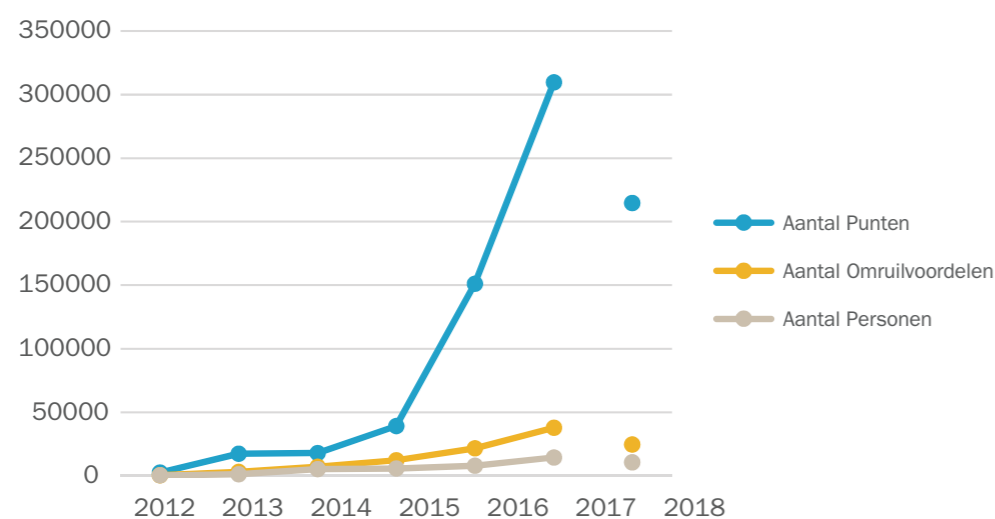
pashouder gemiddeld 1,4 welkomstvoordelen opneemt, terwijl het pakket aan welkomstvoordelen vaak groter is. Dit komt omdat het welkomstpakket vaak is samengesteld uit voordelen die verschillende doelgroepen aanspreken: een gratis zwembeurt, een korting in het cultuurcentrum, een gratis museumbezoek, een gadget bij de jeugddienst, ...

e. Omruilvoordelen

Omruilvoordelen zijn voordelen die je kan opnemen in ruil voor een bepaald aantal punten. Je ontvangt een aantal startpunten bij aankoop van de pas en de rest verzamel je door deel te nemen. Hoe unieker of waardevoller het voordeel, hoe meer punten er tegenover gezet kunnen worden. De aanbieder van het voordeel bepaalt zelf hoe lang, hoe veel en door welke pashouders het voordeel kan worden opgenomen. In de praktijk zien we dat quasi alle voordelen openstaan voor alle UiTPAShouders over de grenzen heen.

In totaal werden 2118 verschillende omruilvoordelen, aangeboden door lokale UiTPASpartners, 106.769 keer opgenomen door 19% van het totaal aantal pashouders. Die 29.746 UiTPAS'ers ruilden hiervoor 752.570 UiTPunten in. 34% van het totaal aantal gespaarde punten werd dus ook omgeruild.

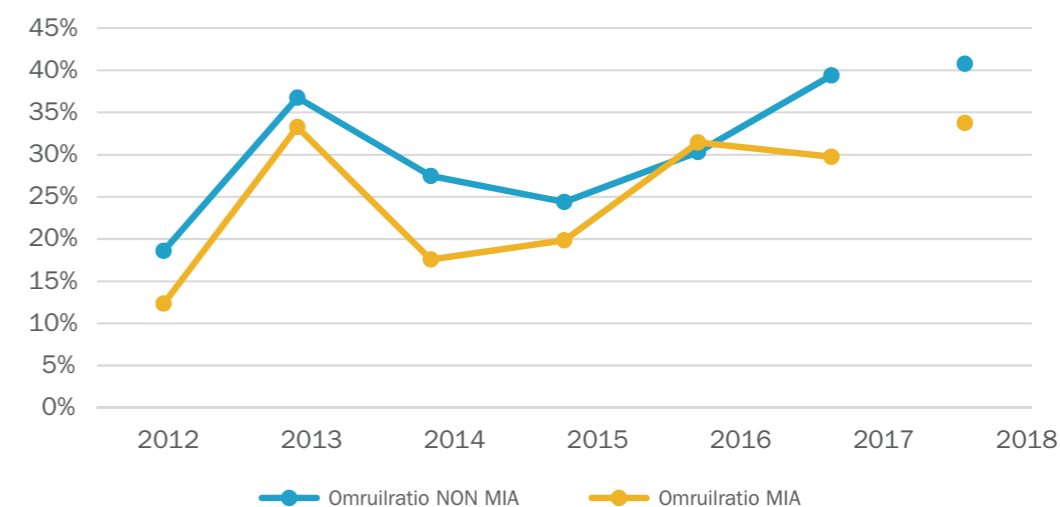
Aantal opgenomen omruilvoordelen

Het aantal personen dat een voordeel opnam, het aantal opgenomen omruilvoordelen en het aantal omgeruilde punten ervoor. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

De omruil-ratio, nl. de verhouding van het aantal omgeruilde ten opzichte van het aantal gespaarde punten, ligt in de algemene lijn waarbij het programma een dip kent in 2014 na het pilootproject en de overdracht naar de gemeenten en de opstart van de uitrol in andere regio's.

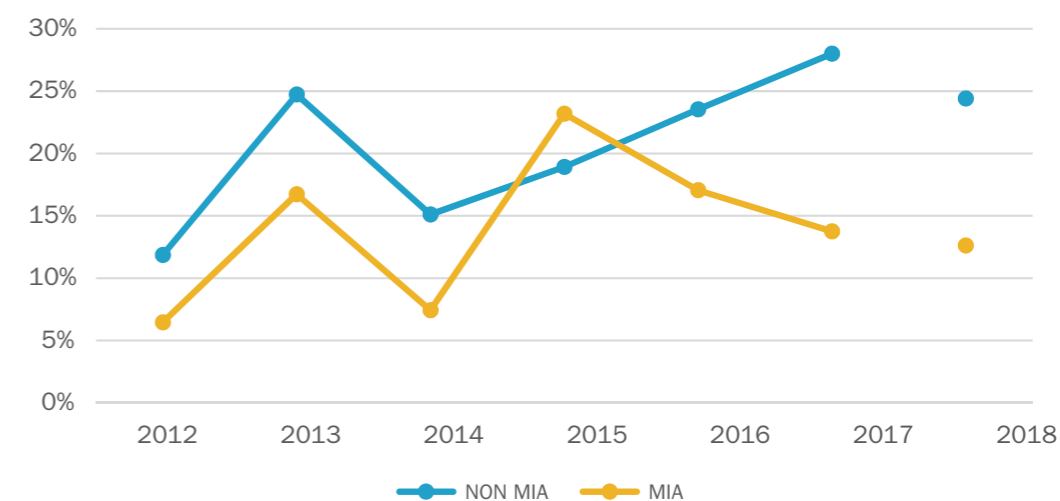
Ruil-ratio

De omruil-ratio geeft de verhouding weer tussen het aantal omgeruilde punten ten opzichte van het aantal gespaarde punten in een bepaald jaar. Hier met onderscheid tussen het sociaal statuut van de pashouder. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

De ruiler-ratio toont dezelfde verhouding als de omruil-ratio maar dan in aantal gebruikers i.p.v. in aantal punten. Daar zien we een piek voor de mensen in armoede in 2015. Dit had te maken met een overgangsmaatregel in de Stad Gent die 1-euro tickets (een systeem dat bestond voor UiTPAS) aanbod in ruil voor 1 punt. Het ging om goedkope tickets die nog niet in het UiTPASaanbod waren opgenomen. In de daaropvolgende jaren werden ook die activiteiten regulier UiTPASaanbod tegen kansentariaf.

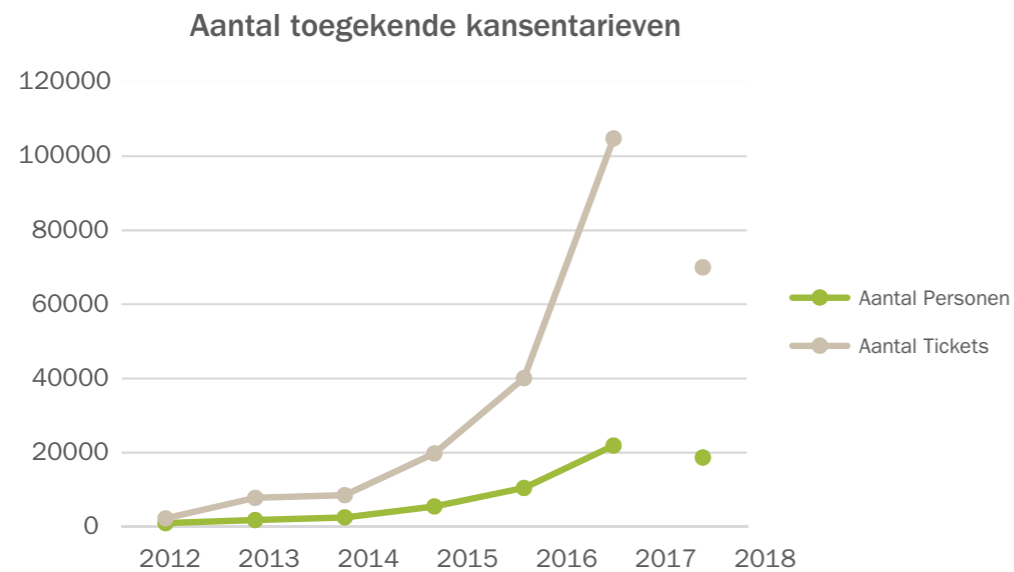
Ruiler-ratio per statuut

De ruiler-ratio geeft de verhouding weer tussen het aantal ruilende pashouders ten opzichte van het sparende pashouders in een bepaald jaar. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

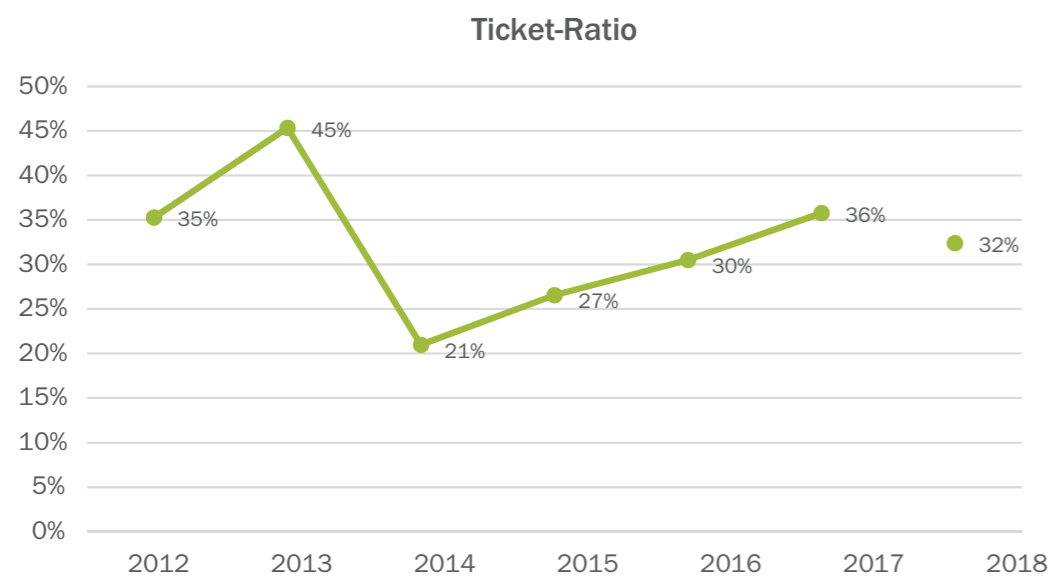
Het gebruik van UiTPAS tegen kansentarieef stijgt fors

In totaal maakten 34.838 mensen in armoede gebruik van hun UiTPAS om in totaal 253.174 keer een kansentarieef op te nemen voor deelname aan een activiteit. Dit gaat zowel over korte activiteiten van een halve dag of een dag tot langdurige activiteiten zoals een jaarlidmaatschap van een sportclub. Ongeveer 42% van de pashouders die recht heeft op een kansentarieef, maakt daar dus ook gebruik van en heeft minstens één keer een ticket aan kansentarieef aangekocht.

Het aantal toegekende kansentarieven en het aantal kansentarieefgebruikers per jaar. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

De ticket-ratio geeft de verhouding weer tussen het aantal gebruikers van het kansentarieef en het aantal rechthebbende pashouders in dat bewuste jaar. Een UiTPAS heb je in principe voor het leven, alleen wordt het kansentarieef jaarlijks opnieuw nagegaan. De situatie van iemand kan veranderd zijn. Wie niet langer in aanmerking komt voor het kansentarieef kan zijn (vervallen) UiTPAS inwisselen voor een spaar- en ruilexemplaar.

De ticket-ratio geeft de verhouding weer tussen het aantal pashouders dat een korting opneemt ten opzichte van het aantal pashouders met kansentarieef in een bepaald jaar. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

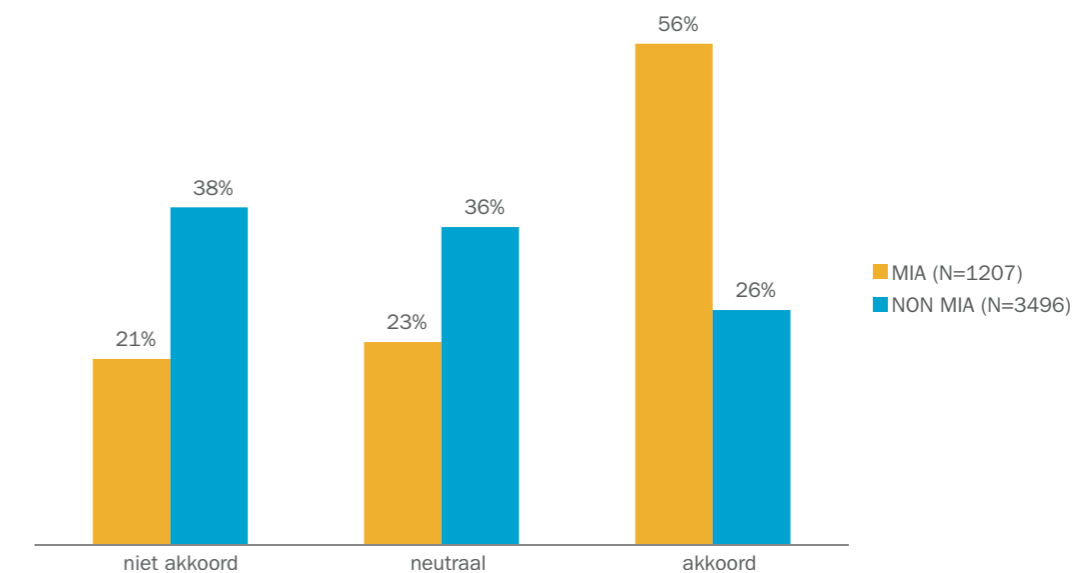
5.1.2. Pashouders zijn overwegend tevreden

In het kader van de evaluatie schreven we iets meer dan 50.000 pashouders aan via e-mail voor een online bevraging. Dit gaat over de pashouders waarbij we beschikken over een e-mailadres met toestemming om te contacteren. Dit geldt natuurlijk zowel voor de pashouders in armoede als voor de algemene pashouders. Net geen 4.800 pashouders vulden de bevraging in. Hiervan beschikte 25% over een UiTPAS met kansentarieef. In de respons zagen we geen significante verschillen dat de respondenten in armoede UiTPAS meer of minder frequent gebruiken dan de algemene pashouders die de bevraging invulden. De UiTPAScommissie vulde aan dat er een vertekening kan zitten op de resultaten doordat pashouders die het programma genegen zijn de bevraging misschien sneller zouden invullen.

Pashouders bevestigen effecten UiTPAS

We peilden bij hen naar de effecten die UiTPAS als doelstelling nastreeft. Hierbij zien we dat UiTPAS in eerste instantie vooral mensen in armoede meer laat deelnemen aan het vrijetijdsaanbod. 56% gaat voorzichtig tot duidelijk akkoord met de stelling dat ze meer deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten sinds ze een UiTPAS hebben. Bij de algemene pashouder ligt het percentage van frequentere deelname sinds bezit van de UiTPAS lager dan bij de mensen in armoede. We zagen ook geen betekenisvol verschil tussen pashouders die de pas al langer/korter in hun bezit hadden.

Ik neem meer deel aan vrijetijdsactiviteiten sinds ik een UiTPAS heb.

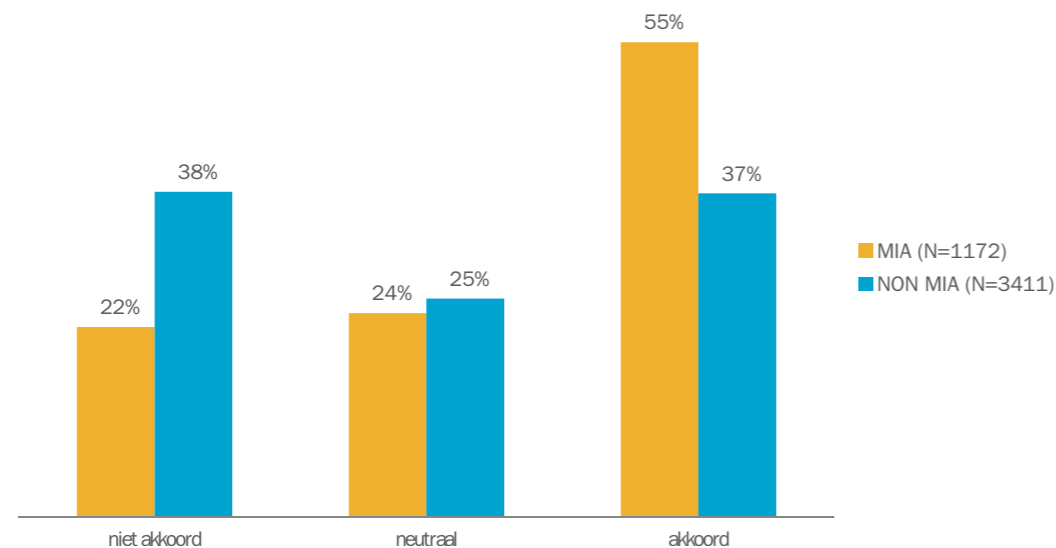

Significant verschil tussen MIA en NON MIA. ($p < .001$)

UiTPAS stelt zich verder tot doel mensen te prikkelen om eens iets nieuws te proberen. Dit doet UiTPAS door gerichte communicatie of een aantrekkelijk voordeel. Hier gaan algemene pashouders meer akkoord dan bij het 'meer deelnemen'. Het verschil tussen mensen in armoede en algemene pashouders is ook minder groot, maar nog steeds significant. Al stellen we hier, net als bij de andere vragen, ook vast dat de algemene pashouder meer voorzichtig akkoord gaat.

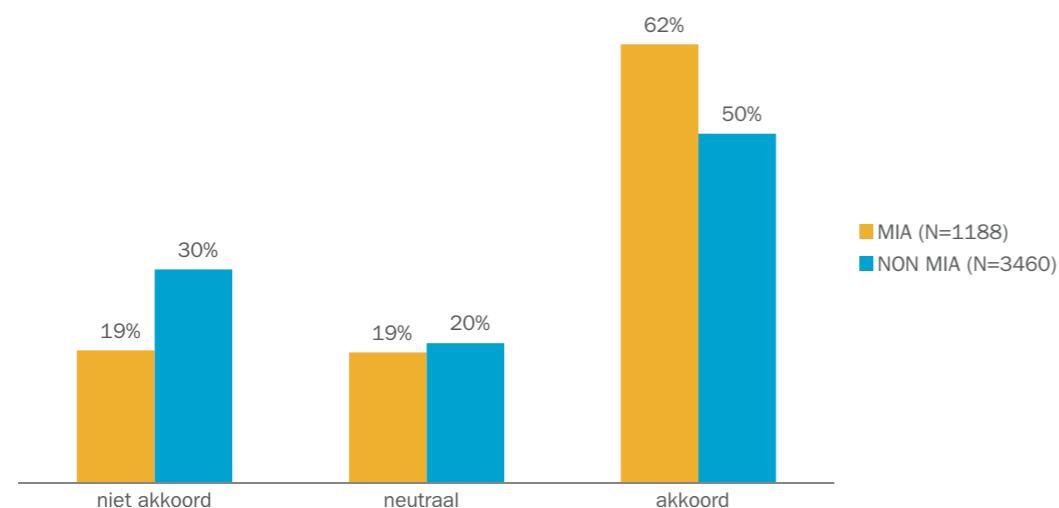
Ik heb nieuwe vrijetijdsactiviteiten ontdekt of beleefd sinds ik een UiTPAS heb.

Er is een significant verschil tussen MIA en NON MIA ($p < .001$)

UiTPAS bouwt voort op het bestaande en lokale UiTverhaal dat meer dan 90% van de steden en gemeenten uitbouwt. Via een meer gerichte en persoonlijke aanpak met concrete voordelen wil UiTPAS het ruime aanbod in de UiTdatabank nog beter gidsen tot bij potentiële deelnemers. Ook hier zien we nog steeds een significant verschil tussen mensen in armoede en algemene pashouders. Maar het is hier het kleinst. Dit betekent dat 1 pashouder op 2 aangeeft beter geïnformeerd te zijn over het vrijetijdsaanbod.

Ik ben beter op de hoogte van de vrijetijdsactiviteiten in mijn gemeente, stad of regio sinds ik een UiTPAS heb.

Significant verschil tussen MIA en NON MIA ($p < .001$)

1. Je verzamelt punten die je dan kan inruilen voor iets gratis of voor een korting. 2. ik beleef Gent op een andere manier, zie zaken en dingen waarvan ik het bestaan niet eens wist. 3. last but not least, het aanbod cultuur van onze stad is schitterend en het bezoeken, bekijken en beleven waard. Dus mijn boodschap aan alle Gentenaren, ga voor de uitpas en geniet van zooveel meer !!!!!

Veel pashouders zouden UiTPAS aanbevelen (NPS)

De Net Promoter Score (NPS) is een standaard om de prestatie van een product of dienst te meten. De NPS drukt uit hoe groot het aandeel van gebruikers is dat het product zou aanbevelen en is in die zin strenger dan een tevredenheidsscore. Het volstaat immers niet om enkel tevreden te zijn. Om aan te bevelen moet je meer dan tevreden zijn. De score kan variëren van -100 tot +100. Een NPS die boven 0 uitkomt, wordt gezien als positief, boven de 50 is ze excellent.

Hoe wordt de NPS berekend? Aan de hand van de vraag: "Hoe waarschijnlijk is het dat u ons zult aanbevelen aan anderen?" met een scorekeuze van 0 t.e.m. 10.

De scores worden verdeeld in drie groepen:

- promotoren: respondenten die een score 8 t.e.m. 10 hebben gegeven.
- neutralen: respondenten die een score 6 of 7 hebben gegeven.
- critici: respondenten die een score 0 t/m 5 hebben gegeven.

De score wordt als volgt berekend: $NPS = \% \text{ promoters} - \% \text{ critici}$.

NET PROMOTOREN SCORE = % PROMOTOREN - % CRITICI

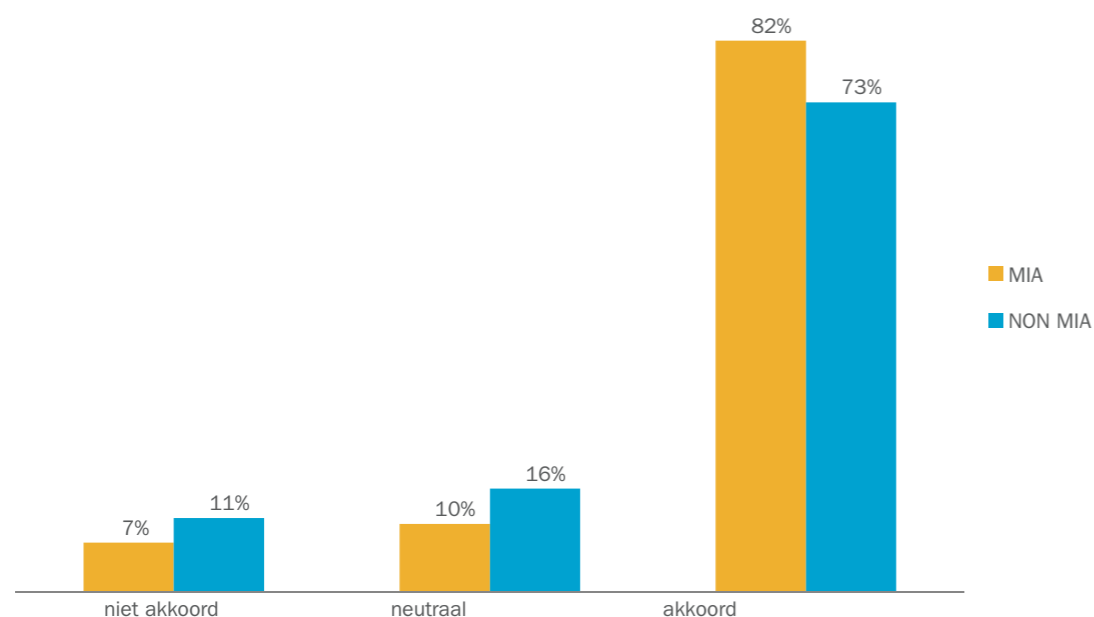

De totale NPS van de pashouders voor UiTPAS is 35. Als we een onderscheid maken tussen mensen in armoede (53) en algemene pashouders (28) zien we toch een opmerkelijk verschil. Dit is vermoedelijk te wijten aan de sterke korting via het kansentariaf, die de drempel om deel te nemen aanzienlijk verlaagt voor heel wat mensen

en hen een onmiddellijk voordeel biedt. Het voordeel voor de algemene pashouder is kleiner en uitgesteld (punten sparen die je later kan omruilen).

We zien naarmate dat de pashouders aangeven UiTPAS frequenter te gebruiken, de kans op aanbevelen stijgt. Toch stellen we statistisch vast dat de mate waarin men zich geïnformeerd voelt de belangrijkste bevroegde voorspeller van de NPS is. Hoe meer men zich geïnformeerd voelt, hoe positiever/hoger de NPS.

Hoe waarschijnlijk is het dat je UiTPAS zou aanbevelen aan anderen (vrienden, familie, collega's, ...)

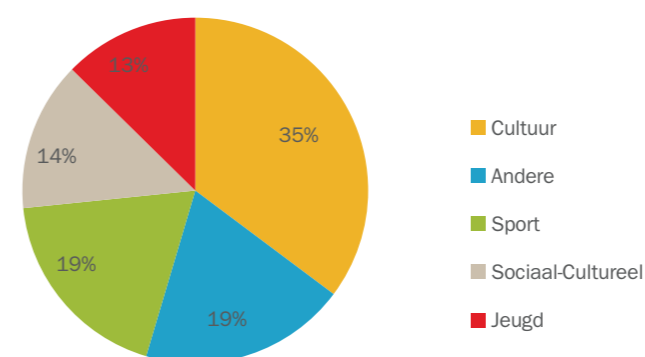

5.1.3. Organisaties/aanbieders Gevarieerde groep aanbieders brengt aanbod

Culturele en sportaanbieders zijn sterk vertegenwoordigd

Op 30 juni 2018 zijn er 1.859 organisatoren die meewerken met UiTPAS. Dit betekent dat ze het kansentarief toepassen op hun activiteiten en de mogelijkheid bieden om punten te sparen en eventueel ook een voordeel aanbieden. Om een beter zicht te krijgen op het aanbod hebben we deze organisatoren gelabeld met een categorie en een sector.² De culturele sector is het sterkst vertegenwoordigd binnen UiTPAS, zeker als je er het aandeel sociaal-culturele organisatoren bijreken. We merken ook dat sport een substantieel aandeel van het aanbod uitmaakt. Opvallend is wel dat het aanbod voor jeugd het kleinst is. Dit valt mogelijk toe te schrijven aan het feit dat het jeugdwerk een traditie heeft van meer democratische prijzen en sociale fondsen, waardoor ze misschien minder de noodzaak zien om in te stappen in UiTPAS.

Overzicht UiTPAS-organisatoren

Soort aanbieder	Aantal
Podiumkunsten en muziek	10,60%
Sportclub	9,74%
School	6,89%
Socioculturele vereniging	6,72%
Sociocultureel initiatief	6,62%
Jeugdvereniging	5,16%
Bibliotheek	4,84%
Diensten- of wijkcentrum	4,30%
Jeugddienst	4,14%
Andere gemeentedienst	3,28%
Gemeenschaps- of Ontmoetingscentrum	2,96%
OCMW	2,96%
Sportinitiatief	2,90%

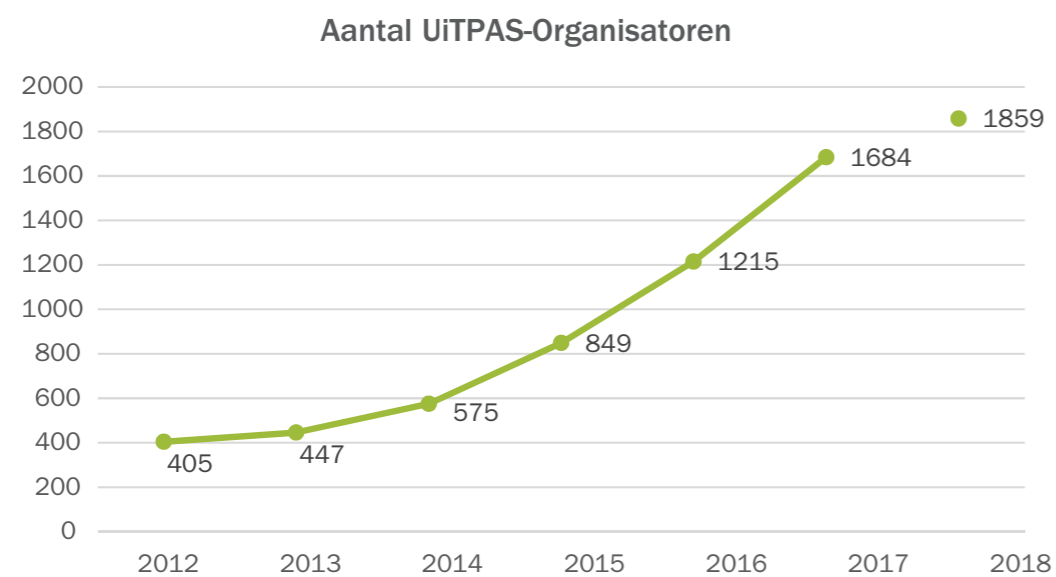
² De matching tussen de organisatoren en de categorie is manueel en naar best effort gebeurd op basis van enerzijds objectieve criteria (officiële Vlaamse erkenningen) en anderzijds subjectieve interpretaties op basis van terug te vinden informatie over de aanbieder. De categorisatie heeft vooral tot doel een algemeen beeld te krijgen van de diversiteit van het aanbod.

Cultuurdienst	2,90%
Museum	2,80%
Erfgoedinstelling	2,74%
Sportdienst	2,42%
Varia	2,31%
Toeristische Dienst	2,04%
Sporthal	1,94%
Deeltijds Kunstonderwijs	1,88%
Jeugdinitiatief	1,83%
Zwembad	1,78%
CC	1,72%
Festival	1,51%
Jeugdhuis	1,02%
Filmzaal	0,86%
Kunsteducatief	0,48%
Volkshogeschool	0,38%
Vormingsinstelling	0,27%
Eindtotaal	100,00%

Deze tabel toont de verhoudingen tussen het aantal organisatoren per domein. Merk op dat deze cijfers geen indicatie geven over het gebruik per sector.

De sterke aanwezigheid van cultuur, jeugd en sport valt natuurlijk ook deels te verklaren doordat al het gemeentelijk aanbod van vrijetijdsdiensten (cultuur, jeugd en sport) automatisch vervat zit in het UiTPASaanbod. Daarnaast zijn er ook een aantal organisatoren of balies die uit het deeltijds kunstonderwijs, welzijn, integratie & inburgering, ... komen.

Het aantal organisatoren per jaar. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

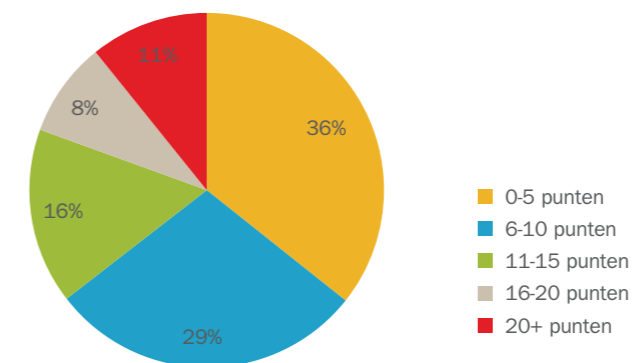
De vlakkere groei in 2013 valt te verklaren doordat in de pilootregio werd gestart met een groot aantal organisatoren (gezien de voorgeschiedenis van de kanspas daar) en in 2013 nog geen nieuwe regio's starten in tegenstelling tot de jaren erna. In functie van een beheersbare opstart kozen nieuwe regio's er ook voor om te starten met het eigen gemeentelijk aanbod en pas na verloop van tijd ook particuliere vrijetijdsaanbieders aan te sluiten. De groei van het aantal aanbieders is dus sterk afhankelijk van het aantal opstartende gemeenten én de snelheid waarmee ze uitbreiden naar niet-gemeentelijk georganiseerd aanbod.

In totaal werden bij 1.108 (60%) organisatoren punten gespaard, bij 564 (30%) aanbieders werden er voordelen opgenomen en 779 (42%) aanbieders gaven een korting aan iemand in armoede.

800 organisatoren hebben al meer dan 4000 omruilvoordelen aangeboden

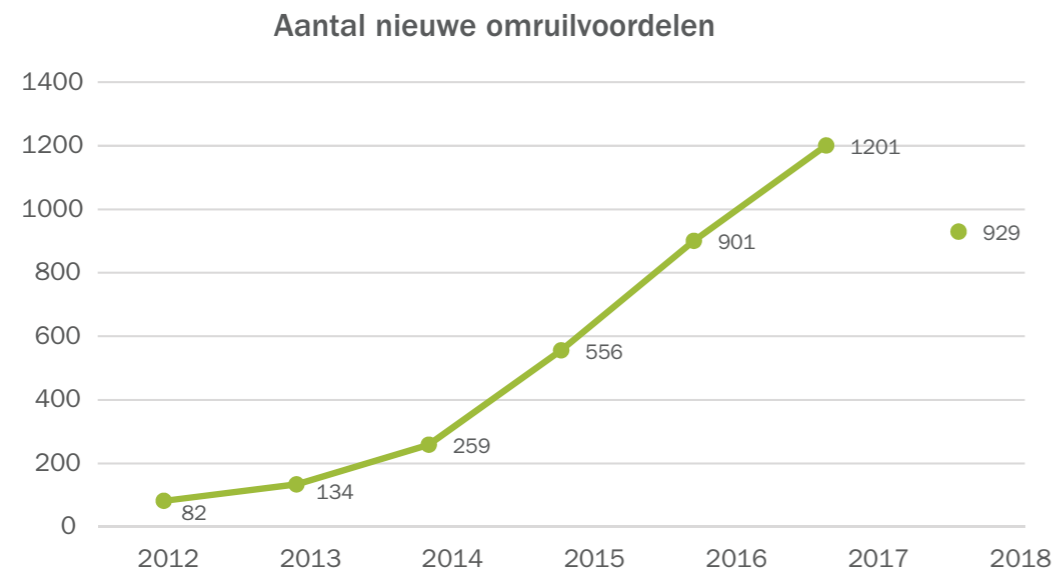
In totaal werden er 4.069 verschillende omruilvoordelen aangeboden door 800 UiTPASorganisatoren. Heel wat organisatoren werken mee vanuit het engagement om mensen in armoede te bereiken via het kansentariaf. Het aanbieden van een omruilvoordeel om bestaand publiek te belonen of ander publiek te bereiken is vaak een nieuwe stap in de marketingstrategie van de aanbieder. Hierbij mogen we ook niet vergeten dat heel wat organisatoren ook kleinere verenigingen zijn die draaien op vrijwilligers. De omruilvoordelen hebben tot doel om mensen die deelnemen aan vrije tijd en zo punten sparen, te belonen met een voordeel op hun favoriete activiteit of te verleiden om ook eens iets nieuws te proberen. Om de drempel hiervoor laag te houden, worden de nodige punten voor een voordeel ook bewust laag gehouden. Voor 80% van de voordelen heb je dan ook maximaal 20 gespaarde punten nodig.

Puntenverdeling UiTPAS-voordelen

Deze grafiek toont de verdeling aan van het gevraagde puntenaantal in ruil voor een voordeel.

Het aantal nieuwe voordelen is natuurlijk afhankelijk van het aantal meewerkende regio's en organisatoren. Sommige voordelen zijn permanent en andere zijn dan weer tijdelijk van aard (bv. gelinkt aan een specifieke activiteit). Op dit moment (zomer van 2018) zijn er 1077 verschillende voordelen beschikbaar.

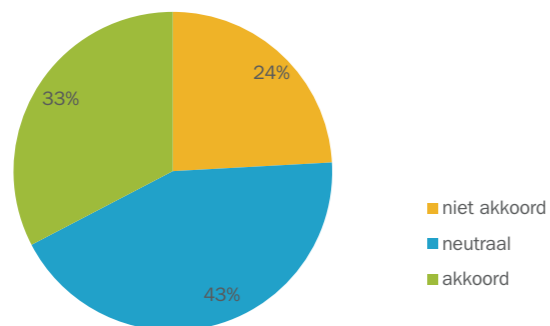

Het aantal nieuwe omruilvoordelen die per jaar werden aangeboden. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

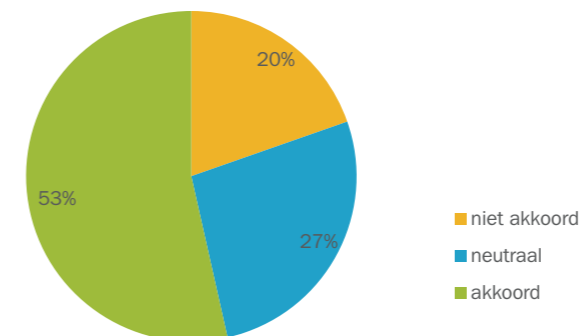
5.1.4. Organisatoren zien positief effect op publiek

Op een online bevraging van de organisatoren reageerden 344 personen van de 3209 aangeschreven medewerkers. Het effect verschilt sterk van organisatie tot organisatie en van regio tot regio. Organisatoren zien vooral een positief effect op hun publiek: meer mensen in armoede participeren aan hun activiteiten. 33% van de organisatoren gaf aan een positief effect te zien in het algemeen en 53% een effect specifiek bij mensen in armoede.

UITPAS zorgt voor meer deelnemers aan mijn activiteiten.
(N=340)

UITPAS zorgt voor meer deelname van mensen in armoede aan mijn activiteiten. (N=340)

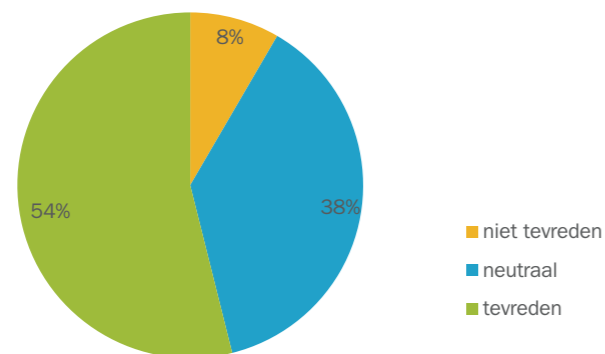
Het aantal deelnames aan kansentarif is van 3 naar 9% sinds de grote promotieacties met UITPAS.

Bepaalde mensen nemen enkel deel als ze gebruik kunnen maken van de korting voor bv. daguitstappen. Zonder deze korting gaan ze niet mee.

Uit de antwoorden bleek verder dat het kunnen sparen van punten niet volstaat om aan te zetten tot meer participatie. Maar een goed omruilvoordeel kan wél voor nieuwe of extra deelname zorgen.

In het algemeen gaven de organisatoren aan het meest tevreden te zijn over de (extra) communicatie en de ondersteuning die ze krijgen vanuit de stad of gemeente.

In hoeverre ben je tevreden over de communicatie en promotie die UiTPAS geeft aan je activiteiten? (N=337)

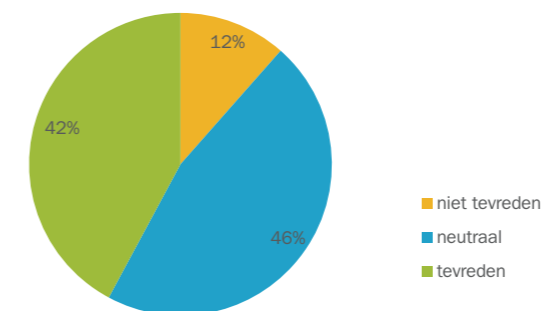

De stad Gent voorziet zeer accurate, efficiënte en up to date informatie. Het blijft een zoektocht om deze informatie zo efficiënt mogelijk tot bij kwetsbare groepen te brengen. Dit lukt zeer goed voor mensen uit deze doelgroepen die aangesloten zijn bij een organisatie of vereniging... en dus ondersteuning krijgen. Maar het is een pak minder evident wanneer ze niet aangesloten zijn.

Over andere thema's (de rapportering van statistieken en administratieve verwerking van de kansentarieven) was de tevredenheid meer neutraal. De ontevredenheid was het grootst omtrent de technische aspecten van UiTPAS. Dit heeft vooral te maken met de performantie van de UiTPASapplicatie aan de balie én de vraag tot integratie in de bestaande ticketingsystemen van de aanbieders.

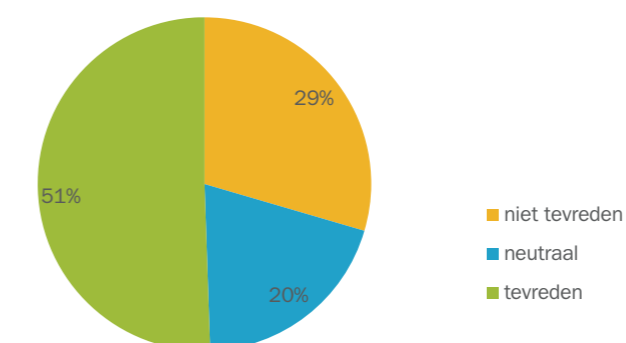
We merken een grote interesse bij onze workshops die genoteerd staan in de maandelijkse Uitfolders. Nieuwe mensen die onze organisatie niet kennen vinden op die manier hun weg. De communicatie met de UiTPASmedewerker uit Oostende verloopt ook altijd zeer vlot.

In hoeverre ben je tevreden over de afrekening van de kansentarieven bij deelname van pashouders met kansenstatuut? (N=328)

Ik zie dat onze activiteiten worden gepromoot door UiTPAS en dat ik ze kan delen op sociale media. Zo denk ik nu aan de Schattentocht van Vlieg.

In hoeverre ben je tevreden over de technische aspecten van UiTPAS? (N=341)

“

De koppeling van de UiTPASinterface met onze inschrijvingssoftware is nodig om dit efficiënt en zonder extra werk te laten verlopen.

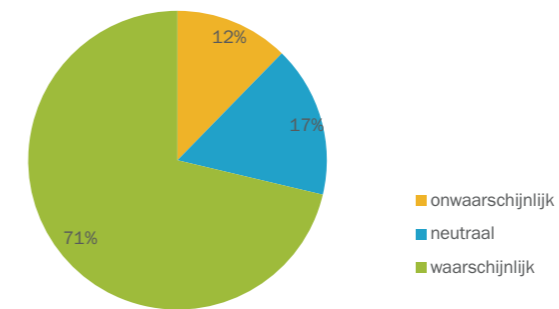
“

Voor onze concerten is het vaak niet eenvoudig om het punten sparen te organiseren. Vaak geen internet op onze concertlocaties.

“

Na de controle gaat het afrekenen van het lidgeld van onze leden meestal heel vlot. De afrekening moet door ons zelf goed opgevolgd worden, want deze uitbetaling gebeurde al meerdere malen met vertraging. Als club mis je voor je werking 50% van het lidgeld bij aanvang van het seizoen. Dit zou dan ook correct en direct moeten afgehandeld worden.

Hoe waarschijnlijk is het dat je UiTPAS zou aanbevelen? (N=341)

71% van de organisatoren geeft aan UiTPAS aan te bevelen. Met een NPS van 13 is die wel veel voorzichtiger dan bij de pashouders. De grootste voorspellers van de tevredenheid over het UiTPASprogramma in het algemeen zijn de mate waarin men tevreden is over de ondersteuning en de tevredenheid over technische aspecten. Voor organisatoren (en de baliemedewerkers) weegt dus het effect op publiek en de frequentere participatie van mensen in armoede minder door bij het aanbevelen aan anderen. Hier wordt UiTPAS dus niet 'afgerekend/beoordeeld' op zijn doelstellingen, maar wel het comfort en gebruiksgemak.

5.2. UiTPASpartners

5.2.1. Ook in individuele gemeenten stijgt participatie

Het aandeel spaarders, ruilers en kortingen blijft stijgen

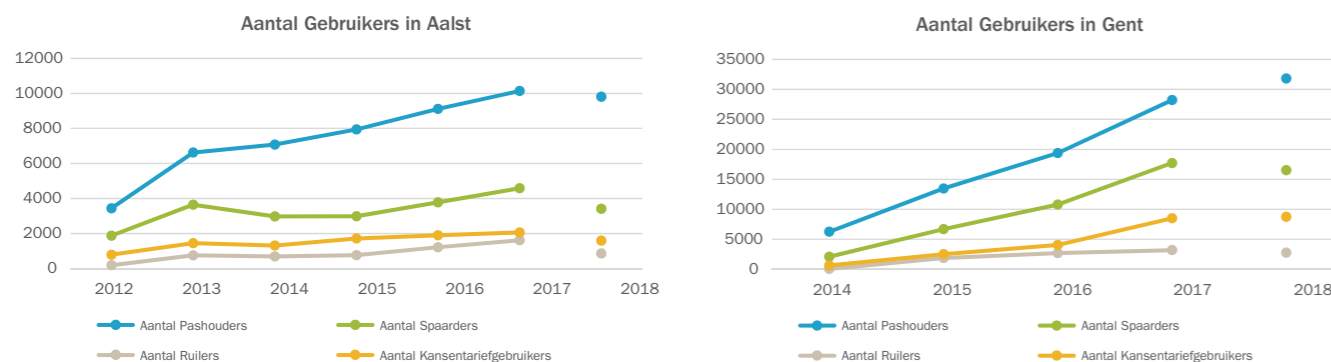
UiTPAS is van start gegaan in 2012 in 4 gemeenten en telde aan het eind van 2017 36 Vlaamse steden en gemeenten die er op dat moment mee aan de slag waren. In dit hoofdstuk werpen we een blik op het aantal gebruikers per gemeente tijdens de opeenvolgende jaren dat ze ermee aan de slag waren.

Tot op vandaag werd in geen enkele gemeente een daling genoteerd van zowel het aantal (geldige) pashouders³, het aantal spaarders, het aantal ruilers en het aantal mensen in armoede die een korting opnamen.

Om specifiek in te zoomen op de procentuele participatiegraad van de pashouders nemen we het jaar 2016 en 2017 onder de loep. Kijkend naar enkele succesindicatoren zien we dat er tussen 2016 en 2017 een procentuele stijging was van het aandeel spaarders in 16 van de 24 gemeenten, het aandeel ruilers in 18 van de 24 gemeenten. Het procentueel aandeel mensen dat een korting genoot, lag in 2017 slechts in 2 gemeenten lager dan het jaar ervoor.

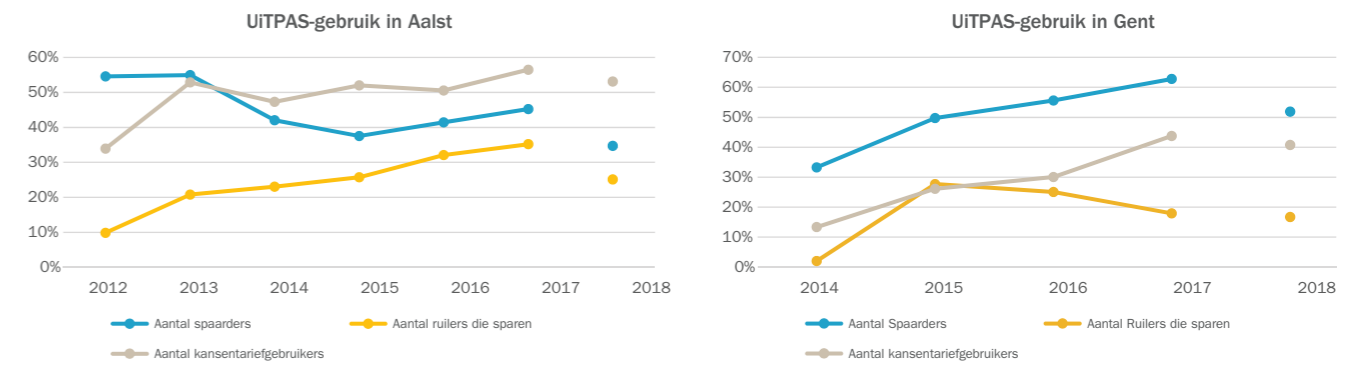
In absoluut gebruik is er dus een blijvende stijging in elke gemeente voor elk type UiTPASactie. Naarmate de groep pashouders groter wordt is het een extra uitdaging om de participatiegraad even hoog te houden in alle gemeentes.

Hieronder ter illustratie van deze vaststellingen de gegevens van de pilotstad Aalst (sinds 2012) en de stad Gent (sinds 2014):

Evolutie in het aantal unieke gebruikers in Aalst en Gent door de jaren heen. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

³ Een UiTPAS is in principe voor het leven. Voor mensen die in aanmerking komen voor het kansentarijfegebeurte er wel een jaarlijkse screening van de financiële situatie. Wie niet meer in aanmerking komt heeft dus geen 'geldige' UiTPAS meer en kan die dus ook niet verder gebruiken. Hij kan deze wel omwisselen voor een algemene spaar- en ruilpas.

Evolutie in het UiTPASgebruik door bestaande pashouders in Aalst en Gent, door de jaren heen. De cijfers van 2018 zijn voorlopige cijfers t.e.m. 30 juni 2018.

UiTPAS stimuleert intergemeentelijk vrijetijdsverkeer

UiTPAS zet aan tot intergemeentelijke samenwerking op vlak van vrije tijd. Door de krachten op regionaal vlak te bundelen op vlak van aanbod, communicatie, kortingen en ook toeleiding voor mensen in armoede wil UiTPAS de gemeentegrenzen openbreken met een geïntegreerde aanpak naar de burger toe.

Eerder onderzoek^{4 5 6 7} wees uit dat de vrijetijdsbesteding van de Vlaming zich hoofdzakelijk afspeelt in een straal van 30km rond zijn woonplaats. Een eerste analyse⁸ van de beschikbare data die UiTPAS bevestigt deze stelling:

“We zoeken als participant het vrijetijdsaanbod nog steeds letterlijk en figuurlijk in de buurt. De eerste analyses op basis van UiTPASdata lijken dit ook te bevestigen voor wat betreft erfgoed en smaken naar meer. Naarmate de massa aan data verder groeit, wordt diepgaand participatieonderzoek mogelijk dat een rijk beeld zal geven op de kenmerken van participatie en participant en dit binnen de zone 30 tot ver daarbuiten maar evenzeer tot op niveau van wijk en straatsegment. Surveyonderzoek zal zijn waarde echter behouden om dieper te graven en te duiden. Boeiende tijden op komst waar publiek graag aan zal meewerken.”

Ook mensen in armoede participeren intergemeentelijk

Voor gemeentelijk aanbod ligt de solidaire kostendeling soms gevoelig. De mogelijkheid ontstaat dat mensen uit een naburige gemeente komen participeren, omdat het eigen aanbod daar ontoereikend is. Zo dreigt het investeren in een kwalitatief vrijetijdsaanbod afgestraft te worden. Zeker voor de programmatie van culturele centra en zwembaden leeft die vrees.

Een grote onduidelijkheid voor de lokale beleidsmakers is hoe groot de intergemeentelijke mobiliteit is door mensen in armoede. Door de solidaire kostendeling bij toepassing van het kansentarijfe heeft deze regionale

⁴ J. Colpaert en K. Lauwerysen, 'Cultuuratlas van Vlaanderen' in R. Laermans, J. Lievens en H. Waeghe (reds.), Cultuurkijker. Aanzetten voor cultuuronderzoek in Vlaanderen, Antwerpen, De Boeck, 2004, 87-125

⁵ K. Lauwerysen en J. Colpaert, Cultuurkijker. Atlas podiumkunsten Vlaanderen. Een geografische analyse, Antwerpen, De Boeck, 2004.

⁶ Vander Stichele, A (2013). Erfgoedprofielen in Vlaanderen. faro | Tijdschrift over cultureel erfgoed, 6 (1), 38 – 50.

⁷ J. Badisco, I. Glorieux, L. Jacobs e.a., De weg naar cultuur. Ruimtelijke aspecten van culturele interesse en deelname aan het culturaanbod, Brussel, Vrije Universiteit Brussel, Vakgroep Sociologie, Onderzoeksgroep TOR, 2008.

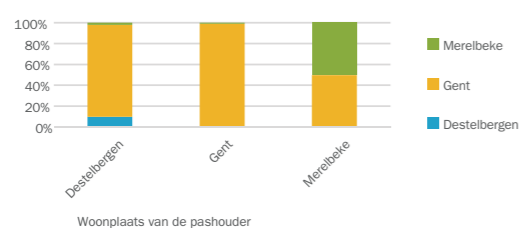
⁸ D. De Laeter, 'Zone 30, 10 jaar later. Naar Big Data en hoe te gebruiken.' faro | Tijdschrift over cultureel erfgoed, 2017.

aanpak een impact op de derving door organisatoren én de bijpassing door de gemeente van herkomst. Het voorbeeld van regio Gent illustreert een aantal algemene tendensen die we vaststellen:

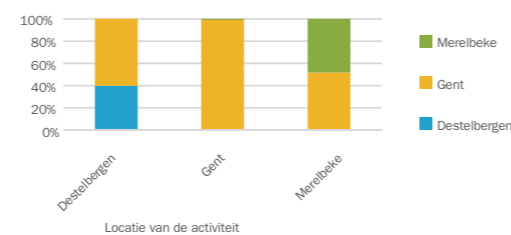
Inwoners van Destelbergen en Merelbeke participeren meer dan de helft van de tijd tot zelfs meer dan 80% in de nabijgelegen stad, terwijl de Gentenaar dat quasi uitsluitend in de eigen stad doet.

Toch zien we dat het aandeel Gentenaars dat buiten Gent participeert, de helft uitmaakt van de participaties tegen kansentarf die gebeuren in die (kleinere) buurgemeente.

Waar participeert de pashouder in armoede?

Van waar komt de pashouder in armoede?

Het voorbeeld van regio Gent vergroot de tendensen uit die we ook terugvinden in andere regio's. Zeker in de nabijheid van een centrumstad zien we dit effect opspelen.

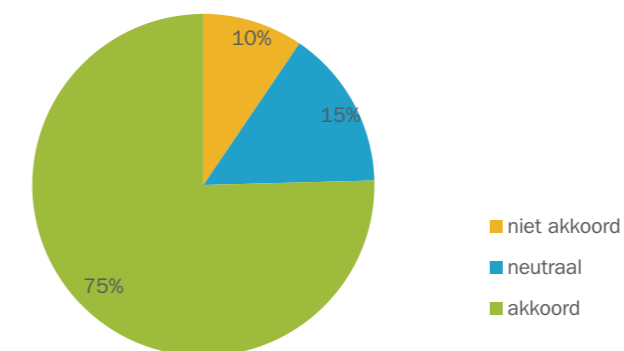
Algemeen maken we twee conclusies:

- In relatief kleinere gemeenten participeren mensen in armoede vaker buiten de gemeente dan in de gemeente. Dit heeft te maken met het rijkere aanbod naargelang de grootte van de nabijgelegen (centrum) stad. Zeker bij de echte centrumsteden zien we dit effect. Anderzijds is het percentage van de mensen in armoede uit een kleinere gemeente vaak een kleine minderheid van het totaal aantal participaties die plaatsvinden in die grotere stad.
- Daarnaast zien we dat het aantal mensen uit een grotere stad die participeren in een kleinere buurgemeente erg weinig is ten opzichte van het totaal aantal participaties door inwoners van die grote stad. Toch heeft het totaal aantal participaties in zo'n kleinere buurgemeente van mensen uit de nabijgelegen stad vaak een grotere impact.

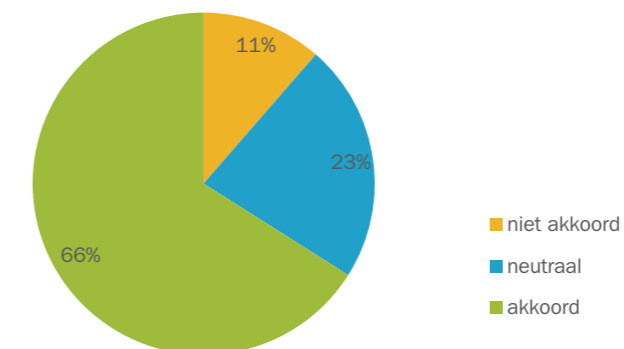
5.2.2. UiTPASpartners bevestigen ook hogere participatie

In een bevraging peilden we ook naar de tevredenheid en de effecten bij de deelnemende steden en gemeenten. Algemeen wordt aangegeven dat UiTPAS voor een verhoogde deelname zorgt aan het vrijetijdsaanbod. Deze vaststelling wordt zowel algemeen als specifiek voor mensen in armoede gemaakt. Uit de vrije opmerkingen en de focusgroepen kunnen we wel afleiden dat het effect op de deelname van mensen in armoede de belangrijkste graadmeter is om die hogere participatie (en het algemeen effect/doel van UiTPAS?) te beoordelen.

UiTPAS zorgt voor meer deelname aan het vrijetijdsaanbod in onze gemeente/stad/regio. (N=53)

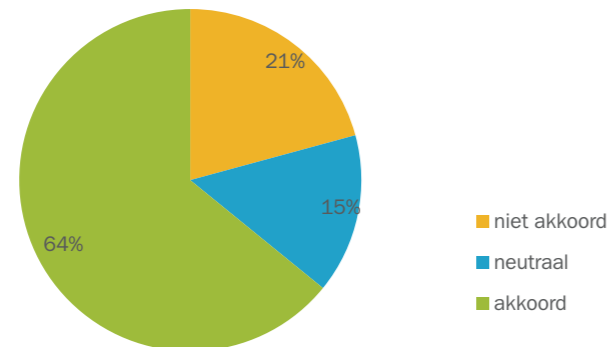
Mensen in armoede nemen meer deel aan het vrijetijdsaanbod na de invoering van UiTPAS. (N=53)

Ook wat betreft het beter informeren zien we dat steden en gemeenten deze doelstelling vaak bereikt zien en UiTPAS als een meerwaarde ervaren t.o.v. de bestaande communicatie. Dit zou er kunnen op duiden dat naast het specifieke voordelenprogramma ook de gerichtere communicatie bijdraagt tot een hogere participatie van de inwoners.

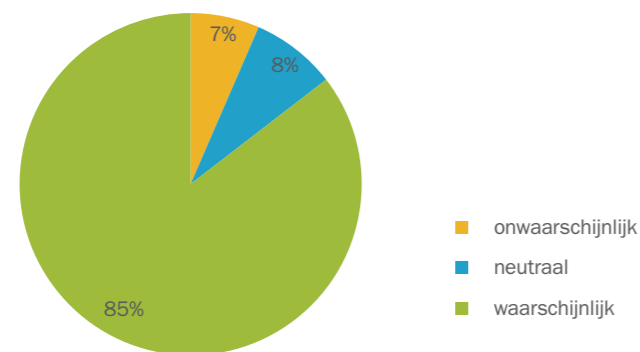

Door UiTPAS zijn onze inwoners beter geïnformeerd over het vrijetijdsaanbod in onze gemeente/stad/regio. (N=53)

Steden en gemeenten zouden het programma in het algemeen zeker aanbevelen bij andere lokale besturen. Dat leiden we af uit het feit dat de NPS (Net Promotor Score) met 38 duidelijk positief is.

Hoe waarschijnlijk is het dat u UiTPAS zou aanbevelen aan andere gemeenten, steden en regio's? (N=63)

6. Proces- en beleidsmatige evaluatie

6.1. Beleidsbeïnvloedende tendensen en beslissingen

Het model voor de uitrol van UiTPAS is geënt op lokale besturen die zeer divers werken. Dit betekent automatisch dat er maatwerk nodig is om het UiTPASverhaal op een passende manier te implementeren. Daarnaast evolueert ook het bovenlokale beleid en heeft ook dat een impact op het lokaal beleid. Hieronder bespreken we de belangrijkste tendensen.

De maatregel ter ondersteuning van **lokale netwerken vrijetijdsparticipatie** voor mensen in armoede wordt sterk aanbevolen bij het aan de slag gaan met UiTPAS. Naast de financiële stimulans zorgt zo'n lokaal netwerk vaak voor een grotere betrokkenheid van mensen in armoede en een sterkere focus op geïntegreerd werken tussen vrijetijdsdiensten, OCMW en (verenigde) mensen in armoede. De laatste jaren ging het aantal lokale netwerken gestaag omhoog, maar bleken nog steeds meer dan de helft van de gemeenten nog niet over zo'n lokaal netwerk te beschikken. Mensen in armoede die in een gemeente woonden zonder lokaal netwerk, konden via een intermediaire organisatie terecht bij het Vlaamse Fonds Vrijetijdsparticipatie voor tussenkomsten bij deelname aan lokale activiteiten. Dit parallelle systeem houdt, door een recente beslissing van de Vlaamse regering (juli 2018), tegen 2020 op te bestaan om de oprichting van lokale netwerken te stimuleren. Met UiTPAS biedt Vlaanderen die lokale netwerken meteen een instrument aan om de financiële drempel aan te pakken. De UiTPAScommissie vult aan dat de link tussen de lokale netwerken en UiTPAS cruciaal blijft om alle diensten te laten samenwerken en nadenken over de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede.

Het lokale vrijetijdsbeleid kreeg de afgelopen jaren in heel wat lokale besturen vorm onder impuls van enkele beleidsbeslissingen. De echte impact op het beleid zien we vermoedelijk in de nieuwe beheers- en beleidscyclusen die zullen worden opgemaakt na de lokale verkiezingen van 2018.

We lijsten enkele relevante en beïnvloedende beleidsbeslissingen op:

- **Het gebruik van het gemeentefonds** voor onder meer ook de middelen van de vroegere sectordecreten cultuur, jeugd en sport. Het lokale bestuur kan diezelfde middelen zo vrijer inzetten volgens haar lokale beleidsprioriteiten. We zien hierin de verschuiving naar een meer geïntegreerd vrijetijdsbeleid (cultuur, jeugd en sport) versterkt.
- Belangrijk in het kader van de uitrol van UiTPAS is dat in deze sectordecreten ook een aantal handvaten tot geoordeelde middelen voor mensen in armoede waren voorzien. Dit is nu een lokale beslissing geworden.
- Het werken met UiTPAS veronderstelt ook (gefaseerd) regionaal samenwerken waarbij lokale besturen op zoek gaan naar handvaten en middelen om deze regiowerking te initiëren, coördineren of te integreren in bestaande samenwerkingen. In het kader daarvan volgen gemeentebesturen de beleidsevoluties rond **verschuiving van de provinciale bevoegdheden** voor cultuur, jeugd en sport in het kader van intergemeentelijke samenwerkingen. Dit schetst voor hen het kader om intergemeentelijk en regionaal samen te werken, al dan niet ondersteund vanuit het nieuwe Vlaamse Regiodecreet voor bovenlokale cultuurwerking.
- Met de vooropgestelde **inkanteling van het OCMW** in de gemeente komt er ook een impuls naar een meer geïntegreerd lokaal sociaal beleid.
- Vlaamse steden en gemeenten werden ook financieel aangemoedigd om te **fuseren**. De gemeenten die hierop intekenden kiezen er tot aan de feitelijke fusie dan ook niet voor om nog nieuwe projecten op te starten zoals de implementatie van een UiTPAS. Dit had bijvoorbeeld een impact op de UiTPASlancering en -uitbreidingen in het Meetjesland.

Deze verschillende beslissingen zorgden voor een dynamiek waarbij het lokale vrijetijdsbeleid en het lokaal sociaal beleid een sterke transformatie ondergaan naar een meer geïntegreerde aanpak binnen de volgende legislatuur. Het instrument UiTPAS wil die meer geïntegreerde manier van werken net gaan faciliteren. Dus op korte termijn vertraagden deze tendensen en beslissingen de instap in UiTPAS op een aantal plekken, maar op langere termijn zien we globaal een versterkend effect.

6.2. Kiezen voor UiTPAS is uitdagend en breed traject

Aan deze beslissing gaat vaak een dienstoverschrijdend voortraject vooraf waarbij vaak heel wat vragen moeten worden opgehelderd en keuzes moeten worden gemaakt met betrekking tot de visie en aanpak van het gemeentelijk vrijetijdsbeleid. Het is een bredere oefening naar een integraal beleid. In dit hoofdstuk vatten we de diverse signalen en drempels samen.

6.2.1. 54% van de gemeenten zonder UiTPAS overweegt instap

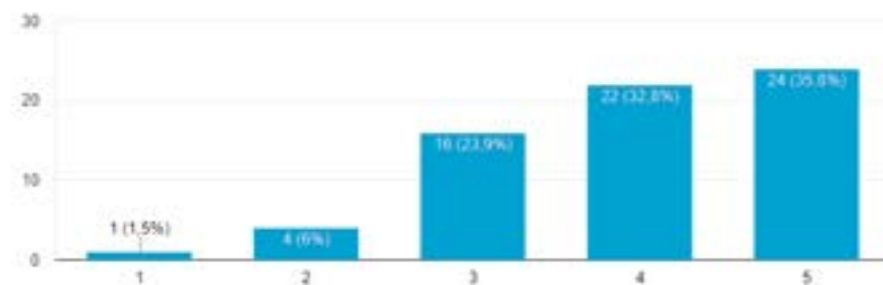
Lokale besturen kiezen zelf om met UiTPAS aan de slag te gaan. Naar aanleiding van deze evaluatie bevroegen we 258 steden en gemeenten die lid zijn van het UiT netwerk, maar nog niet werken met UiTPAS. We bevroegen zowel de aanspreekpunten van de steden en gemeenten en publiek in het kader van de samenwerking in het UiT netwerk (veelal cultuurbeleidscoördinatoren, vrijetijdsverantwoordelijken,...) en de trekkers van de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie dankzij de medewerking en contacten van Demos vzw. We ontvingen 76 responsen uit 68 steden en gemeenten.⁹ Dit is met 18% een relatief klein percentage van de niet-UiTPASpartners. De resultaten zijn dus te lezen als indicaties en niet statistisch significant.

Positief was dat 92% van de respondenten al informatie over UiTPAS ontvangen had. Daarbij hadden ze die informatie in 75% van de gevallen zowel via een persoonlijk contact met publiek ontvangen als via uitgestuurde communicatie (nieuwsbrief, website, brochure, ...). In 40% van de gevallen hadden ze informatie ontvangen van een collega van een andere gemeente en 25% van de respondenten had ook informatie ontvangen over UiTPAS via een andere organisatie (Demos vzw, Netwerk tegen Armoede, Cultuurconnect, VVSG, ISB, VVJ, ...).

Op de stelling of UiTPAS een waardevol instrument is, werd overwegend positief geantwoord: 70% gaf een 4 op 5 of meer. 23% antwoordde hier neutraal op. Deze tendens wordt ook doorgetrokken in de vraag of er concrete plannen zijn om na de lokale verkiezingen aan de slag te gaan met UiTPAS in de gemeente: 54% antwoordde hier ja op en 39% aangaf hier geen zicht op te hebben. In 9% van de gevallen was het antwoord neen.

Stelling: UiTPAS kan een waardevol instrument zijn voor jouw gemeentelijk vrijetijdsbeleid

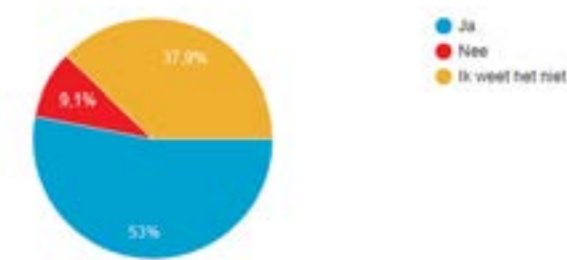
67 reacties

⁹ Antwerpen, Arendonk, As, Boom, Brecht, Brugge, Duffel, Genk, Geraardsbergen, Grobbendonk, Ham, Hasselt, Heist-op-den-Berg, Herentals, Herzele, Ingelmunster, Kalmthout, Kasterlee, Keerbergen, Knokke, Koksijde, Kontich, Kortenberg, Kortesseem, Kruibeke, Lanaken, Langemark-Poelkapelle, Lebbeke, Ledegem, Liedekerke, Lille, Lochristi, Lokeren, Machelen, Malle, Merksplas, Mortsel, Nazareth, Nieuwpoort, Olen, Oosterzele, Oudsbergen, Overpelt, Putte, Roeselare, Schoten, Temse, Tessenderlo, Tielt-Winge, Tienen, Tongeren, Vorselaar, Wijnegem, Willebroek, Zandhoven, Zaventem, Zedelgem, Zeebrugge, Zele, Zemst, Zonhoven, Zoutleeuw en Zwalm

Is er interesse om na de verkiezingen met UiTPAS aan de slag te gaan?

66 reacties

Peiland naar de belangrijkste reden om met het programma aan de slag te willen gaan, zien we dat UiTPAS als ondersteuner en katalysator wordt gezien voor het (verder) geïntegreerd werken van het vrijetijdsbeleid, sociaal beleid en communicatie. Ook de (collectieve) marketingmachine en de mogelijkheid om lidkaarten te integreren zijn belangrijke argumenten. Vanuit de lokale netwerken zagen we ook dat het belang van een niet-stigmatiserend instrument en de administratieve vereenvoudiging voor het toekennen van kortingen belangrijke argumenten/voorwaarden zijn om met UiTPAS aan de slag te gaan.

De drempels die ervoor zorgen dat de stad of gemeente op vandaag nog niet met UiTPAS zijn gestart zijn diverser. Dit toont aan dat het implementeren van UiTPAS een aanpak op maat vraagt die sterk rekening moet houden met de lokale contexten. Het betreft een combinatie van onvoldoende capaciteit in tijd en middelen (40%), onvoldoende (politiek) draagvlak (30%), de aanwezigheid van een bestaand kortingsysteem (waar verenigingen vaak geen eigen derving van inkomsten doen) (16%) en een ontbrekende samenwerking met de omliggende gemeenten i.h.k.v. een regiowerking (14%).

Uit de vrije antwoorden kwam vooral een noodzaak voor meer ondersteuning: zowel organisatorisch als financieel, meer tijd en ondersteuning voor het creëren van draagvlak en flexibelere regels om in te stappen (bv. instappen met een lager inwonersaantal en geen verplichte solidaire kostendeling naar verenigingen).

6.2.2. Zeven succesfactoren bepalen implementatie UiTPAS

Geïntegreerd vrijetijdsbeleid

Geïntegreerd werken met de vrijetijdsdiensten en de samenwerking met het OCMW is een proces waarbij de werking van de diensten op elkaar afgestemd wordt, er vaak een overkoepelende verantwoordelijke wordt aangesteld, subsidiereglementen worden herwerkt, een gezamenlijk vrijetijdsoverleg wordt geïnstalleerd, gezocht wordt naar manieren om samen en klantgerichter te communiceren ...

Daarnaast wordt in het kader van UiTPAS ook vaak in kaart gebracht welke bestaande lidkaarten en eventuele loyalty-programma's er reeds aanwezig zijn. Dit is vaak een onderzoek over hoe die programma's op elkaar afgestemd moeten worden. Ook bekijken we wat technisch haalbaar is: bv. een jongerenkaart, een studentenprogramma, een sportpas, een personeelskaart, het zwembadabbonnement,...

We ontvingen signalen uit minstens twee Oost-Vlaamse gemeenten die onder meer eerst op zoek gingen naar een geïntegreerd ticketingsysteem voor de eigen diensten en UiTPAS zien als sluitstuk. Zo'n gedeeld systeem onder de vrijetijdsdiensten diende eerst afgestemd te worden om daarna verder in te zetten op UiTPAS als sluitstuk.

Vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede

Mensen in armoede zijn een belangrijk doelpubliek van UiTPAS. Ook hier werkt een geïntegreerde aanpak het best. Vlaanderen stimuleert deze manier van werken door trekkingsrechten ter beschikking te stellen voor steden en gemeenten die een afsprakennota indienen vanuit een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie. Via zo'n lokaal netwerk kunnen de verschillende betrokkenen samen de visie bepalen van waaruit gewerkt wordt en ook antwoorden formuleren op specifieke lokale noden.

Net daarom is het belangrijk om mee in rekening te brengen dat UiTPAS zelden van een 'wit blad' vertrekt en bijgevolg de **transitie van een oud naar een nieuw systeem** vergt. Voorheen waren vaak al lokale systemen opgezet met eigen afspraken en processen. Het vraagt soms een wijziging aan bestaande reglementen of afspraken tussen eigen diensten of met externe partners om binnen het UiTPASkader te kunnen laten werken. Dit kan politiek, financieel of beleidsstrategisch moeilijk liggen. Zo zijn er heel wat systemen waarbij de lokale overheid vandaag alle kosten voor het verminderd tarief van mensen in armoede op zich neemt. Binnen een systeem van solidaire kostendeling derft de organisator ook steeds een stuk. Dit afdwingen zonder dat de organiserende partner afhaakt, is niet altijd mogelijk.

In Heist-op-den-Berg was er een draagvlak bij gemeentelijke diensten en de politiek om UiTPAS in te voeren. Hiervoor werd een dossier ingediend. Bij de implementatie bleek het draagvlak bij verenigingen echter onvoldoende groot om mee te stappen in het verhaal van een solidaire kostendeling bij het toekennen van een kansentariaf. Een verschraving van het aanbod voor de armoede t.o.v. het vorige systeem dreigde. Hierdoor werd de implementatie van UiTPAS uiteindelijk niet gerealiseerd.

Een zakelijk en organisatorisch model

a. Voortraject: op zoek naar draagvlak, budgetten en timing

Voor een stad of gemeente aanvraag doet om met UiTPAS van start te gaan, wordt een voortraject doorlopen. Dit traject is erop gericht draagvlak te creëren rond de criteria en uitgangspunten van UiTPAS. In een regionale samenwerking dient dit draagvlak over de gemeentegrenzen heen te worden gevonden. Naast het draagvlak moeten er ook budgetten ingeschreven worden in de begroting om vervolgens een vraag tot aansluiting te stellen. Voor nieuwe regio's is er een jaarlijks instapmoment. Doordat het lokale, regionale en aanvraagtraject vaak niet op elkaar zijn afgestemd, resulteert dit al snel in een traject van minimaal 2 tot 3 jaar naar een lancering van UiTPAS.

b. Het aanvraagtraject: zelf starten of aansluiten?

Het aanvraagtraject verloopt in principe sneller bij een aansluiting bij een bestaande regio. Een aansluiting heeft ook als voordeel dat je kan gebruik maken van de bestaande structuur met taakverdeling en coördinatie, materialen en diensten die al in de regio werden ontwikkeld (folders, website, kaartontwerp, afspraken en reglementen). Een aandachtspunt hierbij is dat opeenvolgende nieuwe aansluitingen zo'n regionale samenwerking kunnen bemoeilijken door het aantal partners en/of verschillende snelheden in de uitvoering.

Deze vraag stelt zich heel concreet in de regio rond Dendermonde. Dendermonde, Wetteren, Berlare en Wichelen toonden erg concrete interesse in UiTPAS, maar gaven aan onvoldoende capaciteit te hebben om een eigen regiowerking te trekken. Hierdoor kwam de aansluiting in beeld bij UiTPAS Dender, waar al een regiowerking bestond. Voorwaarde was wel dat het afsprakenkader rond mensen in armoede integraal werd overgenomen. Hierdoor werden onder meer de criteria om de doelgroep af te bakenen in de aansluitende gemeenten strikter en vallen mensen uit de boot die in het oudere lokale systeem wel in aanmerking kwamen, wat vandaag tot een spanning leidt in die gemeenten. De oorspronkelijke gemeenten uit de regio Dender zijn bovendien niet betrokken in de inhoudelijke samenwerking in regio Dendermonde binnen de projectvereniging Cultureel (Zone C), waar regionale communicatie een centraal onderdeel van is. En wat met de andere gemeenten van dit samenwerkingsverband: Buggenhout en Lebbeke?

c. De werklast is afhankelijk van voortraject en bestaand beleid

Of en hoeveel bijkomende werklast UiTPAS met zich meebrengt, is deels afhankelijk van het engagement dat de lokale overheid vandaag al realiseert in het kader van vrijetijdsparticipatie voor iedereen en in het bijzonder voor mensen in armoede. UiTPAS haakt net in op de tendens naar een meer geïntegreerde manier van samenwerking waarbij de UiTcommunicatie kan worden aangewend in een brede kanalenmix. Binnen een sterk geïntegreerd vrijetijdsbeleid is UiTPAS een sluitstuk dat weinig extra energie kost. Vertrekt UiTPAS nog sterk vanuit de afzonderlijke diensten, dan zien we dat het instrument een katalyserend effect heeft op afstemmingsoefeningen tussen de betrokken diensten.

Wat de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede betreft, brengt de introductie van UiTPAS vaak ook een verschuiving van taken met zich mee. Waar bv. de aanvragen en/of tussenkomsten voor vrijetijdsactiviteiten vroeger vaak via een gesprek met een maatschappelijk werker in het OCMW verliepen, gebeurt er nu een maandelijkse afrekening van de geregistreerde kortingen vanuit een medewerker van de cultuurdienst.

Hetzelfde geldt uiteraard in de samenwerking met buurgemeenten, maar ook de eigen verenigingen en externe vrijetijdsaanbieders in de eigen gemeente of in een bredere regio. De mate waarin de samenwerking ontwikkeld is, biedt vaak een kader en structuur om deze te intensiveren via UiTPAS.

De gemeente Koksijde heeft vandaag al een kortingspas ontwikkeld die mensen korting geeft op vrijetijdsactiviteiten, zij het wel enkel voor gemeentelijke activiteiten. In de gemeente leeft een bezorgdheid dat bij de start met UiTPAS men helemaal opnieuw moet beginnen.

“Ook is er op dit moment onvoldoende ruimte in het personeelsbestand om de coördinatie, de uitwerking en de opvolging van de UiT-pas binnen Koksijde op zich te nemen”, geeft de gemeente aan in de bevraging. De gemeente verwacht hier extra ondersteuning voor.

Er is een halftijdse kracht nodig om dit te ontplooiën, dat is niet mogelijk. We hebben dus onze eigen VT-pas ontwikkeld.

Kleine gemeenten moeten ook zonder samenwerkingstrajecten kunnen deelnemen. Er zijn reeds zoveel verschillende netwerken, dat dit het verhaal nog complexer maakt. Tegelijkertijd hebben we momenteel niet het personeel om dit bol te werken. Daarvoor zou het netwerk dan weer wel interessant kunnen zijn.

d. De kost verbonden aan UiTPAS is gelinkt met beleid (of beleidskeuzes)

Een andere cruciale vraag is de budgettaire impact, naast de hierboven beschreven personeelskracht, die UiTPAS zal hebben. Er is een investering nodig in bepaalde hardware en ook een budget voor de terugbetaling van gemeentelijke tussenkomsten bij participaties van mensen in armoede. Daartegenover staan de inkomsten die lokale besturen hebben vanuit de kaartverkoop én de jaarlijkse middelen vanuit Participatiedecreet (via het lokaal netwerk) en de POD-Maatschappelijke Integratie (OCMW's). Daarbij werkte de daling van die federale financieringslijn niet positief.

De raming van de tussenkomsten die een lokale overheid zal nodig hebben voor toegekende kansentarieven aan mensen in armoede is de minst simuleerbare en lijkt op een blanco cheque voor lokale besturen. publiek ontwikkelde een simulatiemodel waarbij op basis van de huidige ervaringen in bestaande UiTPASgemeenten een inschatting wordt gemaakt voor de te verwachten tussenkomsten. Om hier beheersbaar mee om te gaan kiezen lokale besturen vaak voor een geleidelijke uitbreiding van het aantal aanbieders en stellen ze soms ook een begrenzing in zoals een maximaal aantal deelnames tegen kansentarieven per persoon aan een specifiek populair aanbod (zwemmen, film ...).

De tussenkomsten voor mensen in armoede worden gefinancierd op basis van ingebrachte middelen vanuit het OCMW (federale middelen voor socio-culturele participatie), de middelen via het trekkingsrecht voor lokale netwerken via het participatiedecreet en eigen werkingsmiddelen vanuit de stad of gemeente. Vanuit de UiTPAScommissie was er een bezorgdheid rond de omvang van het trekkingsrecht. Hoewel UiTPAS tot doel heeft de participatie te verhogen zijn de federale middelen naar steden en gemeenten de afgelopen legislatuur gedaald en is het ook trekkingsrecht via het participatiedecreet al 12 jaar ongewijzigd. We zien dat dit ontoereikend is in steden en gemeenten waar UiTPAS goed draait, maar dit werd niet structureel bevestigd.

De structuur en de taken van de regionale samenwerking (en dus ook de nodige middelen) zijn vandaag sterk lokaal afhankelijk: van een coördinerende projectvereniging die UiTPAS bovenop de bestaande opdracht coördineert tot een informele samenwerking waarbij enkel het basiskader en ad-hocproblemen worden afgestemd. Via hun meer formele samenwerkingsstructuur dienden de plattelandsregio's Westhoek en Meetjesland ook een aanvraag in voor een LEADER-subsidie (Europees programma voor plattelandontwikkeling) voor onder meer de investering in hardware en de participatiekansen van mensen in armoede.

In het najaar van 2016 sloegen de gemeenten Bekkevoort, Geetbets, Kortenaken, Glabbeek, Linter en Zoutleeuw de handen in elkaar voor de 'Beleefpas'. De Beleefpas is een stickerspaarkaart voor kinderen en jongeren en voorziet ook in kortingen voor kinderen en jongeren in armoede. De voornaamste reden om (nog) niet met UiTPAS van start te gaan was de kostprijs voor de opstart. De beleefpas van de gemeenten wordt ondersteund door de provincie Vlaams-Brabant en Leader Hageland/Europees Fonds voor plattelandontwikkeling.

Uit het deputatiedossier dat de provincie Vlaams-Brabant eind 2016 goedkeurde:

"De vraag kan gesteld of dit aanbod zich moet beperken tot de doelgroep kinderen en jongeren en of er geen aansluiting kan gevonden worden bij de Uit-pas, een instrument ontwikkeld door CultuurNet Vlaanderen dat al in verschillende regio's ingang vond. Zelf geeft de aanvrager aan dat dit voor kleinere gemeenten niet zo evident is omwille van het erg lokale aanbod én de financiële regeling verbonden aan de Uit-pas. De ervaringen die deze kleine gemeenten in een niet evidente regio opdoen kan de organisatoren van de Uit-pas waardevolle informatie opleveren, bv. in verband met het detecteren van het doelpubliek en de samenwerking met de OCMW 's in een landelijke context. Ideaal zou zijn dat deze beleefpas na verloop van tijd kan evolueren naar een Uit-pas".

e. De duurzaamheid en doeltreffendheid van UiTPAS moet verzekerd

Een stad of gemeente gaat dus wel wat engagementen aan en neemt (berekende) risico's bij het starten met UiTPAS. Daarbij is het voor hen ook belangrijk om te weten of UiTPAS duurzaam en structureel ondersteund zal blijven vanuit Vlaanderen. In een tijd waarin pop-upinitiatieven en (commerciële) digitale platformen uit de grond schieten met diverse doelstellingen en proposities naar lokale besturen, zien zij soms de bomen door het bos niet meer.

Zo heeft de gemeente Puurs beslist om te investeren in de P-Pas (www.beleefpuurs.be), een spaar- en voordelenprogramma bij lokale handelaars (in samenwerking met Joyn). Daarom leek UiTPAS niet meer aan de orde. Nochtans dienen de verschillende programma's een ander doel. In Sint-Niklaas is er zo ook de Oh-Pas en kunnen ook collectieve stadspunten worden verdiend door het shoppen bij lokale handelaren. Die stadspunten geven dan recht op andere voordelen, vaak binnen de vrije tijd.

f. Regionaal samenwerken omdat vrije tijd niet stopt aan gemeentegrenzen

Regionale samenwerking verzekert een rijk en divers aanbod

Het uitrolmodel voorziet in een regionale werking van UiTPAS. Hiervoor werd geopteerd om mensen in armoede een volwaardig vrijetijdsaanbod aan te bieden onafhankelijk van het aanbod in de eigen stad of gemeente. Binnen zo'n regio spreken steden en gemeenten dan eenzelfde solidaire kostendeling (standaard 20%-40%-40%, cf. supra) af die over de gemeentegrenzen geldt. Op die manier kunnen mensen in armoede uit een eerder kleine gemeente ook aan een betaalbaar tarief deelnemen aan het aanbod uit de nabijgelegen stad. Ook op het vlak van communicatie, marketing, aankoopbeleid, toeleiding, branding ... wordt in functie van de pashouder vaak een regionale coördinatie toegepast.

Een rijk en divers aanbod

De rijkheid van het aanbod dat via UiTPAS wordt gepromoot, is een cruciale succesfactor. Naast het eigen door de gemeentelijke diensten georganiseerd aanbod moet daarom ook het verenigingsaanbod en het eventuele commerciële aanbod worden geïnventariseerd. Het is dus belangrijk om zowel de diversiteit aan aanbod in kaart te brengen als een strategie om een duurzaam partnerschap via UiTPAS uit te bouwen.

Een duurzaam partnerschap vergt tijd voor een dialoog om draagvlak te creëren en een passend lokaal kader te ontwikkelen. Voor verenigingen kan dat gebeuren via de officiële adviesraden. Maar het is evenzeer belangrijk een breed netwerk aan contacten op te bouwen vanuit de vrijetijdsdiensten, ook voor aanbieders die niet vertegenwoordigd zijn in de klassieke adviesraden. Ten slotte zien we ook dat de stad bestaande organisatoren gaat faciliteren in het organiseren van vrijetijdsactiviteiten (materiaal, financiële ondersteuning, publiek-private samenwerkingen, ...). Deze ondersteuning wordt vaak geformaliseerd in een reglement of contract en biedt dus een kader om UiTPAS in te integreren.

De rijkheid van het aanbod kan in kaart gebracht worden via de ingevoerde gegevens in UiTdatabank, al is de representativiteit hiervoor afhankelijk van de promotie en de mate waarmee de gemeente zelf hiermee aan de slag gaat.

In Sint-Truiden werd tijdens het voortraject om een kandidaatstellingsdossier voor UiTPAS in te dienen meteen de reflex gemaakt dat bij het tot stand brengen van de publiek-private samenwerking rond het nieuwe zwembad de UiTPAS moest worden opgenomen in de gunning. We zien vandaag dat als dat niet gebeurd is, het aanpassen van zo'n overeenkomst vaak moeilijk kan verlopen.

Regionaal samenwerken is kiezen voor bestaande of nieuwe samenwerking

Voor die regiovorming en -coördinatie kunnen steden en gemeenten zelf afspraken met elkaar maken. Dit vergde een aanpak op maat waarbij werd gewerkt met bestaande intergemeentelijke samenwerkingen binnen cultuur, jeugd, sport of welzijn. De belangrijkste uitdaging is het vastleggen van het 'ownership' van die regionale samenwerking:

Wordt die geïntegreerd in een bestaand samenwerkingsverband?

In het eerste geval (er is een formele regionale samenwerking rond vrije tijd/cultuur) betreft het een bijkomende opdracht die vaak binnen de beschikbare tijd en middelen moet worden uitgevoerd (Westhoekoverleg, Zuidwest, Comeet). Daarbij is de doelstelling van het bestaande samenwerkingsverband (bv. een gezamenlijk bib- en cultuurbeleid) niet altijd gelijk aan de participatieregio van de inwoners.

We gaven al het voorbeeld van het regiovraagstuk in de omgeving van Dendermonde (de projectvereniging Cultuurlijk vs UiTPAS Dender). Een tweede voorbeeld situeert zich in Wachtebeke dat is aangesloten bij COMEET (Meetjesland) voor samenwerking op vlak van regionale cultuurcommunicatie, bibliotheekwerking, erfgoedprojecten, ... Langs de andere kant blijkt het aanbod van de Stad Gent vermoedelijk relevanter voor de de inwoner (in armoede) van Wachtebeke en overweegt men een aansluiting bij UiTPAS Regio Gent. Welke impact dit zal hebben op de betrokkenheid van Wachtebeke binnen het samenwerkingsverband COMEET is nog onduidelijk.

Wordt er een nieuwe samenwerking opgestart?

In het tweede geval (waarbij er nog geen formele regionale samenwerking is) wordt gezocht naar criteria waarop zich te baseren of je tot 'de regio' behoort. Daarnaast is er vaak geen duidelijke rolverdeling van welke stad of gemeente trekker wordt van het regionaal verhaal. Het opzetten van een regionale samenwerking vergt een consensus over structuur, financiering, taakverdeling. Wordt er gekozen voor een nieuwe of bestaande juridische intergemeentelijke samenwerking of kiest men voor een informele samenwerking waarbij de afspraken enkel in een contract worden vastgelegd?

Verder is ook de vlag waaronder die regionale samenwerking gaat varen van belang voor de eindgebruiker. De regio zal ten slotte voor mensen in armoede bepalen welk aanbod wel of niet toegankelijk is met zijn UiTPAS.

Naast een intern draagvlak binnen de gemeente dient er dus ook naar een gedragen visie en aanpak gestreefd te worden op regionaal niveau.

g. Extra toepassingen bieden mogelijkheden en stellen uitdagingen

Heel wat bestaande kortingsystemen voor mensen in armoede hebben ook sociale voordelen buiten de vrije tijd gekoppeld: een korting in het sociaal restaurant of bij de sociale kruidenier, gratis huisvuilzakken, korting in de kinderopvang of voor het gebruik van de minder mobiele centrale. Vanuit een visie op geïntegreerd beleid en voor het gemak van de eindgebruiker wil de stad of gemeente deze andere toepassingen graag integreren. Dit gaat dan vaak gepaard met systeemtechnische koppelingen als voorwaarde alsook het toepassen van het spaar- en voordeelprogramma in die domeinen.

6.3. Werken met UiTPAS op het lokale niveau

6.3.1. Geïntegreerd Vrijtijdsbeleid

a. Goede praktijken

Samenwerking tussen de diensten loont

In de bevraging geven de steden en gemeenten aan dat UiTPAS een impact heeft gehad op het vrijetijdsbeleid. Dit uit zich vooral in een (nog) betere samenwerking tussen vrijetijdsdiensten en tussen de vrijetijdsdiensten en het OCMW. Er is een betere afstemming en een meer afgesproken taakverdeling. Ook de ondersteuning naar verenigingen komt meer in het zicht en de communicatie krijgt een boost.

We zien reeds verschillende jaren de trend naar een beter geïntegreerd vrijetijdsbeleid. Denk maar aan de shift van van cultuur-, sport- en jeugddiensten naar ruimere vrijetijdsdiensten, de introductie van vrijetijdsloketten of ticketing overheen de diensten. De beheers- en beleidscyclus (BBC) en het UiT netwerk, waartoe meer dan 90% van alle Vlaamse gemeenten behoren, zijn hier niet vreemd aan.

Een geïntegreerd vrijetijdsbeleid is enkel mogelijk indien verschillende diensten en organisatoren in gemeentes of regio met elkaar overleggen en samen acties ondernemen.

UiTPAS versterkt dit. Door UiTPAS zien we extra verbindingen ontstaan tussen de verschillende gemeentelijke vrijetijdsdiensten (jeugd, sport, cultuur ...), sociale partners, onderwijs en organisatoren en dit zowel rond afstemming in communicatie, doelgroepafbakening en toeleiding.

Dit zien we bijvoorbeeld in Oostende. UiTPAS is er gestart vanuit de dienst cultuur. Stelselmatig zien we meer afstemming ontstaan tussen de bestaande vrijetijdsdiensten. Dit resulteert in een ruimere Uitcommunicatie, een samenwerking tussen entree (jongerenpas) en UiTPAS en een doorgedreven samenwerking met De Wegwijzer (Open Huis voor onderwijs en vrije tijd). Daarnaast zien we een verbreding in het UiTPASaanbod. Naast het gemeentelijk aanbod kan je in Oostende met je UiTPAS bv. ook terecht bij basketbalclub BC Oostende.

Naast grote aanbieders zien we ook dat steeds meer en meer verenigingen UiTPAS aanvaarden, met daarbij de structurele korting voor mensen in armoede. In Vlaanderen is het verenigingsaanbod een belangrijk deel van het vrijetijdsaanbod. Dat zien we bijvoorbeeld in het Meetjesland: Eeklo en Assenede hebben er daarom voor gekozen om onmiddellijk in zee te gaan met meer dan 70 verenigingen. Vaak worden verenigingen hier ook voor beloond met extra punten in de subsidiereglementen. De Stad Aalst opteert er zelfs voor om het werken met UiTPAS als subsidievoorwaarde op te nemen voor cultuur- en jeugdverenigingen.

In Sint-Truiden grijpt men de introductie van UiTPAS dan weer aan om het prijzenbeleid van de gemeentelijke vrijetijdsdiensten op elkaar af te stemmen. In Lier zagen ze UiTPAS als katalysator om de verschillende bestaande vrijetijdspassen te integreren in één programma.

In regio Dender was er voor de start van UiTPAS al een mooie samenwerking met de scholen zodat ook kinderen die het financieel minder breed hebben aan een verminderd tarief kunnen deelnemen aan schooluitstappen. Met de introductie van UiTPAS kochten een aantal van het onder het motto ‘jong geleerd, oud gedaan’, UiTPASSEN voor al hun leerlingen. Zo worden ze aangemoedigd volop te genieten van het vrijetijdsaanbod buiten de school en de vrije activiteiten op de school.

Ook op regionaal niveau zien we dankzij UiTPAS uitstappen naar een breder vrijetijdsbeleid. Zo heeft Zuidwest, een regionaal samenwerkingsverband rond culturele materies door UiTPAS, hun werking verbreed richting jeugd, sport en welzijn.

Zowel in de individuele planningsgesprekken, als in de strategische nota's per dienst, als in de budget- en actieplannen is UiTPAS een HEFBOOM geweest om meer samen te werken en anders te gaan denken over onze dienstverlening

UiTPAS is een objectieve dataverzamelaar

De digitale meerwaarde van UiTPAS ligt niet enkel in de mogelijke automatisering van een aantal processen, maar ook in de geregistreerde acties die met UiTPAS gebeuren. Die leveren, met respect voor de geldende privacywetgeving, heel wat data en dus inzichten op over het participatiegedrag van inwoners of bezoekers.

Organisatoren kunnen op elk moment een (anoniem) overzicht van hun bezoekers met UiTPAS consulteren via de UiTPASapplicatie waarin ze werken. Bereiken ze vooral vrouwen dan wel mannen? Welke leeftijdscategorie is eerder ondervertegenwoordigd? Komen mensen terug? Heeft een marketingactie via UiTPAS effect gehad op het aantal bereikte deelnemers? Welke activiteiten slaan aan bij mensen in armoede? Op basis van deze inzichten kunnen ze doelstellingen bepalen en concrete acties (bv. een gericht omruilvoordeel) daaraan koppelen én evalueren.

Maar ook lokale overheden kunnen dat voor het vrijetijdsbeleid dat ze voeren naar hun inwoners. De verzamelde participatiedata kunnen gebruikt worden om bijvoorbeeld het aanbod bij te stellen of de communicatie over het aanbod te verfijnen, en ook als gegevensbron om in te schatten welke impact een bepaalde beleidsbeslissing zal hebben. Zo ondersteunden we een berekening in UiTPAS Dender. Daarbij simuleerden we op basis van de gemiddelde kost per pashouder wat de impact op het budget zou zijn indien de doelgroepomschrijving voor mensen in armoede zou worden uitgebreid met het statuut van de Verhoogde Tegemoetkoming. Deze simulatie wordt bezorgd aan de nieuwgekozen lokale besturen om de knoop hierover door te hakken.

UiTPAS faciliteert een gesegmenteerde publieksbenadering

Een van de concrete acties die uit data-inzichten kan voortvloeien is de keuze om in te zetten op een specifieke doelgroep. In dat geval is het een meerwaarde als je die groep ook gerichte communicatie kan bezorgen: gesegmenteerd communiceren. Langs de andere kant zorgt het ook voor de pashouders voor een aangename ervaring als ze worden aangesproken op basis van hun persoonlijke interesses of participatiegedrag. Door het spaar- en voordelenprogramma worden persoonlijke profielen gekoppeld met hun interesses en gedrag.

Steden en gemeenten kunnen aan de slag met 2 UiTPASfunctionaliteiten voor gesegmenteerde communicatie:

Actiegedreven communicatie begeleidt pashouder in zijn 'klantreis'

Een UiTPASgebruiker doorloopt heel wat stappen van potentiële koper tot doorgewinterde gebruiker. Bij het bereiken van bepaalde mijlpalen in deze 'klantreis' wordt de pashouder bericht over de nieuwe mogelijkheden die hij ontdekt: bij aankoop van zijn pas, de registratie op de website, het bereiken van 5 punten, het eerste opgenomen voordeel ...

Door de juiste informatie op het moment te sturen dat de pashouder interesse toont, kan je hem beter begeleiden in het programma. Deze gecontextualiseerde communicatie heeft een merkelijk effect in de resultaten die we zien: een hoge 'Open Rate' van de mails (< 70%) en een hoge 'Clickthrough' (met pieken tot 90%) naar de informatie of stap die we de pashouder voorstellen.

Gesegmenteerde mailings sturen zeer gerichte prikkels

E-mail blijft een erg belangrijk communicatiekanaal. Via een applicatie kunnen segmenten van pashouders worden samengesteld op basis van verschillende parameters. Daaraan kan dan een mail worden gekoppeld. Op die manier kan een bepaalde communicatie over een activiteit of voordeel zeer gericht worden uitgestuurd en verhoogt de inhoudelijke relevantie voor de ontvangers.

De UiTPASregio's kunnen gebruik maken van deze applicatie en in overleg met de verschillende lokale besturen en organisatoren afspraken maken over het gebruik ervan. publiq vzw coördineert de vragen om ook 'bovenlokale' mailings te versturen voor specifiek aanbod met een bovenlokale uitstraling of een toeristisch karakter.

In een aantal segmentatiemailings werd ook geëxperimenteerd met uitsluitend mensen in armoede als segment. De UiTPAScommissie is hier enthousiast over, maar wil daarbij wel blijven bewaken dat steeds de reflex gemaakt wordt dat enkel pashouders met een e-mailadres kunnen bereikt worden en dus ook offline en geprinte communicatie belangrijk blijft.

Qua evaluatie ontstaan er sterke mogelijkheden om de verschillende conversies in kaart te brengen: de mail openen, doorklikken op de link, effectief ingaan op het aanbod ... De resultaten van deze zeer gerichte mailings zijn bemoedigend. Enkele concrete bevindingen:

- Mails die enkel worden verstuurd naar mensen in armoede hebben een hoge CTR (Clickthrough Rate). Dit betekent dat nadat de mail geopend wordt veel ontvangers meer informatie opvragen door verder te klikken en dus een duidelijke interesse tonen in de verzonden boodschap. Een mail waarin het gewone reguliere aanbod (of slechtverkopend) aanbod in de kijker wordt gezet zonder meer scoren minder goed.

De pashouder verwacht een duidelijke meerwaarde in de communicatie die specifiek aan hem wordt toegestuurd: op het juiste moment, de juiste boodschap die een zekere exclusiviteit uitstraalt.

- Mails met een overzicht of bundeling van UiTPASvoordelen scoren goed, zeker bij nieuwere pashouders die het programma nog aan het verkennen zijn.

In Zuidwest werd een mail verstuurd naar een gesegmenteerd publiek waarin een concert van André Brasseur werd gepromoot met een omruilvoordeel voor een gratis duoticket voor 20 UiTpunten. De mail werd drie weken voor het plaatsvinden van het evenement verstuurd. Het segment bestond uit 55-plussers die het afgelopen jaar minstens één keer een punt hadden gespaard op één van de volgende types evenementen: amusementsmuziek, chanson en kleinkunst, filmmusical, folk, jazz en blues, klassieke muziek, musical, muziek, opera, pop en rock.

De segmentatiemail werd zo verzonden naar 468 mensen en had een uitstekende open-rate van 61% en een click-through rate van 24%.

b. Aandachtspunten

Geïntegreerd werken is een groeiproces

Dat UiTPAS optreedt als katalysator naar een meer geïntegreerd vrijetijdsbeleid juichen wij uiteraard toe. Dit is echter niet altijd de meest eenvoudige weg.

Werken aan een geïntegreerd vrijetijdsbeleid vergt tijd, goesting en veel afstemming tussen verschillende diensten, dit zowel binnen als buiten een gemeente. Dit geeft soms een vertragend effect bij de opstart van de regio.

De rol van een lokale en/of regionale trekker (bv. een UiTPAScoördinator) is in deze van primordiaal belang. Idealiter gaat dit over een iemand die thuis is de verschillende facetten van (cultuur, jeugd, sport, welzijn), een netwerker, met een mandaat voor beslissingen. We merken dat dit vaak niet het geval is, waardoor extra inspanningen moeten gebeuren om bruggen te slaan naar de andere sectoren.

In een West-Vlaamse gemeente zien we bijvoorbeeld dat UiTPAS vooral goed aanslaat bij jeugdverenigingen. Bij cultuur- en sportverenigingen is dit nog niet geval. Dit is te wijten aan het feit dat de UiTPASverantwoordelijke werkt op de jeugddienst. Daarbij heeft ze geen mandaat om te spreken voor de andere vrijetijdsdiensten.

Een regionale trekker biedt een duidelijke meerwaarde

Zuidwest (in Zuid-West Vlaanderen) en Comeet (Meetjesland) hebben door de aard van hun werking de knowhow om bruggen te slaan. Echter, beide zijn regionale samenwerkingsverband rond culturele materies. Door UiTPAS nemen zij ook het voortouw inzake sport, jeugd, welzijn en verbreden dus hun werking wat niet altijd evident is aangezien hun expertise net op het culturele ligt. Daarnaast wordt ook hun opdracht hierdoor breder geïnterpreteerd, wat met een raad van bestuur die enkel bestaat uit schepenen van cultuur en oppositieleden niet zo vanzelfsprekend is. Zeker omdat de verbreding van hun opdracht niet is vertaald in extra ondersteuning en middelen.

Elk beleidsdomein kent zijn eigenheden en uitdagingen

Voor een geïntegreerd vrijetijdsbeleid heb je consensus nodig op zowel ambtelijk als politiek vlak. Door versnippering van politieke bevoegdheden (schepenen cultuur, sport, jeugd, welzijn ...), is het voor UiTPAS vaak moeilijker om snel te schakelen.

Sport, jeugd, vormingen en cultuur hebben vaak andere modaliteiten en andere behoeften.

Dit zie je bij het aansluiten van verenigingen. Dit gaat vaak een stuk eenvoudiger bij socio-culturele organisaties dan bij sportverenigingen. Bij sportverenigingen gaat meestal over (duurdere) lidmaatschappen, bij jeugdverenigingen vaak over de kampen. Bij socio-culturele organisaties ligt de focus meer op dagactiviteiten, waar soms dan weer duurdere uitstappen bij horen. De impact van de solidaire kostendeling is dan ook totaal verschillend en vraagt een aanpak op maat.

Het feit dat lidgelden vaak ook een (groot) deel worden doorgestort naar een federatie of koepelorganisatie zorgt voor bijkomende complexiteit. Dat maakt het voor verenigingen extra lastig omdat de derving van inkomsten zo een effectieve kost wordt.

Digitale systemen koppelen is duur en complex

Ten slotte is de integratie van UiTPAS in ticketingsystemen en online inschrijfmodules een pijnpunt. Dit vraagt in eerste instantie tijd en middelen van de leverancier van de ticketingssoftware. Deze keuze is onderhevig aan de wet van vraag en aanbod. Daarbij onderzoeken ze ook de impact op de performantie. Inboeten aan snelheid door bijkomende integraties is voor sommige ticketingspelers ook gewoon geen optie. Toch kan bij voldoende

vraag zo'n leverancier besluiten dit te ontwikkelen. Het gevolg is wel vaak dat dit een meerkost meebrengt voor de stad of gemeente om van deze extra feature gebruik te kunnen maken.

Op dit moment integreerde het bedrijf Gantner (het vroeger Syx Automations) de UiTPAS in een aantal modules die worden gebruikt bij steden en gemeenten die klant bij hen worden. De integratie vergt een constante synchronisatie tussen het ticketsysteem en UiT voor wat betreft enerzijds de activiteitsinformatie (met onder meer de prijs), maar ook voor de verkochte tickets tegen kansentarief. Omdat organisator en verkoopsbalie niet steeds dezelfde is en beide systemen vanuit een andere logica zijn opgebouwd, zorgt dit voor een uitdagende complexiteit. Daarenboven wordt het veel diffuser aan wiens kant er iets misloopt bij problemen en verhoogt de workload dus langs beide kanten van de systemen fors.

6.3.2. Vrijtijds participatie van mensen in armoede

a. Goede Praktijken

De toeleider speelt een cruciale rol

Met het geïntegreerd participatiebeleid zijn mensen in armoede sterk betrokken bij het uitvoeren van het beleid of project. Een sterk lokaal netwerk vrijtijds participatie voor mensen in armoede is een meerwaarde. Dat geldt zeker voor de aanwezigheid van mensen in armoede aan tafel bij de vele lokale keuzes zoals de doelgroepbepaling, standpunten in beperkingen van het aantal participaties tegen kansentarief, hun ervaringen in de praktijk, inspiratie voor doelgroepcommunicatie, het faciliteren van groepsparticipatie of het organiseren van toeleiding. Het belang van de stem van mensen in armoede aan tafel valt dus niet te onderschatten. Het opnemen van deze taak vraagt energie van deze organisaties en mensen in armoede. Zeker in kleinere gemeenten hebben de verenigingen, niet zelden getrokken door vrijwilligers, vaak niet voldoende draagkracht om deze taken kwaliteitsvol te kunnen uitvoeren.

Verenigingen bereiken ook niet alle mensen in armoede. Het is ook geen homogene groep. Daarom is het belangrijk een sterke diversiteit aan betrokken partners rond de tafel te zetten: van brede échte armoedeverenigingen, tot de ruime welzijnssector en ook integratie en inburgering tot onderwijspartners als Leerpunt en OKAN.

Intermediaire organisaties die mensen in armoede zoeken en verenigingen spelen een erg belangrijke rol in het welslagen van de beoogde doelstellingen. Niet alleen hebben ze de kennis en expertise om mensen in armoede te bereiken en versterken. Ze zijn ook het ideale aanspreekpunt voor een kritische feedback of reality-check met de leefwereld waarin mensen in armoede leven. Daarnaast kunnen deze verenigingen ook actief toeleiden naar het

vrijtijdsaanbod door samen informatie te verspreiden, door het aanbod te grasduinen, te werken met buddy's of in groep deel te nemen aan het aanbod.

Het zijn allemaal waardevolle taken die vaak worden uitgevoerd door heel wat vrijwilligers. Verenigingen zijn, net door hun expertise, vaak overbevraagd om mensen in armoede te bereiken of te betrekken. Het is dan ook nodig de verenigingen te versterken zodat ze de draagkracht hebben om op de verschillende vragen

In elk van de regio's werden specifieke initiatieven genomen om mensen in armoede te bereiken of meer te laten participeren. We sommen er enkele op:

- In de stad Maasmechelen werd in 2018 beslist om een nieuwe medewerker aan te werven die transversaal over de beleidsdomeinen heen participatie moet gaan bevorderen. Dat gaat van het initiëren en ondersteunen van wijkgerichte initiatieven, maar dus ook de participatie aan het vrijtijdsaanbod via UiTPAS.
- De stad Gent investeerde gedurende twee jaar in een 'UiTPunt op Wieltjes' dat werd uitgebaat door Samenlevingsopbouw Gent. Het UiTPunt was een bakfiets die op afgesproken momenten naar gerichte wijken en buurten trok om de UiTPAS met kansentarief bekend te maken, het aanbod te promoten en oplossingen op maat te zoeken voor andere drempels die mensen ervaren.
- Het inzetten op een omruilvoordeel in de Speel-O-Theek van de Vierdewerldgroep Mensen voor Mensen in Aalst om mensen in armoede vertrouwd te maken met het spaar- en voordeelprogramma en het bezoek aan te zwengelen
- UiTPASambassadeurs van Buurthuis 't Lampeke die op officiële gelegenheden, online op social media en in de werking van de vereniging als vrijwilliger op evenementen de UiTPAS mee in de kijker zetten en op een laagdrempelige en persoonlijke manier informatie doorgeven.

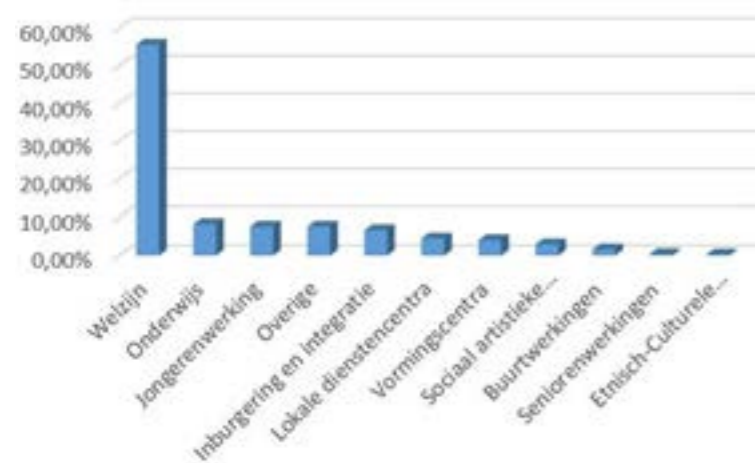
Participeren in groep biedt meerwaarde en sloop drempels

Als kennismaking met het aanbod gaan mensen in armoede graag op stap in groep. Via een groepspas is het voor een welzijnsorganisatie makkelijk om zich in groep aan te melden bij een organisator en/of tickets te reserveren.

Op dit ogenblik zijn er 22.616 kortingen geregistreerd aan de hand van groepspassen met kansentarif. De regio's die het sterkst gebruik maken van de groepspassen met kansentarif zijn Paspardoe Brussel en UiTPAS Oostende met respectievelijk 46% en 20% op het totaal aantal tickets (in 2017) gekocht door groepspassen voor organisaties die werken met kwetsbare doelgroepen.

Om beter in kaart te brengen welk type organisaties gebruik maakt van de groepspassen met kansentarif, hebben we ze onderverdeeld in 11 categorieën¹⁰: welzijn, onderwijs, jongerenwerkingen, inburgering en integratie, vormingscentra, sociaal artistieke organisaties, buurtwerkingen, seniorenwerkingen, etnisch-culturele verenigingen en een categorie 'overige', voor moeilijk in te delen organisaties. Het merendeel van de tickets wordt gekocht door organisaties die zich onder het label welzijn bevinden (55%). Hier gaat het in hoofdzaak om verenigingen waar armen het woord nemen, centra algemeen welzijnswerk en organisaties die werken rond korte of langdurige zorg.¹¹ Onderwijs en jongerenwerkingen zijn samen goed voor 16% van de ticketverkoop, met elk 8%. Organisaties binnen het domein van inburgering en integratie staan voor 7%.

Percentage ticketverkoop per categorie

In de verhouding tussen tickets aangekocht met groepspassen voor organisaties die werken met kwetsbare doelgroepen en individuele ticketverkoop, zien we een lichte stijging in het aandeel van de groepspassen sinds de intrede van de groepspas in 2015. In het eerste jaar was dit aandeel 1% van het totaal aangekochte tickets, in 2017 was het 9%. In 2015 werkte echter enkel Paspardoe met groepspassen. Pas in de jaren die daarop volgden, sloten ook langzaam andere regio's aan bij het gebruik van de groepspas, dit omdat groepspassen maar in een tweede fase van de uitrol van UiTPAS worden uitgedeeld. In eerste instantie bouwt een regio de basiswerking van UiTPAS uit met enkel individuele passen. Na het uitbouwen van die basiswerking krijgt de regio zicht op het gebruik van UiTPAS en de bijhorende retributies waarvoor ze budget moet voorzien. Dit is het beste moment om de groepspas te integreren in de werking om zo de participatie en toeleiding van mensen in armoede naar het aanbod gericht te verhogen.

¹⁰ Het indelen van de groepspassen in categorieën is gebeurd op basis van de werking van de organisaties die de groepspassen gebruiken. De invulling van deze categorieën is arbitrair gebeurd om een overzicht te krijgen van de verschillende soorten organisaties die een groepspas gebruiken. Om die reden zijn de categorieën in geen geval gelinkt aan gelijknamige Vlaamse departementen.

¹¹ Bij korte en langdurige zorg gaat het in hoofdzaak om de gehandicaptenzorg en psychiatrische centra.

De UiTPAScommissie geeft aan dat een richtinggevend kader rond het toekennen van groepspassen wenselijk is: welke groepen komen in aanmerking? Welke verenigingen en diensten werken met voldoende kwetsbare groepen? En is er sprake van dubbele subsidiëring (bijv. met een bestaande werkingsubsidie vanuit welzijn voor dagactiviteiten?).

UiTPAS steunt ook solidariteitsacties

Om het sociale luik van UiTPAS te versterken ontstonden ook acties waarbij UiTPASpunten gebruikt werden als hefboom voor alternatieve financiering en crowdsourcing voor toeleidende projecten rond vrijetijdsparticipatie.

Enkele voorbeelden:

- In Aalst werden middelen verzameld om taxicheques voor mensen in armoede te financieren als er geen openbaar vervoer meer is na de activiteit: <http://ikgeraakerniet.be/inspiratie/47>
- In Gent konden mensen punten doneren waarbij in het eerste jaar leesboeken aan kinderen geschenken werden via een leesbevorderingsproject voor anderstalige kinderen: <https://www.publiq.be/nl/nieuws/omruilvoordeel-uitpas-gent-voor-music-life>. In het tweede jaar werden de ingezamelde punten gebruikt om sportmateriaal (een rugzakje of turnpantoffels) te bezorgen aan armoedeverenigingen: <https://persruimte.stad.gent/140130-steun-music-for-life-met-uw-uitpas>.
- In Oostende ruilde je punten om voor een bol breiwool. Vrijwilligers- 'armbreiers' gingen hier aan de slag om mooie breistukjes te creëren die vervolgens verkocht werden op de nocture van een nieuwe museumexpo. De opbrengst ging naar een vereniging die mensen in armoede toeleidt naar vrije tijd: <https://www.uitinoostende.be/nieuwsdetail/14888/armbreien-for-life-schenkt-700-euro-aan-het-goede-doel>
- Met de Paspardoe in Brussel kon je het initiatief "Les Gazelles De Bruxelles" steunen, een loopinitiatief dat voornamelijk kwetsbare mensen en vluchtelingen bereikt. Je gedoneerde Paspardoe punten leverden échte euro's op voor het initiatief: <https://pascalsmet.prezly.com/warme-winter-dankzij-paspardoe>. Ook konden er zo winterdekentjes geschenken worden aan SamuSocial.

€ 5 gift voor Brussel Helpt/Les Gazelles de Bruxelles

Brussel Helpt, de solidariteitsactie van BRUZZ, staat dit jaar in het teken van 'Les Gazelles de Bruxelles'. Deze loopvereniging geeft kansarmen, vluchtelingen en anderen in kwetsbare posities extra kansen om zichzelf te ontplooiën door middel van sport. Mail je naam, 'Gazelles' en Paspardoe-nummer naar info@paspardoebrussel.be, dan doneren wij in ruil voor 10 punten € 5 voor sportmateriaal.

Dialogo, vorming en sensibilisering zorgen voor draagvlak

De UiTPAScommissie onderstreept het belang van blijvende dialoog, vorming en sensibilisering. Dit is ook een basisopdracht van een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie. In een project als UiTPAS is het belangrijk dat er gedragenheid is bij alle partners. publiq ontwikkelde daarom samen met het Netwerk tegen Armoede de visuele toolkit 'Er op UiT'. Er op UiT gaat over de drempels die mensen in armoede ervaren wanneer zij willen deelnemen aan cultuur en vrije tijd. Er op UiT biedt een begeleidingspakket aan dat je heel concreet doet nadenken over hoe je die drempels kan verlagen als organisator.

Wat houdt het begeleidingspakket in?

Met de visuele tools gaan tot vier doelgroepen (mensen in armoede, cultuur- en vrijetijdsaanbieders, individuele bezoekers van de expo en beleidsmakers) in dialoog. Elke doelgroep legt een inhoudelijk proces af rond inzichten in de drempels in cultuur en vrije tijd. Bovendien worden ze uitgedaagd om elk op hun terrein actie te ondernemen.

Er op UiT bestaat uit drie instrumenten:

- Een foto-expo: een multimediale tentoonstelling die drempels van mensen in armoede in beeld brengt.
- Tipskaartjes die organisatoren helpen om drempels naar mensen in armoede te verlagen.
- Een vormingsaanbod door armoedeverenigingen om met de tipskaartjes aan de slag te gaan.

Deze onderdelen versterken elkaar als je ze combineert. Maar je kan ze ook afzonderlijk gebruiken, bv. als ondersteunend materiaal bij dialoogmomenten. Het materiaal werd onder meer al gebruikt in Erpe-Mere, Aalst, Lede, Haaltert, het Enterfestival, Borsbeek, Assenede, Diksmuide, Brussel, ...

Gerichte communicatie maakt mensen in armoede wegwijs

UiTPAS is geïntegreerd in de lokale UiTcommunicatie van de gemeente, stad of regio. Zo wijst UiTPAS de weg via de online agenda's en de geprinte kalenders in de gemeentelijke informatiebladen die bij elke inwoner in de bus vallen.

De communicatie over het vrijetijdsaanbod verloopt ook via toeleiders in intermediaire organisaties. De belangrijkste uitdaging is het maken van een relevante selectie voor hun doelpubliek met alle nodige informatie. In de nieuwe versie van UiTdatabank werd zo'n tipsflyer-service geïntegreerd. De gebruiker kan op basis van uitgebreide filtercriteria een selectie aan activiteiten samenstellen en vervolgens een voorgemaakt sjabloon personaliseren met bijvoorbeeld een eigen titel en ondertitel. Enkele seconden later genereert het systeem een pdf met alle nodige (UiTPAS)informatie over de getipte activiteiten. Deze kan dan worden doorgemailed of uitgeprint en meegegeven.

Deze ontwikkeling is het resultaat van experimenten die tijdens het pilootproject UiTPAS in regio Aalst zijn uitgevoerd. Op basis van informatie werden ruwe data-exports gelinkt aan voorgemaakte sjablonen om mensen in armoede gericht te informeren over interessant UiTPASaanbod. Op basis van die resultaten en ook synergieën met andere publiek-diensten (zoals UiT met Vlieg) werd dit volwaardig ontwikkeld in de nieuwe versie van UiTDatabank. In 2018 besliste Kind & Gezin om dit, in een eigen huisstijl, als een waardevol instrument te promoten naar de Huizen van het Kind.

b. Aandachtspunten

Schoolfacturen overstijgen actuele opdracht en mogelijkheden UiTPAS

UiTPAS lanceerde als pilootproject voor een vrijetijdsprogramma in 2012 in de regio Aalst (Aalst, Erpe-Mere, Haaltert en Lede). UiTPAS bouwde voort op de bestaande kansenpas die sinds 1995 was geëvolueerd tot een kortingskaart voor de doelgroep voor zowel vrije tijd als binnen een uitgebreide scholenwerking. Het was dan ook een expliciete voorwaarde van de regio dat de samenwerking met de scholen gecontinueerd kon blijven tot waar mogelijk zelfs administratief vereenvoudigd door automatisering. Het is vanuit die overweging dat er toen is geïnvesteerd in een afgeleide applicatie op maat op het UiTPASplatform die deze werking kon faciliteren. De applicatie werd gebouwd in nauw overleg met de Stad Aalst, zijn scholen en rekening houdend met de verschillende lokale afspraken die toen van toepassing waren.

Vanuit verschillende UiTPASregio's komen vragen om scholen te betrekken bij UiTPAS: voor tussenkomsten in de schoolfacturen, om brede schoolparticipatie te bevorderen, om kinderen en jongeren te bereiken,... Vooral de vraag om allerlei systemen zoals onderwijscheques en -tussenkomsten te integreren in het UiTPASplatform groeit. publiek onderzocht de behoeften vanuit de steden en gemeenten. Hieruit bleek dat er nog geen Vlaamse use case is die eenzelfde manier van werken veronderstelt. Naast een technisch platform, verwachten steden en gemeenten ook inhoudelijke ondersteuning rond het betrekken van scholen en een model waarmee de financiële impact van zo'n samenwerking kan worden berekend. Daarna moet de technische, inhoudelijke en financiële impact ingeschat worden en hoe de nodige tijd en (financiële) ruimte kan worden gecreëerd om te ontwikkelen en implementeren. Deze vraag overstijgt vandaag de capaciteit en opdracht die publiek vzw heeft gekregen. De vraag is concreet om UiTPAS als instrument te gebruiken om de onderwijsfactuur gericht te verlagen voor mensen in armoede. Is hier interesse voor vanuit het Vlaamse departement Onderwijs?

Correcte armoedecriteria zorgen voor billijke toekenning kansenstatuut

In het spoor van automatische rechtentoekenning is bij de verdeling van UiTPAS laagdrempeligheid een belangrijk criterium. Niet zelden speelt het OCMW een belangrijke rol, maar een diversiteit aan aanvraagplaatsen is noodzakelijk om iedereen te kunnen bereiken. De keuze voor de aanvraagplaats van de UiTPAS met kansentarieef hangt nauw samen met de geformuleerde criteria: in een bibliotheek kan je geen financieel onderzoek doen, maar is het wel haalbaar op basis van een attest van het ziekenfonds.

In de praktijk zien we grofweg twee soorten visies in steden en gemeenten.

Bestaande statuten en attesten

Veel steden en gemeenten baseren zich op bestaande statuten en attesten. Het meest populair is het statuut van de Verhoogde Tegemoetkoming binnen de gezondheidszorg (al dan niet met een aantal 'correcties'), aangevuld met mensen die leven met een schuldbemiddeling. Hier wordt de toekenning, waar mogelijk, beperkt tot een eenmalige aanvraag en dan een geautomatiseerde verlenging

Heel wat steden en gemeenten opterden ook voor een proactieve aanpak door een brief te verzenden naar alle mensen met een verhoogde tegemoetkoming. De brief gold dan meteen ook als bewijsstuk voor de aanvraag van de UiTPAS met kansentarieef. Na verloop van een jaar of aan het eind van het kalenderjaar wordt de situatie dan opnieuw bekeken. Waar mogelijk gebeurt dit automatisch via het opvragen van lijsten bij de KSZ of recent ook via de automatische koppeling die publiek vzw ontwikkelde langs het MAGDA-Platform.

Naast verhoogde tegemoetkoming bouwen bepaalde steden of gemeenten bijkomende voorwaarden in zoals een maximumgrens op het kadastraal inkomen of het jaarlijks ondertekenen van een document waarin wordt verklaard geen lid te zijn van een BVBA of NV. Dit is vooral een bezorgdheid van lokale besturen in een plattelandscontext waar heel wat ouderen wonen wiens inkomen bestaat uit een pensioen waarop het recht op verhoogde tegemoetkoming wordt berekend, maar niet altijd representatief is voor het financiële vermogen van die persoon.

Hierdoor kan het kansenstatuut niet automatisch worden verlengd in deze gemeenten, aangezien de geautomatiseerde screening enkel het recht op verhoogde tegemoetkoming kan nagaan.

Financieel onderzoek

Een andere groep steden en gemeenten voert een financieel onderzoek op basis van de persoonlijke en reële inkomstensituatie van de aanvrager. Deze manier van werken vereist een jaarlijkse screening die niet kan worden geautomatiseerd. Dit impliceert dus een meer arbeidsintensieve aanpak voor maatschappelijk werkers en mensen in armoede om de totale situatie jaarlijks te onderzoeken.

In de cijfers merken we wel een grotere 'uitval' van mensen die het jaar na de eerste aanvraag niet opnieuw het kansenstatuut krijgen toegekend. Het financieel onderzoek is voor mensen in armoede vaak een grote drempel. Een persoonlijk financieel onderzoek biedt wel het voordeel dat er een jaarlijks contact is met mensen dat ook kan aangewend worden voor toeleiding naar het aanbod.

De criteria voor de doelgroepbepaling heeft natuurlijk een rechtstreeks effect op de grootte van de doelgroep en dus ook indirect op het aantal participaties. Criteria beïnvloeden bijgevolg zowel het aantal mogelijke participaties als de druk op het budget voor de tussenkomsten. Bij een mogelijke aanpassing van de criteria dient dus zowel de impact te worden berekend op het volume van de doelgroep als de impact op het nodige budget.

UiTPAS faciliteert onder voorwaarden ook identificatie voor sociale kortingen

Om het kansentariaf aan mensen in armoede te kunnen toekennen, toont UiTPAS bij het uitlezen van de kaart duidelijk of iemand in aanmerking komt voor het sociaal kansentariaf. Dit resulteerde in verschillende vragen om UiTPAS ook te kunnen gebruiken voor andere sociale voordelen. We beschreven eerder al de toepassing die wordt gezien naar scholen. Maar deze vraag werd ook opgeworpen voor onder meer:

- korting in het sociaal restaurant
- toegang tot de sociale kruidenier
- korting in de kinderopvang
- toegang tot de minder mobiele centrale
- sociale korting bij handelaars

Belangrijk hierbij is om te vrijwaren dat UiTPAS de basisdoelstelling¹² blijft vrijwaren: UiTPAS is een programma ter bevordering van de vrijetijdsparticipatie. Dat gebeurt door mensen te belonen met punten als ze deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten en organisatoren de kans te geven hun aanbod onder de aandacht te brengen via omruilvoordelen. Mensen in armoede krijgen via het kansentariaf het recht op een betaalbaar kansentariaf van minstens 75% korting.

Daarbij ontstonden een aantal proeftrajecten waarbij UiTPAS ook kan gebruikt worden als identificator voor andere toepassingen. Er wordt dus een onderscheid gemaakt in het gebruik van UiTPAS als identificator en UiTPAS als registrator.

Bij UiTPAS als registrator wordt een 'actie' geregistreerd in het systeem. Vandaag zijn er 3 fundamentele registraties via UiTPAS:

- een 'checkin' waarbij een punt wordt toegekend voor een geregistreerde deelname aan een vrijetijdsactiviteit;
- een 'cashin' waarbij een aangeboden voordeel van een vrijetijdsaanbieder wordt opgenomen door een deelnemer al dan niet in ruil voor punten;
- een 'ticketsale' waarbij een korting op de deelnameprijs aan een vrijetijdsactiviteit wordt geregistreerd.

Bij UiTPAS als identificator wordt het profiel dat aan de kaart gelinkt is, enkel uitgelezen om na te gaan wie de persoon is en welke rechten hij daartoe krijgt. De identificatie gebeurt buiten de vrijetijdscontext of in het kader van lidmaatschappen van andere organisaties.

In het vooropgestelde kader kan UiTPAS gebruikt worden als identificator op voorwaarde dat:

- Het risico op perceptie van UiTPAS als 'armenkaart' niet bestaat. Dus enkel bruikbaar binnen een afgesloten omgeving (administratieve verwerking binnen bureel,...) of een omgeving waar voornamelijk mensen in armoede komen.
- De communicatie over het specifieke gebruik van UiTPAS als identificator voor een bepaald recht ofwel persoonlijk kan gebeuren ofwel via een specifiek doelgroepkanaal.
- Er geen verkoop/verdeling van UiTPAS enkel met de doelstelling om dat bepaalde recht te kunnen uitoefenen. Er wordt dus altijd verwezen naar de reguliere verkoopkanalen waar dan ook de nodige communicatie over het vrijetijdsaspect kan gebeuren.
- Er geen gebruik mag worden gemaakt van het vrijetijdsgetrouwheidsprogramma van sparen en ruilen en kansentariaf registreren. UiTPAS rapporteert hierover en dergelijk gebruik zou de statistieken vertekenen.

¹² Uit het Vlaamse Regeerakkoord 2014-2019. p.132: Onder XIX. hoofdstuk Cultuur, Jeugd, Media: "We maken de UiTPas beschikbaar in heel Vlaanderen, zodat we de veelheid aan kortings-, voordeel-, klanten- en kansentariafpassen terugbrengen tot één geautomatiseerd systeem. Mensen in armoede kunnen zo op een niet-stigmatiserende manier participeren."

Binnen ons werkveld rond aangepast vervoer en vervoer op maat stellen we bijvoorbeeld vast dat een aantal gemeenten bij dezelfde UiTPASregio zitten, sommige in een andere UiTPASregio zitten, andere dan weer niet aangesloten zijn bij een UiTPASregio.

Als je binnen een vervoerregio een project wil opzetten rond aangepast vervoer om mensen meer naar cultuur te krijgen, dan bots je op deze tegenstellingen. Wanneer je dan korting wenst toe te staan op het vervoer moet je met die drie verschillende omstandigheden rekening houden. Mocht dit overal op eenzelfde manier gebeuren, maakt het dit een stuk makkelijker, vooral voor de gebruiker/aanvrager van vervoer.

Mobar vzw

6.3.3. Een rijk en divers aanbod

De uiteindelijke participatie via UiTPAS is sterk afhankelijk van het aanbod dat meedoet. Naast het spaar- en voordeelprogramma betekent het ook dat de aanbieder een solidaire kostendeling hanteert bij de toepassing van het kansentariaf. Vanuit Vlaanderen wordt een kostendeling '20-40-40' gepromoot als *best practice*. In deze verdeelsleutel betalen mensen in armoede steeds 20% van de prijs en dragen zowel de aanbieder als de lokale overheid van de inwoner 40% van de prijs. 70% van de UiTPASgemeenten hanteert deze standaardverdeling. UiTPASgemeenten kunnen deze verdeelsleutel vrij bepalen zolang de bijdrage van de pashouder nooit meer bedraagt dan 25% van de prijs en de aanbieder altijd minstens 10% inkomsten derft.

Van deze regel wordt in Vlaanderen enkel afgeweken in Brussel, regio Dender en regio Meetjesland. In het Meetjesland wordt gekozen voor een grotere tussenkomst van de aanbieder in functie van het verenigingsaanbod. In regio Dender en Brussel kiest men voor heel wat activiteiten voor een vast bedrag als kansentariaf (bv. 1,5 euro) i.p.v. een percentage van het basisbedrag (bv. 25%).

a. Goede praktijken

Het gemeentelijk aanbod is automatisch UiTPASaanbod

Het gemeentelijk vrijetijdsaanbod is volgens de basisprincipes automatisch opgenomen in het UiTPASaanbod. De grootste uitdaging hier was vaak het afstemmen van de - vaak historisch gegroeide - kortingsystemen voor mensen in armoede. Dit ging vaak ook gepaard met een budgettaire impact voor de lokale overheid.

Naast de eigen diensten hebben veel steden en gemeenten ook samenwerkingen met externe structuren voor het organiseren van vrijetijdsaanbod. De meest in het oog springende zijn AGB's voor bv. cultuurcentra, convenanten met bv. musea of publiek-private samenwerkingen met bv. zwembadexploitanten.

Het aanbod van verenigingen vormt een waardevolle aanvulling

Het verenigingsaanbod is een belangrijk onderdeel van het lokale vrijetijdsaanbod: socio-culturele verenigingen, jeugdbewegingen en sportclubs bieden vaak laagdrempelig aanbod aan en kunnen sterk bijdragen aan onder meer gemeenschapsvorming. Toch blijkt het betrekken van verenigingen vaak een uitdaging. Hier zien we enkele verklaringen voor:

- Heel wat verenigingen werken met een lidgelden. De lidgelden worden vaak quasi integraal doorgestort naar de koepel of federatie, waardoor de derving als organisator binnen de solidaire kostendeling plots een reële kost wordt.
- Zeker bij lidgelden van sportclubs, maar ook bij kampen of cursussen van verenigingen, gaat het vaak om grotere bedragen. De impact van een procentuele korting is daar veel groter op de club of vereniging.
- In historisch gegroeide systemen werd de tussenkomst voor een betaalbare deelnameprijs vaak volledig gedragen door het OCMW of de gemeente. De beleidsbeslissing nemen om dit te wijzigen naar een principe van solidaire kostendeling stuit vaak op weerstand. Zo bleek uit een bevraging van de Stad Lier een aantal gevoeligheden bij verenigingen. Zij zien het derven van inkomsten voor mensen in armoede niet altijd als een (haalbare) taak. De weerstand bleek hier verhoudingsgewijs groter bij socio-culturele verenigingen dan bij jeugd- of sportverenigingen.

Hoe pakken lokale besturen dit aan? Een risicobeperkend beleid voeren voor de verenigingen helpt. Vaak leert de realiteit dat het slechts om een handvol verenigingen gaat aan wie, door hun laagdrempeligheid, een serieuze inspanning wordt gevraagd. Op deze situaties kan het lokaal bestuur dan anticiperen met bijvoorbeeld:

- een procentuele regel voor 'Actieve Vrijetijdsparticipatie': aanbieders die meer dan een afgesproken percentage (bv. 5%) deelnemers tegen kansentariaf hebben aan een activiteit of als lid kunnen een bijkomende tegemoetkoming aanvragen voor de extra deelnemers;
- een beloning van effectieve participatie in subsidiereglementen: zowel het instappen als het effectief bereikte aantal participanten tegen kansentariaf levert bijkomende punten op;
- van start gaan met een 'coalition of the willing' maakt het voor andere verenigingen vaak concreet en realistisch;
- het extra onder de aandacht brengen van UiTPASverenigingen in de gemeentelijke communicatie.

b. Aandachtspunten

Vrije tijd moet worden afgebakend

De afbakening van wat 'vrije tijd' is, wordt steeds moeilijker. Zo zien we initiatieven die steeds meer inzetten op 'speltherapie' of 'groepsactiviteiten', cursussen rond zelfontplooiing en relaxatie, natuureducatieve sessies, kinderopvang met een activiteit-gerichte aanpak, maaltijddiensten die inzetten op ontmoeting,... Er ontstaat hierdoor een grijze zone over welk aanbod kan opgenomen worden binnen het collectieve vrijetijdsprogramma UiTPAS én vanaf wanneer het als een 'andere toepassing binnen UiTPAS' dient te worden beschouwd.

Grotere particuliere aanbieders moeten overtuigd worden

Grotere organisatoren hebben een aanbod in verschillende regio's. De regiowerkingen van die organisaties overlappen ook niet altijd met UiTPASregio's. We denken aan de volkshogescholen Vormingplus en Zorg-Saam of kampenorganisatoren zoals CodeFever, ... Dit betekent dat ze, afhankelijk van de UiTPASregio waarin de activiteit plaatsvindt, te maken kunnen hebben met andere afspraken over mensen in armoede (verdeelsleutels of doelgroepbepaling) en aparte overeenkomsten dienen af te sluiten. Dit zorgt bovendien voor een complex prijsbeleid in de organisatie.

Een sterk terugkerende vraag is het betrekken van populair, vaak commercieel, aanbod van grote filmaanbieders zoals Kinopolis, sportcomplexen of pretparken. Vaak zijn deze aanbieders nationaal georganiseerd waardoor de gesprekken soms overkoepelend voor de verschillende regio's gebeuren. Maar een aanbieder als Kinopolis gaat niet mee in een structurele korting voor mensen in armoede, waardoor dit overal in het aanbod ontbreekt. Deze vormen van laagdrempelig, populair vrijetijdsaanbod spreken nochtans ook heel wat mensen in armoede aan.

Net door die populariteit en laagdrempeligheid is er ook langs de kant van de lokale overheid vaak een nood om het kostenplaatje te beheersen. Binnen UiTPAS bestaan een aantal mogelijkheden om het aantal deelnames tegen kansentariaf te limiteren. Dit kan kaderen in een kostenbeheersend beleid vanuit de gemeente. Vaak wordt voor zo'n populaire aanbieder gekozen voor een beperking in het aantal participaties per pashouder gedurende een bepaalde periode (bv. 4 keer per jaar). Dit is het meest rechtvaardige principe dan te limiteren op pakweg een vast aantal plaatsen ter beschikking te stellen.

Ten slotte zien we ook een spanning ontstaan bij publiek-private samenwerkingen. Hierbij worden in ruil voor een subsidie vanuit de lokale overheid een opdracht vervuld. Bij de bouw van multifunctionele zwembadcomplexen is dit tegenwoordig vrij courant. Het inbouwen van een kansentariaf met solidaire kostendeling is dankzij deze samenwerking mogelijk. In een intergemeentelijke UiTPASSamenwerking wordt die derving vanuit de private speler in vraag gesteld. Er is namelijk geen financiële samenwerking met de gemeente van waar die pashouder komt. Dat leidt tot de beslissing om dan ook geen kansentariaf toe te passen voor inwoners in armoede uit die andere gemeenten.

In de regio rond Lier kan binnen de samenwerking met Lago De Waterperels geen overeenkomst worden gevonden. Het populaire zwembad wil de minimale 10% derving van inkomsten voor mensen in armoede uit een andere gemeente (bv. Nijlen) niet toepassen. Bovendien besliste het bestuur van Nijlen dat ze niet akkoord gaan met de bestaande 20-70-10 kostendeling die werd afgesproken door de stad Lier waarbij de lokale overheid 70% draagt en Lago De Waterperels 10% van de kosten derft. Nijlen stuurt aan op de toepassing van de algemene 20-40-40 zoals bij de andere aanbieders. De start van UiTPAS in Nijlen diende om die reden te worden uitgesteld en er wordt verder gezocht naar een oplossing.

6.3.4. Regionale samenwerking

Wanneer je wil starten met UiTPAS moet je in principe minstens over 40.000 inwoners beschikken en open staan voor intergemeentelijke samenwerking. In de praktijk beoordeelt de commissie vooral over een volwaardig vrijetijdsaanbod en een visie op toekomstige regiowerking. Dit vertaalt zich in regio's die zich vormen rond centrumsteden, bestaande intergemeentelijke samenwerkingen of informele initiatieven. Door de verschillende vormen en verhoudingen zien we verschillende uitdagingen.

a. Goede praktijken

De voordelen van een regio zijn er niet enkel voor de pashouder in armoede die zo structureel toegang tegen kantsentief heeft buiten zijn gemeentegrenzen. De schaalvoordelen om naar een breder publiek te communiceren over een groter aanbod zijn dat ook voor de lokale besturen. De investeringen voor communicatie kunnen zo gedeeld worden. UiTPAS is vaak een uitbreiding van een bestaande regiowerking en bouwt er ook op voort.

Structurele samenwerkingsverbanden grijpen UiTPAS aan

Bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden nemen vaak het voortouw wat betreft UiTPAS. Zij zien in UiTPAS een manier om hun werking te verdiepen, hun aanbod beter op elkaar af te stemmen, hun vrijetijdsmarketing te versterken en hun samenwerking tastbaar te maken.

Iedere regio legt daarbij eigen accenten, rekening houdend met hun geschiedenis en/of uitdagingen.

Zo zet regio Zuidwest sterk in op marketing vanwege de opgebouwde expertise en bestaande opdracht rond UiT in Zuidwest. Comeet focust dan weer eerder op het bereiken van mensen in armoede dankzij het sterke voortraject in Eeklo rond de Komuitpas (de vroegere kansenas).

“We zijn ook blij dat we dit binnen het samenwerkingsverband Comeet konden doen. De hulp die je krijgt en de kennis die je kan delen onder elkaar. Dat is van onschatbare waarde. Comeet stuurt goed op het project, geeft de nodige omkadering, tips voor communicatie en marketing. De grote meerwaarde om het samen te doen met andere gemeenten is de kennisdeling: je kan eens samen uitzoeken hoe je een probleem oplost, je kan eens samen brainstormen.”

Marlies Goethals, cultuurbeleidscoördinator Gemeente Assenede

Regio en gemeenten verdelen de taken

Zowel Zuidwest, Comeet, Achthoek en CO7 zijn gesubsidieerd vanuit het decreet intergemeentelijke samenwerking met als doel cultuurafstemming en -communicatie. Zij zien hier een grote rol voor UiTPAS. Zeker bij Zuidwest is dit het geval aangezien 12 van 13 gemeenten deelnemen aan UiTPAS. Dit zorgt ervoor dat Zuidwest de coördinatie voor vol kan aanzien, een deel van hun budget hieraan besteden en veel werk van de deelnemende gemeenten overneemt. Dit is bijvoorbeeld moeilijker in Comeet waar tot op vandaag nog maar 3 gemeenten van de 14 zijn ingestapt met UiTPAS.

De exacte taakverdeling tussen een regio en lokale besturen verschilt vandaag van UiTPASregio tot UiTPASregio. Maar algemeen beschouwd zien we dat de regionale trekker instaat voor

- de inhoudelijke coördinatie;
- de technische coördinatie;
- administratieve opvolging van de intergemeentelijke facturaties en betalingen voor kansentarieven;
- groepsbestellingen;
- intergemeentelijke communicatie onder een eigen brand en website;
- contacten met bovenlokale aanbieders;
- second line support;
- campagnes;
- uitwisseling en kennisdeling van toeleiding en mensen in armoede.

De gemeenten staan in voor:

- first line support;
- verdelen van de UiTPAS en de dagdagelijkse ondersteuning voor diensten;
- contact met hun aanbieders (eigen diensten - verenigingen - professionele aanbieders);
- lokale communicatie.

Binnen de contouren van het nieuwe Regiodecreet voor bovenlokale cultuurwerking stellen we vast dat het regionale niveau voor die regisserende taken tijdelijk kan ondersteund worden vanuit Vlaanderen, maar dat de operationele taken een verantwoordelijkheid zijn van het lokale niveau. Dit betekent een verandering in taakverdeling en een verschuiving van die taken naar het lokale niveau wat heel wat vragen en uitdagingen oproept. De structureel ondersteunde samenwerkingsverbanden zoals COMEET en Zuidwest nemen op dit moment heel wat promotie en operationele taken op zich. Deze centrale aanpak wordt door de deelnemende gemeenten enorm positief ervaren. Ook de minder formele samenwerkingsverbanden hebben net als basis een aantal operationele taken te centraliseren en minder regisserend te werken bij gebrek aan middelen (bijv. UiTPAS Regio Gent).

66
Toen Ravels er bij wilde komen ben ik mee met publiek de dialoog gaan voeren met het beleid. publiek begeleidt Ravels, maar voor praktische vragen komen ze snel bij mij terecht. Als we groeien in het samenwerkingsverband zouden we een medewerker moeten hebben met de regio die dit werk doet. Ik vind dat er nog steeds lokaal werk moet blijven: het uitleggen van het systeem aan de verenigingen, het lokale werven. Bovenlokaal zouden we iemand moeten hebben die afstemt, die mee voordelen helpt uitwerken, die instaat voor communicatie.

Nico Verhoeven, Cultuurbeleidscoördinator Turnhout

Thematische werkgroepen vormen regionaal forum voor UiTPAS

Om alles in goede banen te leiden is er een regionale stuurgroep waar iedere gemeente een of twee trekkers afvaardigen. Deze personen zijn ook de eerste aanspreekpunten in hun eigen gemeente en zorgen ervoor dat alle informatie doorstroomt naar het personeel / politiek van hun gemeente.

Daarnaast is er vaak een communicatie- en een toeleidingwerkgroep met vertegenwoordiging van alle gemeenten.

Op lokaal vlak werken ze meestal met een lokale werkgroep met daarin vertegenwoordiging van de verschillende vrijetijdendiensten.

b. Aandachtspunten

Samen werken is samen beslissen

Regio's treden op als coördinator en doen daarom grote delen van het werk. Dit geeft soms spanningen wat betreft eigenaarschap. Aan de ene kant heb je gemeenten die daardoor niet volledig hun verantwoordelijkheid nemen, anderzijds is UiTPAS een regionaal project waarbij heel wat afstemming en alignering komt kijken.

Eén regio versus lokale besturen

Iedere gemeente is anders, heeft haar eigen regels, gebruiken en gevoeligheden: de omgang met verenigingen, de omgang met MIA's, allerlei reglementen, hun communicatiedragers, reserveersystemen, ... Eén uniforme aanpak is dan ook niet haalbaar. Het is daarom een constante zoektocht naar wat er met UiTPAS regionaal, hetzij lokaal kan worden aangepakt, met oog voor verschillende snelheden. Regio's moeten rekening houden met die diversiteit. Top-downbeslissingen vanuit de regio worden niet zomaar aanvaard. Zonder een mandaat blijft alles dode letter.

Centrumsteden hebben andere behoeften en mogelijkheden dan de kleinere gemeenten, wat voor een spanningsveld zorgt tussen de regio en de centrumstad enerzijds, en tussen de centrumstad en de andere gemeenten anderzijds.

“De grote diversiteit qua gemeenten zorgt ervoor dat er op verschillende snelheden gewerkt wordt inzake vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede. Er zijn gemeenten waar al een kansenpas in gebruik was, of waar al een lokaal netwerk functioneert, of waar er goed samengewerkt wordt met verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen. In andere gemeenten is die basis er niet volledig. Met die verschillende snelheden moeten wij als samenwerkingsverband omgaan. We maakten de keuze om van start te gaan met die gemeenten waar de basis al goed zat. Een keuze die we nu anderhalf jaar later nog altijd een goede keuze vinden.

Stefanie De Pauw, Projectmedewerker UITPAS bij Comeet vzw

Recent sloten vier nieuwe gemeenten aan bij de regio Dender. Deze heeft, zeker als pilootregio, een lange historiek en dus een sterk gedeelde visie en al heel wat afspraken. De participatie in de regio door mensen in armoede ligt daardoor al hoog en overschrijdt bij momenten al de beschikbare budgetten. De nieuwe gemeenten hebben zich aangepast aan de bestaande afspraken (waaronder bijvoorbeeld striktere doelgroepcriteria voor het kansentariaf) t.o.v. hun oude werking. Dit wordt als een beperking en een stap terug ervaren, zeker omdat het aantal mensen die ervan gebruik maakt, nog een pak lager ligt en de beschikbare budgetten nog ruim voldoende blijken. Om de criteria voor de doelgroep aan te passen (en uit te breiden) is een regionaal draagvlak nodig. In de praktijk vraagt dit extra budgetten van de oorspronkelijke gemeenten uit Regio Dender.

Wie beslist?

Wanneer is een beslissing bindend? Wanneer deze goedgekeurd wordt door de raad van bestuur van de projectvereniging? Door de regionale stuurgroep UiTPAS? Door de lokale werkgroep? Door het lokaleschepencollege? Het is dus niet omdat iets op regionaal niveau wordt beslist, dat dit onmiddellijk wordt overgenomen door alle gemeenten. Vaak moeten zaken na een beslissing in de regionale stuurgroep nog richting lokale werkgroepen en/of richting schepencolleges of gemeenteraden. Dit vertraagt het beslissings- en implementatieproces vaak.

Er is nood aan een duurzaam en efficiënt werkingskader

Regiostructuur

Regio's zijn op zoek naar een goede structuur voor het samenwerkingsverband. Soms worden bestaande samenwerkingsverbanden gebruikt waar dan extra taken worden aan toegewezen (zonder bijkomende financiering). De basis van het samenwerkingsverband heeft ook impact op de inhoudelijke samenwerking: meer focus op de cultuurcommunicatie (Zuidwest) versus meer focus op het kansenuitloek (Dender). We merken dat de balans overslaat in de ene of de andere focus. Elke regio maakt die afweging voor zichzelf, in overleg en akkoord met andere besturen.

We zien dan ook grote verschillen in de verdeling van de UiTPAS'taken' tussen regionaal en lokaal niveau. Waar in Zuidwest heel wat centraal gebeurt (bv. centrale afrekeningen en centrale communicatie) zal dat in regio Gent totaal omgekeerd zijn. We stellen vast dat formele regio's met structurele ondersteuning gecentraliseerder en gecoördineerder werken dan minder formele regio's waar de zwaarte van de besluitvorming en keuzes eerder op een lokaal niveau liggen. In een formelere regio worden veel zaken beslist op regionaal niveau. Bedoeling is dat deze informatie tot bij de mensen op het veld (baliemedewerkers, politici, ambtenaren ...) geraakt. We merken dat dit in die regio's soms lastig is.

Zo wordt er op dit moment nagedacht in Regio Dender om naar een formele werkingsstructuur te gaan zoals een projectvereniging. Er zijn wel al enkele regionale samenwerkingen rond bijvoorbeeld bibliotheekwerking (BibArt), erfgoed (Denderland) of sport (Regiosportdienst Zuid-Oost Vlaanderen).

Ook in Regio Kempen buigt men zich over deze vraag. Op dit moment is de Stadsregio Turnhout een bestaande informele samenwerking, maar tonen ook andere Kempense gemeenten interesse. De bestaande regio acht dit enkel haalbaar indien er ook een structuur kan opgericht worden die deze samenwerking coördineert. Dit gesprek zal dus eerst moeten gevoerd worden als UiTPAS Kempen uitbreidt.

Deze affiche kadert in de lanceringscampagne van UiTPAS Maasmechelen. De foto's werden genomen door fotografe Veerle Frissen. ©Veerle Frissen.

Financiële haalbaarheid

De regionale structuur is bepalend voor de regionale financiering (zie vorig punt).

De structuur is ook belangrijk om er een financiële structuur op te kunnen voortbouwen en om te kunnen vastkoppelen aan andere subsidielijnen. Vandaag is er een grote diversiteit in de financiële stromen om de regio te coördineren. Vaak is er geen extra geld en is de recurrente coördinatie dan ook nog een financieel vraagteken in veel regio's, met als gevolg dat ze vaak gefragmenteerd plaatsvindt. De financiering bepaalt vaak de personeelstijd die er kan worden vrijgemaakt.

Vandaag betalen de deelnemende gemeenten in Dender een bedrag per inwoner voor de regionale samenwerking die door de Stad Aalst wordt getrokken. Dit is niet evident aangezien een formele structuur ontbreekt. In ruil daarvoor vervullen enkele partners een aantal coördinerende en operationele taken binnen UiTPAS Dender. Binnen een projectvereniging kunnen die financiële stromen en bestedingen ook verder worden geformaliseerd.

In de jongere samenwerkingen zoals bijvoorbeeld UiTPAS Regio Gent zijn nog geen afspraken gemaakt over een regionale bijdrage. Dit vertaalt zich ook in een veel sterker lokaal trekkerschap van de stad of gemeente en minder afstemming. In dergelijke samenwerking wordt ook meer verwacht dat publiek vanuit Vlaanderen het initiatief neemt tot een regionaal overleg, de regionale afspraken en taken en de visie op uitbreiding. Hierdoor dreigt een onevenwicht in de ondersteuning van de regio's, afhankelijk van de keuzes die lokaal worden gemaakt.

Belang van regionale continuïteit

In heel wat bestaande regio's voert een regiocoördinator heel wat taken uit en is het van belang dat er duidelijkheid is of ze dit in de toekomst zullen kunnen blijven doen.

In de formele samenwerkingsverbanden is het aantal deelnemende gemeenten een belangrijke factor. In Zuidwest zijn 12 van de 13 gemeenten aan de slag met UiTPAS, waardoor het iets makkelijker te verantwoorden is dat de projectvereniging hier de bestaande middelen insteekt. Uitdaging is hier dat het enkel over middelen voor cultuur gaat en UiTPAS een extra opdracht is. Bij Comeet is dit een ander verhaal aangezien op dit moment slechts twee (drie vanaf september 2018) van de 14 gemeenten met UiTPAS werken. Indien niet snel meerdere gemeenten met UiTPAS werken, komt de vraag of Comeet in de toekomst dezelfde inspanningen kan blijven leveren. In de Westhoek is een samenvoeging van verschillende intergemeentelijke samenwerkingen. CO7 (ieper, Poperinge, Zonnebeke) & Achthoek (Diksmuide) nemen het voortouw wat betreft de communicatie. Zij investeren in een gezamenlijke website (uitindewesthoek.be) en coördineren de werkgroep communicatie. De inhoudelijke en technische coördinatie gebeurt door Westhoekoverleg waar 1 iemand is voor vrijgesteld. Met het oog op continuïteit werd UiTPAS mee opgenomen in een bredere dienstverlenende vereniging in de Westhoek.

Dit hangt ook af van de toepassing en interpretatie van het Regiodecreet voor bovenlokale cultuurwerking. Tot waar gaat een regiefunctie?

Merkenbeleid of merkenstrijd?

Vandaag zijn er regionale UiTPASbrands (UiTPAS Zuidwest, UiTPAS Kempen, UiTPAS Haspengouw ...) en stedelijke brands (UiTPAS Lier, UiTPAS Mechelen, UiTPAS Oostende). Dit heeft te maken met de voorgeschiedenis van regionale samenwerking en het moment waarop de keuze werd gemaakt om met UiTPAS van start te gaan.

Bij een uitbreiding van de regio bij zo'n stedelijke brand (UiTPAS Gent) moet worden gekozen tussen een regionale brand of een lokale brand. In dit concrete geval moesten Merelbeke en Destelbergen kiezen tussen een UiTPAS Merelbeke/UiTPAS Destelbergen of een UiTPAS Regio Gent. Er werd ook geopteerd voor dezelfde huisstijl, mits een paar lokale accenten op de pas en in de communicatie. De duidelijke keuze voor een regionale brand heeft als voordeel dat mensen in armoede zeer goed weten in welke gemeenten ze terecht kunnen voor het kansentariaf. Er kan ook op worden voortgebouwd richting regionale communicatie en afspraken. De keuze tussen een regionaal merk of een lokaal merk is in sterke mate verbonden met de aanwezigheid van een sterke regio-identiteit. Een regio als het Meetjesland, Westhoek of Kempen zijn gekend. Dat gaat minder op voor Dender of Regio Gent.

In het andere geval kiest een regio voor allemaal aparte lokale *brands*. De eenvormigheid van de regio zou kunnen worden versterkt via een gemeenschappelijke huisstijl. In Lier is er bijvoorbeeld bewust geopteerd om geen naam van de regio op de producten te drukken, zodat gemeenten die aansluiten kunnen inpikken op de bestaande huisstijl maar hierover kunnen communiceren als 'UiTPAS in Nijlen'.

6.3.5. Extra lokale toepassingen

a. Goede Praktijken

UiTPAS treedt op als gast of gastheer van andere lidmaatschappen

UiTPAS heeft als ambitie het aantal lidkaarten in de portefeuille te verminderen. Dit werd ook mee opgenomen in het Vlaams Regeerakkoord 2014-2019¹³. Zo is het, binnen een afgesproken technisch kader, mogelijk om je lidmaatschap als organisator op UiTPAS over te zetten of je bestaande lidkaart als UiTPAS te activeren. Dit is onder meer het geval voor:

- Jeugdhuis Alibi in Maasmechelen
- Vriendenpas van het CC in Lier
- Personeelskaart van de Gemeente Wetteren
- Sport-Overdagpas in Lier
- M-Pas in Lier (Jongerenpas)
- Lidmaatschap van Velo vzw in Leuven
- SportPAS in Aalst
- Medewerker VGC of medewerker Muntpunt in Brussel

¹³ Vlaams Regeerakkoord p.22: "We bewaken en stimuleren de daadwerkelijke uitoefening van eenieders recht op culturele uitplooiing (sic). De UiTPAS maken we beschikbaar in heel Vlaanderen, zodat we alle kortings-, voordeel-, klanten- en kanspassen tot één geautomatiseerd systeem integreren."

In Lier bestonden voor de invoering van UiTPAS een heel aantal lidkaarten of kortingprogramma's:

1. Er was de GOMOR-PAS die korting gaf aan mensen in armoede.
2. Het Liers Cultuurcentrum had een vriendenpas voor trouwe bezoekers.
3. Er was de M-PAS die toegang gaf tot heel wat activiteiten van kinderen en jongeren.
4. De Sport-Overdag-Pas was een abonnementsysteem om meer beweging te promoten.
5. De stad Lier had ook een eigen personeelskaart.

De diverse programma's werden geïntegreerd op één kaart en waar nodig werd er ook een koppeling gerealiseerd met een extern systeem. Zo werd de M-PAS ook gebruikt om de toegang tot de kinderopvang te organiseren.

b. Aandachtspunten

De synergie met gemeenschapsmunten is nog onzeker

De Torekes of Pluimpkes in Gent, de Troeven in Turnhout of de Limbu in Limburg. Gemeenschapsmunten worden gebruikt om gewenst sociaal-maatschappelijk gedrag te belonen. Voordelen in de vrije tijd maken vaak ook deel uit van het ecosysteem van een gemeenschapsmunt. Met UiTPAS willen we de vrijetijdsparticipatie verhogen.

Kunnen beide systemen elkaar versterken?

Samen met Time2Care bvba, Muntuit en Stad Turnhout werd een proefproject uitgewerkt om de mogelijkheden te onderzoeken. Kunnen beide programma's via dezelfde drager functioneren: op één kaart gezet worden? Kan er een conversie plaatsvinden tussen UiTPASpunten en gemeenschapsmunten? Is de verhouding tussen beide programma's duidelijk voor de eindgebruiker en de deelnemende partners? Tegen eind 2018 wordt dit traject geëvalueerd, maar ondanks de beperkte schaal van Troeven en de onzekere toekomst ervan in Turnhout werd dit maximaal onderzocht, maar zijn conclusies zeer voorbarig en gefragmenteerd.

Commerciële loyaltysystemen hebben een andere finaliteit

Sommige lokale besturen gaven aan dat ze het gevoel hadden te moeten kiezen tussen verschillende loyaltysystemen die zich bij hen aanbieden zoals bv. Joyn en UiTPAS. Beide programma's hebben nochtans een andere finaliteit. Met UiTPAS willen we vrijetijdsparticipatie stimuleren via een collectief loyaltiprogramma met speciale aandacht voor mensen in armoede. Het loyaltiprogramma van Joyn is gericht op een programma voor handelaars.

Een mogelijke samenwerking werd onderzocht maar mondde niet uit in een concreet resultaat.

European Disability Card is niet op korte termijn integreerbaar

In februari 2016 is European Disability Card als een proefproject van start gegaan in een eerste groep van acht EU-landen, waaronder België.

Het zal geëvalueerd worden op Europees niveau tijdens de desbetreffende Hoge Raad/Commissie voor Disability. Het tijdstip van de evaluatie is nog onbekend.

Beide programma's hebben een aantal gemeenschappelijkheden, maar ook een aantal essentiële verschillen:

- UiTPAS is een slimme kaart met NFC-technologie, de European Disability Card is dat niet. Bovendien is de vorm en layout op Europees niveau vastgelegd en niet flexibel of eenzijdig aanpasbaar.
- UiTPAS wordt gebruikt binnen de UiTPASregio's, terwijl de European Disability Card moet kunnen worden gebruikt in andere landen van Europa.
- Ook de doelgroep die het programma beoogt verschilt. Hoewel mensen met een beperking vaak ook geen sterke financiële situatie hebben is het geen automatisch gevolg ervan.
- UiTPAS werkt via lokale overheden als regisseurs en uitvoerders van het programma terwijl het European Disability programma centraal wordt aangestuurd.
- De communicatie en het voordelenaanbod van beide programma's gebeurt gescheiden.

Omwille van bovenstaande redenen is het niet haalbaar om op korte termijn beide programma's op elkaar af te stemmen of te integreren. Beide programma's kunnen ook naast elkaar bestaan.

6.4. Werken met UiTPAS op Vlaams niveau

6.4.1. Bovenlokaal georganiseerde aanbieders maken bovenlokale afspraken mogelijk

UiTPASorganisatoren werken samen met UiTPASregio's voor de uitvoering van het programma. Dit betekent ook dat voor organisatoren die in meerdere regio's activiteiten organiseren, het kansentariaf met elke regio (apart) wordt afgesproken. Waar mogelijk worden deze afspraken meteen gemaakt voor het volledige UiTPASprogramma.

Sport Na School (SNS) is een initiatief van Sport Vlaanderen om jongeren uit het secundair onderwijs te laten kennismaken met diverse sport- en beweegactiviteiten. Het aanbod samenstellen en het verdelen van de pas gebeurt door plaatselijke zogenaamde Follo-medewerkers (gedetacheerde leerkrachten). Samen met Sport Vlaanderen werd op Vlaams niveau afgesproken om het kansentariaf automatisch toe te passen in elke UiTPASregio die hiervoor open stond. Elke UiTPASregio waar SNS operationeel is, is hier vandaag mee ingestapt sinds 2016.

Jaar	SNS-Passen tegen korting
2016	82
2017	221
2018 (tem 1/7)	72
Eindtotaal	375

6.4.2. Koepels en federaties kunnen lokale werking stimuleren en versterken

Veel organisatoren zijn onderdeel van een bredere koepel- of federatiewerking. Zij kwamen in eerste instantie in beeld als de partner die vaak het lidgeld beheert of int. Dat zorgt voor een spanning met lokale organisatoren die hierop wel inkomsten derven bij toepassing van het kansentariaf.

We sloten een samenwerking af met Sporta-Federatie die inspirerend kan werken voor andere (sport)federaties. Het initieel contact over een korting op de federatiebijdrage via UiTPAS leidde uiteindelijk tot een bredere aanpak met een structurele korting voor mensen in armoede en een integrale aanpak die uitmondde in een goedgekeurd dossier voor de beleidspijler 'Laagdrempelig Sporten' bij Sport Vlaanderen.

Op die manier kan de koepel of federatie zijn afdelingen of clubs stimuleren om lokaal in te stappen in UiTPAS. De koepel kan hierover een visie of standpunt innemen, dit opnemen in de eigen communicatie of er in vormingen mee aan de slag gaan. Door UiTPAS ook als marketingtool te ontdekken, krijgen ze bovendien een instrument in handen om het eigen aanbod zelf of via hun lokale ankerpunten extra in de kijker te zetten. Daarnaast hebben heel wat koepels en federaties ook eigen (bovenlokaal) aanbod dat kan instappen in UiTPAS. Ten slotte zijn koepels en federaties ook de perfecte spreekbuis om op basis van de opgedane ervaringen in gesprek te gaan met beleidsaanbevelingen of aan kennisdeling te doen.

Zo waren er ook nog gesprekken met Kunstenpunt, Faro, Vlaams Fonds voor de Letteren, Vlaams Audiovisueel Fonds, VVC, Socius, Cultuurconnect, Femma, Pasar, Gezinsbond, Davidsfonds, VormingPlus, KVLV, Danspunt, Vlamo, Vlaamse Ouderenraad, Wandelsport Vlaanderen, Football Foundation+, Vlaamse Jeugdraad, Commissie Jeugdwerk op de Ambrassade, Koning Kevin, Vlaamse Dienst Speelpleinwerk, Departement Onderwijs - Deeltijds Kunstonderwijs,...

Vlamo, de Vlaamse amateurmuziekorganisatie, heeft van haar RvB goedkeuring gekregen om 80% korting te geven op al haar aanbod, inclusief vormingen, aan mensen met een UiTPAS aan kansentarief. Daarnaast zal Vlamo ook haar lidorganisaties stimuleren om zich lokaal aan te sluiten bij UiTPAS wanneer ze zich in een UiTPASregio bevinden.

FedOS, de Federatie Onafhankelijke Senioren, zowel als Falos, de sportieve Afdeling van de vzw OKRA-SPORT+, een dienst van de kwb, zijn beiden zeer geïnteresseerd om hun aanbod als bovenlokaal te ontsluiten van zodra dit praktisch mogelijk is. Daarnaast gaan zij hun lidorganisaties stimuleren om lokaal aan te sluiten bij UiTPAS waar mogelijk en communiceren naar hun individuele leden over de voordelen van UiTPAS.

Falos gaat eveneens ruimer naar de andere afdelingen van de kwb communiceren over de voordelen van UiTPAS. De bosloop, een jaarlijkse activiteit van Falos, is na aanraden van publiek aangesloten bij het aanbod van het Fonds Vrijtijdsparticipatie.

Danspunt, het steunpunt voor dans in Vlaanderen, bespreekt intern of het eigen festival, Out of the Toolbox, kan aangesloten worden als UiTPAS aanbod bij de regio Gent. Danspunt wil elke bezoeker met een UiTPAS aan kansentarief laten deelnemen aan de sessies van het festival aan 80% korting, met een retributie van 40% voor pashouders uit de regio Gent en een volledige derving van 80% voor pashouders met kansentaruut buiten de regio Gent. Daarnaast willen ze de aansluiting van lidverenigingen bij UiTPAS ook promoten.

6.4.3. UiTPAS creëert slimme lidkaarten: Herita, Museumpas

UiTPAS kan ook gebruikt worden als slimme lidkaart door organisaties. Aan de hand van die slimme lidkaart kunnen lidmaatschapsvoordelen worden toegekend en ontwaard door de leden. Op die manier kunnen organisaties dankzij UiTPAS zicht krijgen op het gebruik en de populariteit van de aangeboden voordelen, de frequentie en spreiding van het gebruik en het profiel van de gebruiker.

Herita

Op dit moment loopt een proefproject met Herita vzw om UiTPAS te gebruiken als slimme Open Monumentenlidkaart. De eerste slimme lidkaart werd gelanceerd op Open Monumentendag op 9 september 2018.

De slimme lidkaart heeft een *look and feel* op maat van de vereniging, maar blijft tegelijkertijd een UiTPAS die de leden toegang verschaft tot het gehele spaar en voordeelprogramma en hen zo de mogelijkheid biedt om te sparen en ruilen tijdens vrijetijdsactiviteiten in meer dan 40 steden en gemeenten bij meer dan 2.000 UiTPASorganisatoren.

Voor mensen in armoede wordt het aanbod bij deze organisaties evenzeer opengesteld aan een verlaagd tarief. Organisaties verbinden zich ertoe pashouders met een kansenstatuut een korting van 80% aan te bieden op het lidgeld en bij deelname aan het aanbod van de organisatie. Daarnaast wordt ook korting gegeven aan mensen in armoede bij alle partnerorganisaties die mee instappen met de organisatie in het UiTPASprogramma. Voor partnerorganisaties die al samenwerken met een bestaande UiTPASregio wordt de verdeelsleutel van de regio gehanteerd voor mensen in armoede uit die regio. In de meeste gevallen betekent dit 20% voor de pashouder, 40% voor de organisator en 40% voor de lokale overheid. Mensen in armoede buiten de regio participeren aan deze activiteiten met een korting van minimaal 40%. Voor partnerorganisaties buiten een bestaande UiTPASregio gelden de bovenlokale afspraken waarbij een pashouder maximaal 20% mag betalen. De resterende 80% wordt gedeeld door de organisator.

Museumpas

museumPASSmusées is een samenwerking tussen de museumgroeperingen uit Vlaanderen, Wallonië en Brussel samen met publiek. Samen richtten ze de cvba-so museumPASSmusées op. De doelstelling van de museumpas bestaat er enerzijds in meer publiek naar de musea te brengen en anderzijds de inkomsten voor de musea op te krikken.

museumPASSmusées bouwt voort op UiTPAS en biedt een abonnementsformule voor onbeperkt toegang tot de deelnemende musea. Mensen in armoede kunnen aan de hand van hun UiTPAS, Paspardoe of A-kaart met kansenstatuut of ticket van Article 27 een museumpas aan een verlaagd tarief aankopen.

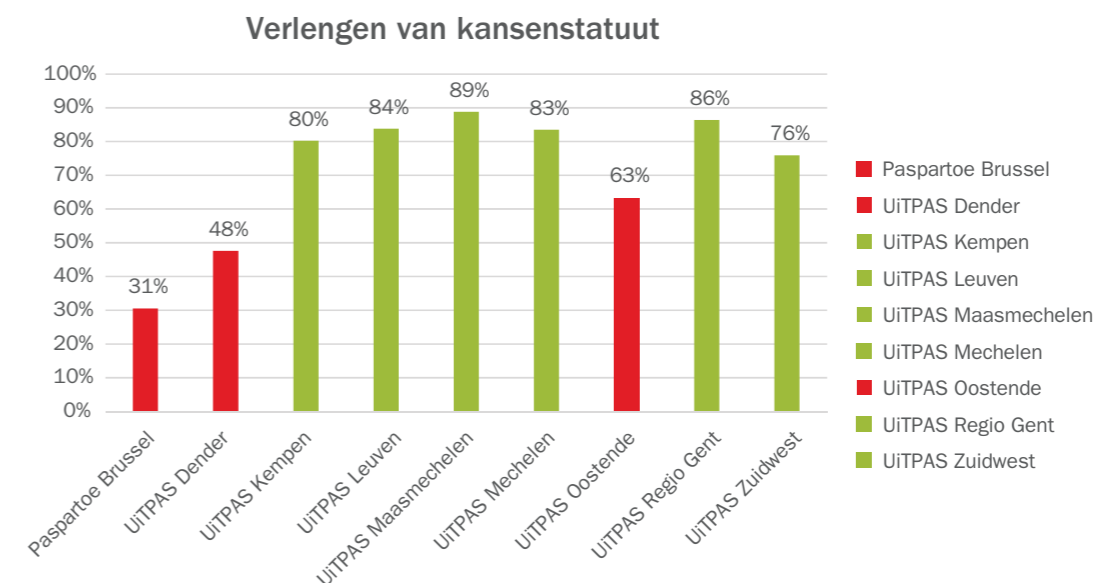
Als bijzondere toepassing van UiTPAS biedt museumPASSmusées de programmabeheerder (cvba museumPASSmusées) en deelnemende de musea heel wat inzichten over het gebruik van de pas, het profiel van de bezoekers en hun ruimere museale participatieprofiel (frequentie, aard en spreiding van de bezoeken).

6.4.4. Het kansenstatuut kan automatisch worden verlengd

Zowat de helft van de UiTPASgebruikers heeft een kansenstatuut. Zij hebben recht op een sterk verminderd tarief bij UiTPASactiviteiten. Hun financiële situatie wordt jaarlijks gescreend. Dit gebeurde in het verleden telkens na het binnenbrengen van de nodige bewijsstukken. De koppeling via het MAGDA-platform met de GSS_Bufferdatabank van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid zorgt ervoor dat dit niet langer noodzakelijk is voor heel wat mensen. Het jaarlijks binnenbrengen van bewijsstukken om de UiTPAS met kansentarief te verlengen kan een drempel vormen voor mensen in armoede en zo ongewild uitval veroorzaken. Deze drempel verlaagt door dit proces te automatiseren. Daarnaast vereenvoudigt de koppeling ook het administratieve werk dat lokale besturen jaarlijks hebben bij het verlengen van het kansenstatuut. Zo resulteert het voor lokale besturen in een administratieve vereenvoudiging die tijd vrijmaakt. Die tijd kan gaan naar andere zaken zoals toeleiding of communicatie.

In 2018 werd de koppeling voor het eerst echt ingezet. De succesvolle operatie betekende een stap vooruit voor 16.619 mensen in armoede uit de gemeenten die instapten in dit pilootproject: Avelgem, Anzegem, Kortrijk, Menen, Kuurne, Wervik, Zwevegem, Turnhout, Oud-Turnhout, Beerse, Vosselaar, Leuven, Maasmechelen en Mechelen. De andere steden en gemeenten krijgen ook de komende jaren de kans om mee in te stappen. Ook de stad Gent controleert en verlengt proactief het statuut. In onderstaande grafiek zien we het effect op het aantal blijvende gerechtigden in regio's die werken met een automatische rechtentoekenning (groen) en de regio's zonder geautomatiseerde screening (rood).

6.4.5. UiTPAS geldt ook binnen DKO

Voortaan krijgen houders van een UiTPAS met kansenstatuut ook in academies korting, zonder bijkomende documenten te moeten voorleggen. Zo sluit de vernieuwde regelgeving binnen het Deeltijds Kunstonderwijs aan bij kortingssystemen die ook elders gelden. Met UiTPAS stimuleren lokale besturen hun inwoners om te participeren aan het culturele en vrijetijdsaanbod. Mensen met geringe financiële middelen betalen via UiTPAS maximaal 25% van het inschrijvingsgeld.

De UiTPAS met kansentarief wordt erkend als bewijsstuk voor het verminderd lidgeld vanuit Vlaanderen. Dit betekent dat een registratie van een inschrijving tegen kansentarief in het UiTPASprogramma voor Onderwijs Vlaanderen (de verificateurs) geldt als 'bewijs' dat hier het verminderd lidgeld mag worden doorgestort i.p.v.

het volledige lidgeld. Heeft iemand geen UiTPAS met kansentarif, maar voldoet die wel aan de criteria van Onderwijs Vlaanderen? Dan zal die zoals voorheen een papieren bewijsstuk moeten binnenbrengen in de academie om het verminderd lidgeld te kunnen verantwoorden naar Vlaanderen.

De steden en gemeenten die met UiTPAS werken beschouwen de academies binnen het deeltijds kunstonderwijs als een gewone UiTPASpartner. Dit betekent dat mensen in armoede nooit meer dan 25% van de basisprijs betalen. De steden en gemeenten zijn vrij om te bepalen welk tarief ze beschouwen als basisprijs. Indien ze kiezen om het kansentarif binnen UiTPAS te berekenen op het verminderd lidgeld (en dus een korting op de korting te geven) zal het bedrag dat de lokale overheid bij past uiteraard groter zijn.

6.4.6. Ook bovenlokaal aanbod wordt toegankelijk

Het kansentarif binnen UiTPAS is geldig binnen de eigen UiTPASregio. Dit is het gevolg van de lokale autonomie om zelf met andere gemeenten afspraken te maken over de verdeelsleutels en doelgroepbepaling voor mensen die recht hebben op het kansentarif.

Aanbod dat buiten de eigen UiTPASregio valt, wordt beschouwd als bovenlokaal aanbod. Vanuit Vlaanderen wordt hiervoor een aanbod aan kortingen georganiseerd vanuit het Fonds Vrijetijdsparticipatie en Iedereen Verdient Vakantie (het vroegere Steunpunt Vakantieparticipatie). De diversiteit aan maatregelen noopten tot een afstemming in functie van duidelijkheid voor de eindgebruiker én de aanbieder.

In juni 2018 keurde de Vlaamse Regering een beslissing goed om dit aanbod te ontsluiten via een bovenlokale toepassing van UiTPAS. Dit betekent dat mensen in armoede met hun bestaande UiTPAS tegen kansentarif ook van de onderhandelde bovenlokale kortingen kunnen gebruik maken. Mensen in armoede die in een gemeente wonen waar nog geen UiTPAS werd geïmplementeerd zullen kunnen gebruik maken van een bovenlokale UiTPAS die hen in een eerste fase al toegang geeft tot het Vlaams onderhandeld aanbod. De stad of gemeente kan hierop dan aansluiten met het eigen lokale aanbod eens hiertoe beslist wordt.

Iedereen Verdient Vakantie (Steunpunt Vakantieparticipatie) screent het sociaal statuut ook aan de hand van UiTPAS

Mensen in armoede verdienen ook vakantie. Via Iedereen verdient vakantie (het vroegere Steunpunt Vakantieparticipatie) van Toerisme Vlaanderen kunnen mensen in armoede een toeristische daguitstap of een binnenlands vakantie boeken tegen verminderde tarieven. Hiervoor kunnen ze zich aanmelden bij het steunpunt of een lidorganisatie. Om de drempel voor hen te verlagen kreeg het steunpunt de mogelijkheid om op basis van het UiTPASnummer het sociaal statuut te screenen. Dit betekent voor iedereen een sterke administratieve vereenvoudiging.

Belangrijk om weten is dat het gros van de mensen zich via de Rap Op Stap kantoren of lidorganisaties van het Steunpunt aanmelden. Het valt te verwachten dat UiTPAS ook daar wordt gebruikt als screening voor de reservaties die gebeuren op het digitaal platform van het steunpunt vakantieparticipatie. Dit wordt niet geregistreerd bij de boeking via de intermediaire toeleider.

Een minderheid van de boekingen gebeurt rechtstreeks via telefoon en/of mail bij het Steunpunt. Ook hier kan UiTPAS worden gebruikt om je sociaal statuut aan te tonen. We stellen vast dat dit voorzichtig ontdekt wordt bij de UiTPASgebruikers.

- 2016: 7 registraties (van 19 rechthebbenden) op een totaal van 1648 registraties
- 2017: 33 registraties (van 52 rechthebbenden) op een totaal van 1873 registraties
- 2018: 31 registraties (van 91 rechthebbenden) op een totaal van 1978 registraties

6.5. Rol van publiek

6.5.1. publiek onderhoudt en ontwikkelt het technisch platform

Het UiTPASprogramma biedt mogelijkheden voor pashouders, organisatoren en lokale besturen

UiTPAS is één programma met mogelijkheden inzake loyalty en het toekennen van kortingen. Zowel pashouders en organisatoren als steden en gemeenten gaan met hetzelfde programma aan de slag en hebben eigen rollen en rechten.

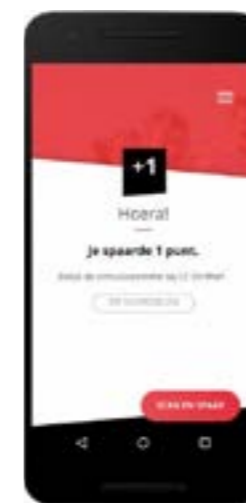
Pashouders

Via het programma kunnen pashouders zich registreren, punten sparen, voordelen opnemen en kortingen toegekend krijgen.

De pashouders beschikken over een fysieke UiTPAS met NFC-chip. De pas is ook uitgerust met een UiTPASnummer die ook als barcode aanwezig is. De pas wordt gebruikt om zich kenbaar te maken online of aan een balie via de hard- en software die bij de organisatoren ter beschikking is. Het is ook mogelijk om de eID hiervoor te gebruiken, al vraagt dit aangepaste (en duurdere) hardware bij de organisatoren. De keuze hiervoor wordt gemaakt door het lokaal bestuur. Zo kan dit bijvoorbeeld in Kortrijk, Wervik en Avelgem.

Daarnaast kan een pashouder de UiTPASapp gebruiken om op elk moment zijn puntensaldo te raadplegen, kaartloos punten te sparen én te ontdekken welke voordelen aanwezig zijn op de locatie waar hij heeft ingecheckt.

Ten slotte kan de pashouder zich ook online aanmelden om te ontdekken welke activiteiten er allemaal plaatsvinden, interessante voordelen op te zoeken en zijn eigen profiel te beheren (bv. opt-in en opt-out voor mailings).

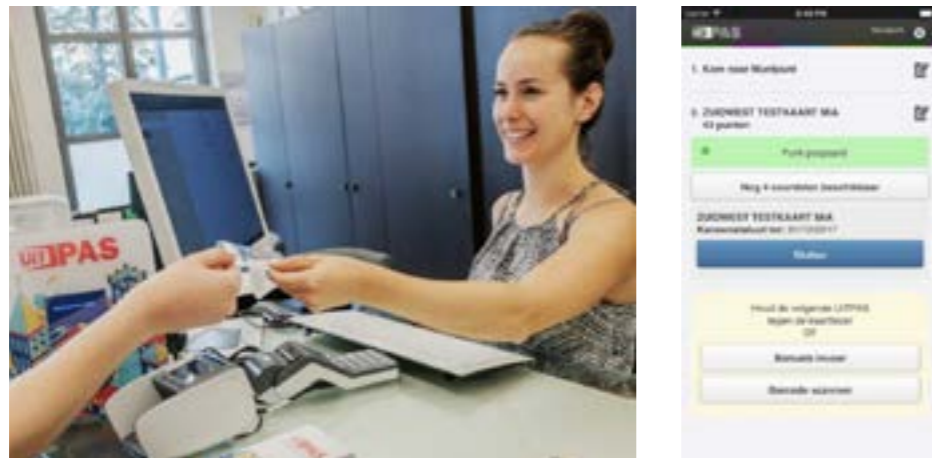

Organisatoren

Organisatoren gebruiken het UiTPASprogramma om bestaande bezoekers te belonen en nieuwe bezoekers te vinden. Ze beschikken hiervoor over enkele tools om punten uit te delen, voordelen aan te bieden en kortingen toe te kennen.

- **Balie-applicatie:** de balie-applicatie is een online programma waarop kan ingelogd worden om via de pc of laptop de verschillende UiTPASacties uit te voeren. Via een aangesloten NFC-lezer kan de organisator de UiTPAS uitlezen en zien welke voordelen de pashouder kan krijgen (punten, voordelen of kortingen). Via de applicatie worden ook nieuwe UiTPASsen geregistreerd. Aan deze balies ligt dan een lezer die zowel de UiTPAS als de eID kan uitlezen.
- **Mobiele applicatie:** organisatoren zonder een vaste balie kunnen gebruik maken van een mobiele app. Via de ingebouwde NFC-lezer of camera voor de barcode kan de UiTPAS worden ingelezen en kunnen de verschillende voordelen worden toegekend.
- **De CID of zuil:** dit is het meest visuele toestel van UiTPAS en voert een voorgeprogrammeerde actie uit zonder tussenkomst van de organisator. Na het scannen van de UiTPAS wordt dus een punt toegekend, een voordeel ingeruild, een lidmaatschap geverifieerd of een kansentariaf geregistreerd.
- In de balie-applicatie is ook een statistiekenpagina ingebouwd waar organisatoren, met volledig respect voor de privacy, gegevens kunnen raadplegen over het algemeen profiel van hun bezoekers, de frequentie waarmee ze langskomen en het effect van bepaalde acties of voordelen.

Organisatoren met een eigen lidkaart kunnen er ook voor kiezen om deze op UiTPAS te plaatsen. Bij het inlezen van de UiTPAS aan de balie wordt dan duidelijk of iemand ook daadwerkelijk lid is van de organisatie en op basis daarvan worden voordelen toegekend.

Lokale besturen en regionale besturen

Steden en gemeenten zijn als UiTPASpartner de regisseur van het hele UiTPASprogramma. Via een backend admin kunnen ze heel wat zaken configureren op maat van hun UiTPAS: de kost van een UiTPAS, de korting voor mensen in armoede, de modaliteiten om een bepaald voordeel op te nemen, de plekken om punten te sparen,... Afhankelijk van hun regio moeten sommige afspraken worden gemaakt op regionaal niveau.

Daarnaast kunnen UiTPASpartners, samen met hun organisatoren, ook aan de slag met de segmentatie tool. Via deze online toepassing kunnen ze hun pashouders segmenteren op basis van enkele kenmerken om hen gericht te benaderen volgens hun interesses. Er kunnen ook automatische mails vertrekken als een pashouder een bepaald aantal punten heeft gespaard of bv. voor de eerste keer een voordeel omruilt.

Via een specifieke 'Monitoring Tool' kunnen UiTPASpartners tot slot snel nagaan of alle 'zuilen' naar behoren werken dan wel nagaan waar er zich een probleem stelt.

UiTPAS wordt continu en participatief (door)ontwikkeld en bijgestuurd

Het UiTPASplatform is een dynamisch gegeven en is in permanente ontwikkeling en optimalisering. Via verschillende kanalen (helpdesk, rechtstreekse partnercontacten, gerichte uitwisselingsmomenten, een online kennisdelingsplatform ...) capteert publiq de signalen, verbeterpunten of suggesties om het programma verder te ontwikkelen en te verfijnen. Deze signalen leggen we samen met meer globale inzichten over de werking van de toepassingen en inzichten en expertise inzake ontwikkelingen op het vlak van techniek en gebruikservaring.

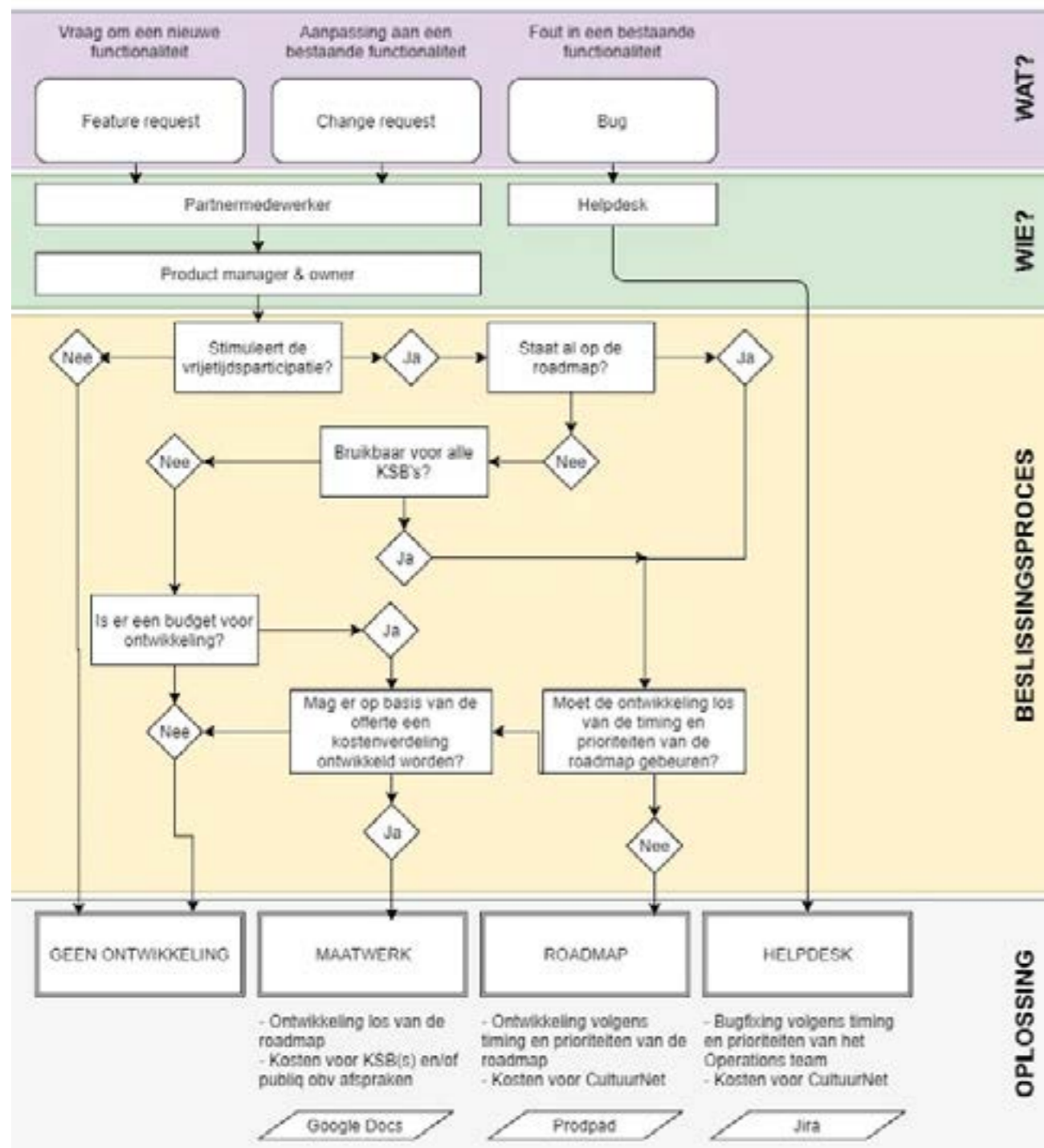
Op basis daarvan worden de signalen gebundeld in concrete projecten die uiteindelijk worden voorgelegd aan de UiTPASpartners. Op basis van gemeenschappelijke noden en voorkeuren worden dan prioriteiten bepaald in overleg met de partners. Finaal beslist publiq over de technische roadmap voor het komende jaar, rekening houdend met het budget en de globale strategie.

Dit betekent dat niet elke vraag van elke partner zomaar leidt tot een ontwikkeling. Soms zijn vragen heel specifiek en eigen aan de noden van een of slechts enkele partners. In dat geval kan het niet worden opgenomen op de algemene roadmap en kan de partner voorstellen om hier zelf in te investeren (mits technisch haalbaar en bijdragend aan de doelstellingen van het UiTPASprogramma). Binnen de coöperatieve geest van het programma kunnen andere partners daarna ook gebruik maken van deze functionaliteiten zoals ze voor de aanvrager zijn ontwikkeld.

Schematisch ziet het er dan als volgt uit:

Flowchart ontwikkeling UiTPAS

Het technisch platform staat ook voor uitdagingen

Diversiteit aan stakeholders en betrokkenen

publiek ontvangt zowel signalen van pashouders, organisatoren als steden en gemeenten. Binnen de ontwikkeling van het platform wordt gestreefd naar enerzijds gebruiksgemak voor

ieder van hen als naar verbeteringen die ook kunnen helpen om de doelstelling (meer deelnemen aan vrije tijd) na te streven.

UiTPAS wil oog hebben voor die brede diversiteit bij zijn gebruikers en partners. Dit betekent in eerste instantie dat de aandacht voor de doelgroep mensen in armoede blijvend nodig is. Hierbij denken we er bijvoorbeeld aan UiTPAS volledig mobiel te maken via een app. Hoewel het smartphonegebruik meer en meer aan het inburgeren is, willen we anderzijds kwetsbare mensen die geen smartphone of niet de nodige vaardigheden hebben, niet uitsluiten. Het mobiele verhaal moet dus aanvullend zijn op de UiTPASkaart.

Een andere spreidstand is de diversiteit aan organisatoren. Het programma wordt enerzijds gebruikt door vrijwilligers van een kleine socio-culturele vereniging of secretaris van een sportclub maar anderzijds ook door grote professionele organisaties zoals BOZAR of het Vlaamse Sport Na School-programma. Waar de ene organisatie het programma één of enkele keren per jaar gebruikt, doet de andere dit dagelijks. Dus ontstaat er een paradox met aan de ene kant noden naar vereenvoudiging en aan de andere kant vragen naar extra toepassingen en functionaliteiten.

Ten slotte hebben ook de verschillende steden en gemeenten verschillende beleidsvisies en -acties. Afhankelijk van de lokale noden liggen de prioriteiten bijvoorbeeld eerder in het uitbouwen van betere marketingtools, het verminderen van de administratie, het uitbreiden van het toepassingsgebied (buiten vrije tijd) tot het inperken van fraudemogelijkheden. Een uiting van de lokale autonomie.

publiek zoekt een evenwicht tussen deze verschillende vragen en belangen met een focus op wat bijdraagt tot de participatieverhogende doelstellingen en het algemeen belang van het programma.

Het belang van snelheid en performantie

Heel wat van de handelingen en registraties binnen UiTPAS gebeuren door of in de nabijheid van de baliemedewerker of organisator van de activiteit. Afhankelijk van het soort activiteit en het soort balie zijn er bepaalde piekmomenten van gebruikers: aan de cinema- of zwembadbalie tijdens (school)vakanties of een half uur voor een specifieke voorstelling begint. Op dat moment is een hoge performantie van het programma nodig om wachtrijen of frustraties te vermijden. Het logisch gevolg is dat deze uitdaging zich het meest stelt ten aanzien van de meest populaire partners in het systeem.

De vraag naar integratie met externe systemen

Een van de winsten die organisatoren zien om de verwerkingsnelheid aan de balie te verhogen is de integratie van UiTPAS in de eigen ticketingapplicatie. Deze systeemtechnische vraag om te koppelen met externe ticketsystemen dient om dubbele registratiehandelingen aan de balie te vermijden of om online verkoop tegen kansentarieff mogelijk te maken. Voor deze integratie zijn publiek en de betrokken gemeente of stad afhankelijk van het platform dat UiTPAS moet integreren. Deze aanpassing vergt een investering van de betrokken leverancier en wordt, in het geval dat de leverancier besluit dit te ontwikkelen, ook doorgerekend naar de afnemer van deze koppeling. Net omwille van de hoge aandacht voor performantie (en dus zo weinig mogelijk extra functionaliteiten) bij dit soort spelers kiest men soms ook bewust om dit niet aan te bieden. Dit is dus niet steeds mogelijk. Waar het wel mogelijk is, geeft het veelal een bijkomende financiële implicatie voor de klant van de leverancier.

6.5.2. Partnerwerk biedt de nodige ondersteuning

publiek vzw ondersteunt steden en gemeenten bij een UiTPASimplementatie van infomoment tot recurrente begeleiding en advies op maat in een breed kennisdelend UiTnetwerk.

Concreet zijn er vier partnermedewerkers die elk als aanspreekpunt fungeren van de gemeenten uit de vijf provincies en de Vlaamse Gemeenschap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zij zijn het aanspreekpunt rond begeleiding en advies inzake vrijetijdscommunicatie. Sinds de uitrol van UiTPAS fungeren zij ook daarvoor als aanspreekpunt om hen daarin te begeleiden van infomoment tot recurrente ondersteuning na implementatie.

Daarnaast zijn er twee specifieke UiTPASmedewerkers die meer bijzondere expertise opbouwen in het maximaliseren van het UiTPASgebruik bij mensen in armoede, de gesprekken met bovenlokale partners, koepels en federaties en het opvolgen van het beleidswerk.

Het spectrum aan vragen en ondersteuning vanuit de regio's is bijzonder breed. Dit vraagt een grote polyvalentie aan expertise. We geven hieronder enkele voorbeelden ter illustratie:

- ondersteuning bij opstellen van een projectplan en een communicatieplan
- operationele vragen in het werken met tools en documenten
- inschatting van financiële impact bij verandering van de criteria voor de doelgroep
- advies en begeleiding bij het opstarten van een regiowerking en de oprichting van een projectvereniging
- vragen over hoe lijsten van mensen met een Verhoogde Tegemoetkoming opvragen
- een kader voor groepspassen: voor wie wel en voor wie niet
- tips en tricks over hoe sportclubs kunnen worden aangesloten
- vorming van baliemedewerkers over het omgaan met mensen in armoede
- BTW-wetgeving bij koppelverkoop met lidkaart/abonnement CC
- ...

7. Voorstellen en adviezen

Een Vlaamse best practice als katalysator voor een vlotte uitrolprocedure met een volwaardig aanbod

Knelpunt

Vandaag wordt UiTPAS uitgerold in een Vlaams kader met enkele basisprincipes (o.m. solidaire kostendeling, geïntegreerd beleid, regiovorming) aan de ene kant en een aantal vrijheidsgraden voor de lokale overheid aan de andere kant. Deze uitrol verloopt traag.

De lokale autonomie biedt de UiTPASpartners de mogelijkheid de lokale UiTPAS af te stemmen op de specifieke context. Bepaalde van die vrijheidsgraden zijn noodzakelijk voor sommige regio's die dit zeer grondig motiveren. Zo kiest het Meetjesland zeer bewust voor een lagere bijdrage voor de aanbieder omdat het veelal om verenigingen gaat. Langs de andere kant geeft dit spanning met bijvoorbeeld bovenlokaal georganiseerde structuren (zowel qua regiovorming als langs de kant van de aanbieder) of de gevraagde technische functionaliteiten. Bij de keuze voor een veel strikter kader in een Vlaamse uitrol, dreigen bepaalde gemeentes of regio's dus niet in te stappen.

Verschillende criteria om de doelgroep te bepalen kunnen leiden tot een gevoel van onrechtvaardigheid bij mensen in armoede of andere stakeholders. Afwijkende dervingspercentages bij aanbieders of kansentarieven per regio in de solidaire kostendeling zorgen dan weer voor spanning bij regionaal georganiseerde aanbieders. Verder merken we dat de voorwaarde tot regiovorming een grote drempel vormt voor kleinere gemeenten. Die voorwaarde heeft als bedoeling om een volwaardig vrijetijdsaanbod te kunnen ontsluiten, ook voor mensen in armoede die wonen in een gemeente met een minder groot vrijetijdsaanbod. Met de uitbouw van een bovenlokaal aanbod via UiTPAS, kan daar in eerste instantie vanuit Vlaanderen een antwoord op gegeven worden. Op die manier kunnen regionale samenwerkingen meer organisch groeien, zonder het als expliciete voorwaarde te stellen bij lancering.

De UiTPAScommissie stelt vast dat regio's soms traag groeien als het politiek water te diep is. Tegelijkertijd merken ze ook dat de veelheid aan regionale structuren soms moeilijk beheersbaar en transparant blijft. Eén trekkende organisatie voor een UiTPASregio geniet volgens de commissie de voorkeur. De praktijk bevestigt dit bovendien. Zeker voor kleinere lokale besturen is de schaal van een regiowerking voordelig. Om tot zo'n regionale *taskforce* te komen zijn er stimulansen en ondersteuning vanuit Vlaanderen nodig, oordeelt de UiTPAScommissie. Zo blijven ook kleinere gemeenten niet achter voor wie het uitblijven van zo'n regionale samenwerking hen anders dreigt uit te sluiten. Ze zien ook inhoudelijke ondersteuningsmogelijkheden vanuit de Vlaamse bovenbouw vanuit demos, publiek en het nieuwe bovenlokale steunpunt.

Ten slotte benadrukt de commissie het belang om het principe van solidaire kostendeling blijvend structureel te verankeren in het licht van een duurzame en gedragen financiering op de lange termijn. Cruciale succesfactoren zoals het betrekken van mensen in armoede aan de projecttafel én de flexibiliteit om armoede niet te herleiden tot formele statuten zijn ook binnen een toekomstige uitrol blijvend nodig.

Mogelijke oplossing

We adviseren drie parallelle uitroltrajecten waar steden en gemeenten kunnen van gebruik maken:

- Alle steden en gemeenten kunnen een dossier indienen dat beantwoordt aan een Vlaams *best practice*-model. Deze steden en gemeenten kunnen dan gestimuleerd worden om door te groeien naar een regio. Steden en gemeenten die van het best practice model willen afwijken, dienen dit grondig te motiveren.
- Steden en gemeenten worden ondersteund naar een regionaal kandidaatstellingsdossier met ondersteuning via het decreet bovenlokaal cultuurbeleid.
- De bestaande aansluitmogelijkheden bij een bestaande regio blijven behouden.

Een *best practice*-model kan de instap vereenvoudigen, waarbij een minimale uniformiteit wordt gewaarborgd opdat groeiende regio's later ook makkelijker bij elkaar kunnen aansluiten.

Dat Vlaams best practice-model bestaat uit:

- een solidaire kostendeling 20-40-40 (pashouder, organisator en lokale overheid)
- doelgroepcriteria voor mensen in armoede die gebaseerd zijn op het statuut Verhoogde Tegemoetkoming en mensen die leven in een collectieve schuldenregeling
- de verplichte aanwezigheid van een lokaal netwerk met afsprakennota
- de betrokkenheid van zowel het gemeentelijk georganiseerde cultuur-, jeugd- en sportaanbod als minimumaanbod bij lancering
- een onderschreven intentie om op termijn regionaal te gaan samenwerken en een visie binnen welk samenwerkingsverband men dat ziet. Het nieuwe decreet betreffende de bovenlokale cultuurwerking kan de opstart van zo'n regionale samenwerking in het kader van UiTPAS ondersteunen.

De UiTPAScommissie wil bewaken dat een vlottere en snellere uitrolprocedure niet leidt tot opnieuw gefragmenteerde lokale afspraken en eilandjes. Net de regionale kracht en intergemeentelijke mobiliteit zijn een sterkte van UiTPAS, volgens hen. Minstens de intentie, maar ook de concrete planning om tot een uiteindelijke regio te komen blijven een belangrijk aandachtspunt in de beoordeling.

Een afwijking op het Vlaamse best practice-model kan aan kandidaat UiTPASregio's worden toegestaan voor wat betreft het aandeel van de organisator binnen de solidaire kostendeling, zolang deze minimaal 10% bedraagt. Ook naar afbakening van de doelgroep kunnen grondig gemotiveerde keuzes aanvaard worden, na afweging door de betrokken commissie.

Hoe meer gelijkvormigheid er in de regio's ontstaat, hoe groter de mogelijkheid om te evolueren naar dynamische regio's met bilaterale afspraken over het kansentarief. Zo zijn inwoners van grensgemeenten niet langer gebonden aan het kansentarief binnen die ene regio waar hun gemeente deel van uitmaakt.

Wie kan dit doen?

Bij een aansluiting van een nieuwe gemeente in een regionale samenwerking zijn het de bestaande partners van de samenwerking die deze dienen goed te keuren.

Steden en gemeenten die een nieuwe regio willen oprichten beslissen zelf of ze een apart kandidaatsdossier of als regio indienen. De UiTPAScommissie beoordeelt deze dossiers op basis van de geldende criteria en de inhoudelijke uitwerking.

De beslissing om het aantal indienmomenten uit te breiden naar 2 en in de beoordeling sterk rekening te houden met een zo uniform mogelijk afsprakenmodel en het beoogde vrijetijdsaanbod, eerder dan het effectief aantal inwoners, moet worden gedragen door de Vlaamse stuurgroep UiTPAS en de UiTPAScommissie. De indiendata werden vastgelegd op 15 maart en 15 oktober. Deze laatste datum ligt, na goedkeuring door de UiTPAScommissie, kort na de deadline voor de nieuwe afsprakennota's van de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie die al een goede basis vormen voor een UiTPASimplementatie. Deze kan in voege gaan vanaf het werkingsjaar 2019.

UiTPAS wordt centraal ondersteund, regionaal gecoördineerd en lokaal uitgevoerd

Knelpunt

UiTPAS werkt vandaag typisch op een regionale schaal. Door deze intergemeentelijke samenwerking verzamelt zich een breed vrijetijdsaanbod voor inwoners uit grotere (centrum)steden en omliggende gemeenten. Vrijetijdsparticipatie stopt niet aan de gemeentegrenzen. De samenwerking biedt voordelen om gezamenlijk te communiceren en goede praktijken met elkaar te delen. Omgekeerd kunnen gezamenlijke uitdagingen worden aangepakt die anders niet mogelijk zijn op de schaal van elke individuele gemeente.

Vandaag zien we sterke verschillen in de taken die lokaal dan wel regionaal worden opgenomen. De UiTPASregio's zijn zoekende hoe een regionale samenwerking op te starten dan wel te continuëren. Centraal rijst de vraag in welke structuur er moet worden overlegd, op welke manier dit kan worden gefinancierd en wat taken zijn die beter lokaal, dan wel regionaal worden opgenomen. Naast een afgesproken beslissingsproces omvat dit ook operationele taken en inhoudelijke ondersteuning op vlak van cultuur, jeugd, sport en welzijn. Welke taken kunnen best lokaal worden opgenomen en waar ontstaan voordelen om sommige taken meer te centraliseren.

Mogelijke oplossing

publiq stelt een volgende taakverdeling voor als best practice:

- Het lokale niveau sluit het dichtst aan bij de inwoner en de lokale organisatoren. Zij zijn dus best geplaatst om een sterk uitvoerende rol te spelen:
  - een gezamenlijk beleid over de verschillende diensten
  - aansluiten en opvolgen van de samenwerking met aanbieders
  - de operationele werking van UiTPAS lokaal opvolgen
  - de verdeling van UiTPAS en lokale acties ter promotie en gebruik
  - de werking van het lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie
  - het verzamelen van voordelen
  - de eerstelijns helpdesk
- Het regionale niveau coördineert de lokale uitvoering. Het doel van regiowerking is dat ze een inhoudelijke regisserende en uitvoerende rol kan opnemen binnen een participatieverhogend beleid (zie hieronder). Belangrijk hierbij is de transversale aanpak vanuit de regio en de ondersteuning vanuit cultuur, jeugd, sport en welzijn waarin de expertise dient te worden opgebouwd. Die transversale aanpak is dus nodig zowel op lokaal, regionaal als Vlaams niveau.

De coördinerende rol van zo'n regionaal niveau situeert zich dan op:

- regie en aanspreekpunt over de regionale afspraken
- inhoudelijke en transversale ondersteuning voor de lokale overheden op vlak van promotie en integreren van zowel cultuur, jeugd als sport met aandacht voor mensen in armoede en toeleiding. Hiervoor is een structurele Vlaamse ondersteuning nodig.
- operationele taken die schaalvoordelen bieden door het centraliseren ervan:
  - intergemeentelijke facturatie
  - groepsaankopen
  - promotiecampagnes en direct marketing op regionaal niveau als aanvulling op de lokale promotie
  - opvolgen van administratie rond intergemeentelijke facturaties
  - ...
- publiq zorgt voor centrale ondersteuning in samenwerking met de andere actoren uit de Vlaamse bovenbouw. Er worden een aantal taken uitgevoerd en gecoördineerd die omwille van de schaalvoordelen best centraal kunnen gecoördineerd worden:
  - bovenlokale communicatie over het aanbod en voordeelwerking van UiTPAS aansturen
  - platformontwikkeling met een gepast governance model waarmee de verschillende stakeholders betrokken worden
  - de organisatie van kennisdeling tussen de diverse UiTPASpartners
  - begeleiding en advies van steden en gemeenten bij de opstart en werking van UiTPAS
  - afstemming, samenwerking en doorverwijzing tussen bovenbouworganisaties zoals Demos, Cultuurconnect, toekomstig Steunpunt Bovenlokaal Cultuurbeleid ...
  - opvolgen van algemene tendensen
  - de toepassing van het uitrolkader (zie hoger "drie parallelle uitroltrajecten")
  - het bovenlokale aanbod tegen kansentarif voor mensen in armoede ontsluiten
  - tweedelijns support en -helpdesk

Wie kan dit opnemen?

Het vormen van UiTPASregio's is een proces dat lokale besturen initiëren. Op basis van de bestaande samenwerkingsverbanden, een gezamenlijke identiteit of andere redenen zoals een te verwachten vrijetijds mobiliteit beslissen ze om samen te gaan werken. De Vlaamse overheid is best geplaatst om hier een kader voor te ontwikkelen dat deze samenwerkingen stimuleert en ondersteunt. We zien hier een ondersteuningsrol weggelegd voor het op te richten 'Steunpunt Bovenlokaal', maar ook voor het afstemmen van de verschillende regionale kaders vanuit zowel cultuur, jeugd en sport zodat deze optimaal aansluiten met deze transversale manier van werken op het lokale niveau.

Een niet-stigmatiserende vrijetijdskaart of een transversale sociale kortingskaart? Een kader en pragmatiek lijken aangewezen

Knelpunt

Op vraag van de Vlaamse Regering en met de steun van het Netwerk tegen Armoede werd een niet-stigmatiserend programma om de vrijetijdsparticipatie te verhogen opgestart. Deze opdracht wordt met UiTPAS uitgevoerd door publiek en dit op basis van haar expertise in het vrijetijd domein, het bestaande UiT-netwerk met steden en gemeenten en de digitale basis (het publiekplatform) om dit te realiseren.

Lokaal ontstaan ondertussen dynamieken en voorstellen om ook andere (sociale) voordelen te koppelen aan UiTPAS.

Het meest prominent is de vraag van heel wat UiTPAS-regio's om via UiTPAS in te zetten op de verlaging van de schoolfactuur zodat meer kinderen in armoede zonder drempels kunnen deelnemen aan de georganiseerde cultuureducatieve uitstappen op school. Daarnaast zien de steden en gemeente de UiTPAS op school voor kinderen en jongeren ook als een extra stimulans om hen toe te leiden naar het vrijetijdsaanbod in de buurt.

Mogelijke oplossing

publiek adviseert het behoud van het vrijetijdsprogramma als primaire focus en opdracht en ziet mogelijkheden om andere toepassingen uit te testen en bij succes te laten opschalen, doch binnen een duidelijk afsprakenkader. Zo dient de ontwikkeling en ondersteuning van deze toepassingen extern opgevolgd en ondersteund te worden vanuit de betrokken sector en in overleg met publiek. De UiTPAS-commissie gaat akkoord met deze manier van werken.

Via een mix van centrale en lokale marketing en promotie kan de troef van een Vlaams spaar- en voordelenprogramma worden verzilverd. Gecombineerd met de koppeling van het bovenlokale aanbod aan kortingen voor mensen in armoede kunnen zowel mensen in armoede als algemene pashouders nog beter worden bereikt, en gemotiveerd tot participatie.

UiTPAS is een écht vrijetijdsprogramma dat de lokale samenwerking tussen de verschillende diensten versterkt. Het gaat dan in hoofdzaak over cultuur, jeugd, sport, het OCMW en de verschillende lokale stakeholders uit het welzijnsveld. Deze geïntegreerde manier van werken verdient ook een Vlaamse vertaling in een transversale ondersteuning vanuit deze respectievelijke domeinen.

Vandaag wordt UiTPAS ook gebruikt als identicator voor toepassingen en voordelen buiten de vrijetijdssfeer. Om de merkwaarde van UiTPAS als (niet-stigmatiserende) vrijetijdskaart te vrijwaren, werd een kader opgesteld dat bepaalt dat dit discreet en via gerichte communicatie dient te gebeuren. Zo kan de de pashouder die dit recht wil uitoefenen zich met een UiTPAS kenbaar maken. Deze toepassingen van UiTPAS buiten het vrijetijd domein worden verder niet inhoudelijk of systeemtechnisch ondersteund vanuit publiek. publiek rekent voor dergelijke integraties buiten de vrijetijdssfeer bijgevolg een marktconforme vergoeding aan.

Wie kan dit opnemen

Zowel de lokale besturen, particuliere platformen als de Vlaamse overheid spelen een cruciale rol in de ontwikkeling van een Social Smart City. Zij formuleren noden en gaan op zoek naar passende instrumenten en platformen om dit slimme beleid vorm te geven. Bij grondig uitgewerkt voorstellen om UiTPAS in te schakelen

zal dit vanuit publiek steeds worden onderzocht. Hiervoor kunnen testtrajecten worden opgezet om de impact te onderzoeken op de eindgebruiker en de initiële vrijetijdspropositie van UiTPAS. Om dit haalbaar te houden zullen de aanvragers van deze extra toepassingen moeten voorzien in de nodige middelen en kaders om dit te onderzoeken en eventueel, bij een positieve evaluatie, implementeren.

Binnen de Smart City-context ontstaan diverse platformen met verschillende diensten voor gebruikers. De nood aan een meer centrale aanpak vanuit de lokale overheid in functie van een klantvriendelijke e-government groeit dagelijks. Op termijn zien we UiTPAS als een onderdeel/module van een breder Social Smart City-Platform waar burgers zelf kunnen aangeven van welke diensten en programma's ze kunnen en willen gebruik van maken. In de inhoudelijke bespreking bij de beheersovereenkomst 2017-2021 tussen publiek en de Vlaamse overheid wordt daarover gesteld dat het nog onduidelijk is hoe deze markt zich zal ontwikkelen en consolideren. publiek stelt zich tactisch op om in ieder geval de doelstellingen van UiTPAS te vrijwaren, net als de uitrol van het instrument over heel Vlaanderen.

UiTPAS is een dynamisch en groeiend programma. Dit rapport maakt duidelijk dat de effecten voor mensen in armoede significant zijn mits een omkaderd lokaal beleid, maar ook dat de Vlaming graag spaart en open staat om persoonlijk begeleid te worden doorheen het rijke vrijetijdsaanbod in Vlaanderen en Brussel. UiTPAS dient zich aan voor een lokaal vrijetijdsparticipatie-beleid dat sterk en geïntegreerd samenwerkt, en dat met data-inzichten en -analyses weloverwogen beleidskeuzes wil maken. Die slimme, digitale overheid staat dicht bij de burger en is de Smart City van de toekomst. UiTPAS pioniert hier en daar nog en integreert al op andere plaatsen. UiTPAS heeft de ambitie om uit te groeien tot een volwaardig onderdeel van een Social Smart City als een collectief platform dat meer mensen, meer goesting geeft om meer deel te nemen aan het vrijetijdsaanbod.

8. Managementsamenvatting

UiTPAS is een spaar- en voordelenprogramma dat vrijetijdsparticipatie wil stimuleren. Dat gebeurt via een puntenspaarsysteem: per deelname aan een UiTPASactiviteit ontvangt de pashouder één punt. Die punten worden verzameld op het profiel van de pashouder en kan hij omwisselen voor voordelen.

Specifiek aan UiTPAS is de extra aandacht voor mensen in armoede. Zij krijgen namelijk bovenop de spaar- en ruilkansen eveneens een structurele korting op het vrijetijdsaanbod dat het UiTPASlabel draagt.

UiTPAS wordt uitgevoerd door publiek vzw en is opgenomen in de beheersovereenkomst die de organisatie sloot met de Vlaamse overheid. Daarin staat dat minstens 100 steden en gemeenten met UiTPAS aan de slag zijn tegen eind 2021 voor minstens 300.000 pashouders waarvan minstens 100.000 mensen in armoede. In totaal wordt er gemikt op 12,5 miljoen gespaarde punten. Deze doelstellingen kaderen in de bredere ambitie van het Vlaams regeerakkoord 2014-2019 om UiTPAS verder uit te rollen en het aantal lidkaarten en kortingsystemen zoveel als mogelijk te vereenvoudigen en vervangen.

UiTPAS verhoogt participatie en beantwoordt de meerwaarde van een persoonlijke vrijetijdsgids

Zodra UiTPAS in een regio beschikbaar is, participeren mensen in armoede meer aan het vrijetijdsaanbod. Duidelijke beleidskeuzes met investeringen in omkadering en toeleiding zijn een belangrijke succesfactor.

Het potentieel van het spaar- en voordeelprogramma wordt duidelijk bevestigd, maar vraagt een centralere en meer strategisch onderbouwde aanpak.

Het doel van UiTPAS is participatie bevorderen. Uit de verschillende onderzoeken is gebleken dat dit doel bereikt wordt voor de participatie van mensen in armoede. Dit wordt bevestigd in de cijfers en de antwoorden van zowel de meerderheid van de mensen in armoede, de organisatoren als de deelnemende steden en gemeenten. UiTPAS is een groeiend programma en het aantal gebruikers stijgt nog elk jaar, ook in de oorspronkelijke pilootregio (Aalst en co.). Voor wat betreft de effectieve participatiegraad ten opzichte van het totaal aantal pashouders stellen we een aanhoudende groei vast.

De pashouder die gebruik maakt van het spaar- en voordeelprogramma ziet hierin zeker opportuniteiten. Een deel van de pashouders blijkt echter nood te hebben aan meer gerichte en gepersonaliseerde informatie over bijvoorbeeld de omruilmogelijkheden. Steden en gemeenten geven aan meer 'ruimte' nodig te hebben om hier grondig op in te zetten. Regionale samenwerking en ondersteuning blijkt vaak noodzakelijk en effectief.

UiTPAS is een instrument dat veel lokale en regionale processen in zich verbindt. Het instrument bereikt een steeds groeiend aantal pashouders die deelnemen aan een uitbreidend aanbod. Alle betrokkenen moeten onder meer vertrouwd geraken met het technisch platform en vragen veel ondersteuning in de verschillende groeifases van het project die telkens een nieuwe uitdaging met zich meebrengen.

Startende UiTPASpartners hebben nood aan passende opstartondersteuning

Ook steden en gemeenten die nog niet met UiTPAS aan de slag gingen, geloven in UiTPAS als een meerwaarde voor hun vrijetijdsbeleid. Ze zien het als instrument voor intensievere samenwerking tussen de betrokken diensten en een vlot, niet-stigmatiserend kortingsysteem voor mensen in armoede. Het creëren van een breed draagvlak en het samenbrengen van de nodige capaciteit aan menskracht is een uitdaging die niet alleen lokaal, maar vooral inzake de regionale samenwerking speelt. publiek zorgt hierbij voor de noodzakelijke adviezen en ondersteuning, maar het gebrek aan capaciteit weerhoudt besturen vandaag om de stap te zetten. Voldoende regionale en lokale capaciteit en draagvlak vormen dus een noodzakelijke voorwaarde die sommige besturen voorzichtig maakt en maakt dat de instap in UiTPAS soms meer tijd vraagt.

UiTPAS implementeren is een uitdagend traject qua workload en mag niet licht worden opgevat. Het programma grijpt immers lokaal in op werkprocessen en bestaande diensten. De betrokkenheid van velen is noodzakelijk. Een adequate ondersteuning voor de lokale besturen vertrekt vanuit een aanmoedigend Vlaams beleidskader enerzijds en vanuit een bottom-up gegroeide regionale beleidsvisie anderzijds

De manier van werken varieert tussen de lokale besturen. Dit is logisch en noodzakelijk aangezien de lokale UiTPAS goed moet inpassen in de plaatselijke context. Dit maakt de instap en opstart moeilijk om volledig te standaardiseren. Net daarom begint het traject met een uitgebreide analyse van de beginsituatie en het in kaart brengen van afstemmingsnoden tussen diensten. Lokale besturen nemen de tijd om een stevig draagvlak te creëren bij de diensten en het bestuur en een visie te ontwikkelen en die niet alleen gemeentelijk maar ook regionaal te vertalen in gemeenschappelijke beleidskeuzes.

Inpassing in de lokale context vraagt voorbereiding, visie en flexibiliteit

Er wordt nooit helemaal van een wit blad vertrokken voor wat betreft het lokaal beleid met betrekking tot participatie van mensen in armoede. Een bestaande aanpak veranderen roept al eens weerstand op bij de lokale administratie en de partners in het veld.

Aanbieders die met UiTPAS door de solidaire kostendeling zelf inkomsten derven, daar waar voorheen de lokale overheid alle kosten droeg, moeten daartoe gemotiveerd worden. Er zijn ook vaak linken met andere beleidsdomeinen die in UiTPAS een meerwaarde moeten kunnen zien. Samengevat moeten alle betrokkenen overtuigd worden dat de mensen in armoede er op vooruit gaan en dat het financieel haalbaar blijft. Daarom is het aangewezen om met betrekking tot de UiTPAScriteria een zekere marge te gedogen, voor zover het tijdelijk is en de principes van UiTPAS niet in gevaar brengt.

Collectieve spaar- en voordeelprogramma's duiken vanuit verschillende hoeken op, en dit ter promotie van de lokale economie, gemeenschapsvormend gedrag en vrijetijdsparticipatie. De doelstelling, het stimuleren van een gewenst gedrag, is bij elk programma anders, maar de geboden voordelen situeren zich vaak in de

vrijtijdssector. Het ene programma sluit het andere niet uit, en UiTPAS moet zich met haar inclusieve en vrijetijdsbrede propositie blijvend verankeren in de lokale beleidskeuzes.

Regionale samenwerking is onmisbare hefboom die ook uitdagingen stelt

Er is nood aan een kader voor regionale samenwerking rond UiTPAS. De bestaande samenwerkingsverbanden zijn erg verschillend. Enerzijds blijft het kader of domein waaruit ze werden opgericht, doorwerken in hun actuele opdracht en focus. UiTPAS komt hier als extra 'opdracht' erbij zonder dat dit veelal formeel en financieel wordt vertaald. Anderzijds leidt UiTPAS in andere regio's tot extra (vaak informele) samenwerkingsverbanden. Ook de beoordelingscommissie UiTPAS bevestigt de noodzaak en opportuniteiten van regionale samenwerking rond UiTPAS.

De transversale aanpak van UiTPAS (cultuur, jeugd, sport en welzijn) vergt expertise op de diverse gebieden en vraagt regio en ondersteuning van de regio om de lokale besturen hierin recurrent te ondersteunen. Het is ook duidelijk dat het centraliseren van een aantal operationele taken op regionaal niveau schaalvoordelen biedt. We zien inhoudelijk aansluiting bij deze manier van werken in het Regiodecreet voor een bovenlokale cultuurwerking. Maar dit decreet voorziet enkel projectmatige ondersteuning, recurrente ondersteuning is gereserveerd voor een louter regisserende rol op regioniveau. Dit uitgangspunt houdt risico's in voor een structurele regionale samenwerking en een uniform afsprakenkader. Het decreet voorziet niet in de ondersteuning van een operationele rol, die vandaag nochtans door heel wat besturen wordt gewaardeerd en de huidige werking haalbaar maakt. Een bij voorkeur maximaal aansluitende regiovorming voor cultuur, jeugd en sport - binnen de geldende decretale kaders per beleidsdomein - is tot slot zeer wenselijk.

Samenwerken en een geïntegreerde aanpak zijn noodzakelijke voorwaarden voor effectieve participatiebevordering met UiTPAS

Kiezen voor een geïntegreerd lokaal vrijetijdsparticipatiebeleid bij het opzetten en operationaliseren van UiTPAS als participatiebevorderend programma loont. Zo komt UiTPAS ten volle tot zijn recht.

Geïntegreerd vrijetijdsbeleid brengt participatiegegevens en inhoudelijke expertise rond dezelfde tafel

UiTPAS faciliteert en inspireert vrijetijds- en welzijnsdiensten om meer samen te werken en expertise te bundelen. De verzamelde participatiedata zetten bovendien aan tot een integraler en cijfermatig onderbouwd beleid. Om duurzaam en accuraat te zijn, is het noodzakelijk dat deze vergaarde participatiegegevens op een technisch performante en arbeidsluwe manier kunnen worden verzameld.

De workload van een goed uitgewerkt projectplan, zeker tijdens de implementatiefase van UiTPAS, mag niet onderschat worden. Maar het is ook een groeiproces waarbij de effecten inzake een betere integratie van de diensten en de onderlinge samenwerking een duidelijke winst zijn. Bovendien wordt de basis gelegd voor een doordacht beleid, waarbij de met UiTPAS gegenereerde data ondersteunend kunnen zijn. Deze participatiedata laten ook toe om veel gericht en persoonlijker te communiceren over het vrijetijdsaanbod. Het vergt natuurlijk beleidskeuzes om hier ook echt op in te zetten. Het permanent onder de aandacht houden, het behouden en delen van de kennis over de werking van het UiTPAS is soms een uitdaging bij personeelsverloop of wisselende contactpersonen met de partners.

De systeemtechnische performantie van UiTPAS kan nog beter. Dit zowel qua snelheid als integratie met andere bestaande systemen, voornamelijk aan de balies. Zo'n integraties zijn meestal een onafhankelijke beslissing van de leveranciers van die systemen en dit kan duur en complex zijn. Hier speelt de wet van vraag en aanbod. Alleen de afnemers van deze systemen, m.a.w. de steden en de gemeenten i.c. hebben echt impact, bijvoorbeeld door deze verwachtingen op te nemen in de gunning van een systeem of in overleg met andere lokale besturen aan te vragen.

Tot slot dient onderzocht hoe de regioverantwoordelijken nog beter betrokken kunnen worden bij het opstellen en plannen van de product roadmap van UiTPAS.

Hogere participatie vergt draagvlak bij mensen in armoede en voldoende budget

De positieve effecten op de participatie van mensen in armoede met UiTPAS is vaak mee toe te schrijven aan gerichte toeleiding en de ondersteuning van groepswerkingen binnen de welzijnscontext. Het betrekken van doelgroep-expertise bij communicatieve uitdagingen, de selectie van een gepast aanbod of als klankbord in beleidsprocessen is een duidelijke meerwaarde. Daarnaast heeft een hogere en bredere participatie als effect dat ook aanbieders nieuwe ondersteuningsnoden ervaren in het ontvangen en omgaan met de doelgroep. Steden en gemeenten signaleren de uitdaging om in een context van stagnerende of zelfs dalende middelen de toenemende participatie van de doelgroep financieel draagbaar te houden.

Om het participatieverhogend effect bij mensen in armoede te realiseren is een omkaderende toeleiding een belangrijke succesfactor. Mensen in armoede rond de tafel, via hun verenigingen, is verrijkend voor de besluitvorming. Het garandeert een directe link naar toeleiding, die vaak in groep gebeurt. Het faciliteren van groeps participatie vormt voor de meest kwetsbaren de opstap naar een kennismaking met het aanbod, dat voor hen vaak onbekend en dus onbemind is. Met de UiTPAS kan men beroep doen op een betaalbaar tarief, hetzij in het kader van individuele participatie, al dan niet met ondersteuning, hetzij in groep. De verenigingen zijn hiervoor een onmisbare schakel.

Verenigingen kunnen ook een belangrijke bijdrage leveren inzake vorming en sensibilisering rond armoede. Hun opgebouwde expertise is waardevol voor organisatoren die een nieuw publiek ontvangen aan de balie. Vrijetijdsaanbieders gaan op zoek hoe ze hun werking toegankelijker kunnen maken en adequater kunnen omspringen met een diverser publiek. Armoedeverenigingen, die vandaag vaak werken met vrijwilligers. Het is dus belangrijk dat de aanwezige expertise in deze armoedeverenigingen voldoende ondersteuning krijgt zodat ze deze essentiële dialoog ook degelijk kunnen opnemen.

Een rijk en divers aanbod overstijgt de gemeentegrenzen

De diversiteit en volume van het UiTPASaanbod is sterk afhankelijk van de regio en de lokale beleidskeuzes. UiTPAS kan bijvoorbeeld als instrument geïntegreerd worden in bestaande afspraken en samenwerkingen. Belangrijk hierbij is ook de aandacht voor regionaal georganiseerde aanbieders. Deze aanbieders streven naar een uniforme aanpak van het kansentariaf in hun totale werking. Een belangrijke succesfactor van UiTPAS bij de doelgroep is het toepassen van het kansentariaf bij laagdrempelig, populair en vaak commercieel vrijetijdsaanbod zoals (recreatie)zwembaden, filmzalen en ijspistes.

Om een divers en rijk aanbod te garanderen hebben lokale besturen de nodige vrijheid nodig om de UiTPAScriteria (voornamelijk rond de solidaire kostendeling) met de lokale realiteit te verzoenen. Met sommige aanbieders zijn afspraken op maat nodig om het voor de betrokken partners budgettair en praktisch haalbaar te houden. Dit kan door (financiële) stimulansen of garanties in te passen in (subsidie)reglementen. Maar lokale besturen nemen UiTPAS ook best mee op als voorwaarde bij de aanbesteding van publiek-private samenwerkingen. Hierbij moet wel voldoende ruimte blijven voor transitiemaatregelen naar het Vlaamse kader voor UiTPAS.

Samenwerking rond UiTPAS met regionaal of nationaal georganiseerde organisaties kan door verschillende lokale regelingen een uitdaging worden. Deze organisaties zijn op zoek naar een uniforme manier om het kansentariaf toe te kennen aan mensen in armoede. Cruciaal is dat de bijdrage die mensen in armoede moeten betalen steeds dezelfde is. Meestal wordt 20% verkozen als de bijdrage die door de doelgroep zelf gedragen wordt, een percentage dat ook vanuit de armoedeorganisaties als *best practice* wordt gepromoot. Maar in regio's die werken met een ander percentage lukt dat niet. In extreme gevallen gaan aanbieders, afhankelijk van de geldende financiële afspraken, slechts in zee met één of enkele regio's.

Laagdrempelige en dus populaire vrijetijdsactiviteiten (bv. film of zwemmen) worden meer en meer ondergebracht in publiek-private samenwerkingen. Het onderhandelen van kortingen voor mensen in armoede met deze structuren blijkt vaak bijzonder moeilijk, waardoor het aanbod uit de boot dreigt te vallen. Het opnemen van UiTPAS in het lastenboek door de lokale besturen zou terzake een grote stap voorwaarts zijn.

UiTPAS is een inspirator voor een Social Smart City

Op lokaal niveau zien we integraties van bestaande getrouwheidsprogramma's en abonnementsystemen op UiTPAS, en dit over de verschillende vrijetijd domeinen (cultuur, jeugd, sport) heen. Er komen ook heel wat vragen om andere sociale voordelen te koppelen aan UiTPAS. UiTPAS biedt immers een passend instrumentarium voor een "Social Smart City", de slimme stad waarbij, naast efficiëntieverhoging op het vlak van mobiliteit en energie door technologie, ook aan inclusiviteit wordt gewerkt met een geïntegreerde aanpak die participatie bevordert, drempels wegwerkt, automatisch rechten toekent en daarbij data ter evaluatie en bijsturing genereert.

Er zijn reeds talrijke toepassingen binnen de vrijetijdssfeer, en nieuwe dienen zich aan. UiTPAS integreert regionaal reeds tal van voordeelpassen en lidmaatschappen van bijvoorbeeld jeugdhuizen, cultuurcentra, sportinitiatieven,... Met Herita (Open Monumenten) wordt voor het eerst een nationale lidkaart op het UiTPASprogramma beproefd. museumPASSmusées, een nieuw programma op het publiek-platform dat voortbouwt op UiTPAS, integreert daarnaast een abonnementsformule voor een gehele sector. Mits positieve evaluatie zijn bijkomende spin-offs mogelijk.

Het omgaan met vragen om het UiTPASinstrumentarium buiten het vrijetijd domein in te zetten, noopt tot voorzichtigheid. Steeds meer lokale besturen vragen om UiTPAShouders met kansentariaf op basis van hun pas ook andere sociale voordelen toe te kennen. Daar waar dit voor de ene een logische stap lijkt, is het voor de andere een bedreiging van de propositie vrije tijd in het algemeen en het niet-stigmatiserende karakter van UiTPAS in het bijzonder. Daarbij valt ook te noteren dat de lokale besturen vaak inhoudelijke en systeemtechnische ondersteuning verwachten, die de expertise en capaciteit van publiek overstijgen. Hier dient dus alvast een evenwichtige aanpak gevonden te worden. In ieder geval moeten de basisdoelstellingen van het UiTPASprogramma gewaarborgd blijven: een spaar- en voordelenkaart voor vrijetijdsactiviteiten met bijzonder aandacht voor mensen in armoede.

publiek jaagt aan, faciliteert en detecteert

publiek engageert zich voor een Vlaams platform dat, coherent met het uitrolmodel, voorziet in een herkenbaar kader met ruimte voor *couleur locale*. Dit gebeurt binnen wat technisch en financieel haalbaar is. publiek ontwikkelde hiertoe een coöperatief geïnspireerde aanpak rond de verdere uitbouw van het programma. Dit maakt dat vandaag veel aandacht gaat naar performantie van de applicaties en vlotte processen aan de balie. Ten slotte is de gevraagde inhoudelijke expertise vanuit de partners op korte tijd sterk verbreed en verdiept. Naast de begeleiding op vlak van vrijetijdscommunicatie en -marketing is er een grote stijging aan ondersteuningsvragen rond bijvoorbeeld het bereiken van mensen in armoede, het opzetten en onderhouden van een regionale samenwerking of goede praktijken rond het betrekken van sport-, jeugd- en (socio-)culturele initiatieven. Hierdoor dringt zich een meer integrale en transversale aanpak vanuit de bovenbouw op.

publiek vzw onderhoudt en optimaliseert het UiTPASprogramma en bouwt het verder uit. De evenwichtsoefening tussen een lokale aanpak op maat en de nodige uniformiteit op Vlaams niveau is daarbij inhoudelijk én ook systeemtechnisch een uitdaging. De complexiteit dient beheersbaar te blijven en de performantie gegarandeerd. Bij het maken van keuzes en het opstellen van een meerjarenplan is de input van zowel de pashouders, organisatoren als steden en gemeenten belangrijk.

publiek wil een betrouwbare partner zijn om samen deze uitdagingen aan te gaan. De verwachtingen naar begeleiding impliceren de beschikbaarheid van capaciteit en een erg brede expertise. Om dit adequaat ingevuld te krijgen lijkt het aangewezen om voorbij publiek ook naar de bestaande en nieuwe collega's in de bovenbouw te kijken. Zo is voor wat betreft de organisatie van een regionaal cultuur- (en participatie)beleid een rol weggelegd voor het nieuwe steunpunt en het decreet Bovenlokaal Cultuurbeleid (start 2019), in een alliantie met publiek en andere spelers.

